

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**DERİ BENLİK KAVRAMI VE UYUŞTURUCU MADDE KULLANAN
BİREYLERİN DERİ BENLİK YAPILANMASININ RORSCHACH TESTİ İLE
İNCELENMESİ**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gökhan ORAL
Doç. Dr. Tefrika İKİZ

Hazırlayan: Esra Nihan DUMAN
2803060007

İstanbul – 2009

TEZ ONAYI

Istanbul, 03 Aralık 2009

İ.Ü.ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

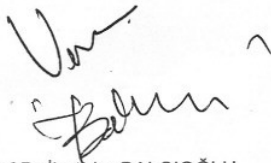
Lisansüstü Öğretim Yönetmeliğinin 15.maddesi uyarınca Enstitünüz Sosyal Bilimler Anabilim Dalı'nın yüksek lisans öğrencisi Esra Nihan DUMAN'ın

"Deri Benlik Kavramı ve Uyuşturucu Madde Kullanan Bireylerin Deri Benlik Yapılanmalarının Rorschach Testi ile İncelenmesi"

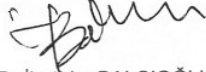
Adlı tezi jürimizce tetkik edilmiş ve kendisine tez savunması yaptırılmıştır.

Yukarıda adı geçen tezin ve tez savunmasının kabul edilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

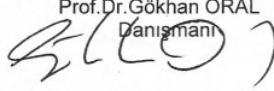
Prof.Dr.Vedat ŞAR
Jüri Başkanı

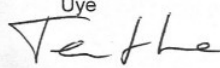
Prof.Dr.İbrahim BALCIOĞLU
Üye

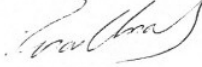
Prof.Dr.Gökhan ORAL
Danışmanı

Doç.Dr.Tevfika Tunaboğlu İKİZ
Üye

Doç.Dr.Pinar ÜNSAL
Üye

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı ilk defa Didier Anzieu tarafından dile getirilmiş olan deri benlik kavramının ve madde kullanan bireylerin deri benlik yapılanmalarının Rorschach Testi ile araştırılmasıdır. Bu amaçla ilk önce deri benlik kavramı ve bu kavramla ilgili yapılan çalışmalar araştırılmıştır. Ardından uyuşturucu madde kullanan bireyler arasından araştırma için uygun örneklem grubu tespit edilmiştir. Böylelikle 23 madde (eroin) kullanıcısından oluşan madde grubuna ve yine 23 madde kullanmayan kişiden oluşan kontrol grubuna Rorschach Testi uygulanmıştır. İki grubun sonuçları istatistiksel olarak incelenmiştir. Buna ek olarak grupların testteki zar ve nüfuz etme yanıtları detaylı olarak değerlendirilerek deri benlik yapılanmalarına ait bilgilere ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular, uyuşturucu madde kullanan bireylerin deri benlik yapılanmalarında bazı bozulmaların olduğunu, bu kişilerde deri benliğin uyarılma kalkanı işlevinin yerine getirilemediğini, bu bireylerin ilk dönem ilişkilerine ait bazı eksiklerin deri benlik yapılanmalarındaki hassasiyete neden olduğunu göstermiştir.

ABSTRACT

The main purpose of this research is to investigate the concept of 'skin ego' which was first expressed by Didier Anzieu and the skin ego structures of individuals who use drugs employing the Rorschach Test. For this purpose, firstly the concept of 'skin ego' and the studies about this concept was investigated. Afterwards the appropriate sample was determined between of the people who are using drugs. Hereby the Rorschach Test was applied to the drug group consisting of 23 drug (heroin) user and the control group consisting of 23 non-drug user. The results of the two groups were analyzed statistically. Additionally, by evaluating the barrier and penetraion of boundary responds in detail, the information about skin ego structures of drug using group were reached.

Obtained findings showed us that there are some deteriorations in skin ego structures of drug users, excitation shield functioning of the skin ego can not be fulfilled in these people, some deficiencies in early relationships leads to the sensitivity in skin ego structures.

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda bana gösterdiği ilgi ve yardımlarından ötürü sevgili hocam Doç.Dr. Tefrika TUNABOYLU İKİZ'e ve bu süreçteki desteğinden ötürü Prof.Dr. Gökhan ORAL'a sonsuz teşekkürlerimle...

Esra Nihan DUMAN

İstanbul, 2009

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar.....	viii
RESİMLER.....	ix
EKLER LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
1. DERİ BENLİK.....	4
1.1. DERİ BENLİĞE GİRİŞ.....	4
1.1.1. Deri ve Önemi.....	4
1.1.2. Dokunma.....	7
1.1.2. Deri Hastalıkları.....	11
1.1.2. Didier Anzieu.....	12
1.2. DERİ BENLİK KAVRAMININ OLUŞUMU.....	14
1.3. DERİ BENLİK KAVRAMININ GELİŞTİRİLMESİ	17
1.3.1. T. Berry Brazelton – Yeni Doğana İlişkin Davranış Ölçeği.....	17
1.3.2. Sigmund Freud – Uyarılma Engelleri.....	19
1.3.3. Paul Federn- Ego Sınırları.....	20
1.3.4. Marsyas’la İlgili Yunan Miti.....	21
1.4. DERİ BENLİĞİN İŞLEVLERİ.....	24
1.5. DERİ BENLİK YAPILANMASINDAKİ BOZULMALAR.....	32
1.5.1. Mazoşizmde Deri Benlik’in Yapısındaki Bozulma.....	32
1.5.1.2. Paketleme Tedavisi.....	35
1.5.2. Narsisistik Kişiliklerde Deri Benlik’in Yapısındaki Bozulma.....	37
1.5.3. Sınır Durumlarda Deri Benlik’in Yapısındaki Bozulma.....	39
1.6. UYUŞTURUCU MADDE KULLANAN BİREYLERİN BENLİK YAPILANMLARI.....	40
1.6.1. Eroin Kullanan Bireyler.....	40
1.6.2. Madde Kullanımının Nedenleri.....	47
2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE PROBLEMLERİ.....	54

2.1. DAHA ÖNCE YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR.....	54
3. YÖNTEM.....	58
3.1. DENEKLER	58
3.2. VERİ TOPLAMA ARACI: RORSCHACH TESTİ.....	60
3.2.1. Uygulama.....	62
3.3. İŞLEM.....	63
3.3.1. Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri.....	64
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	66
4. BULGULAR	69
SONUÇLAR ve TARTIŞMA.....	72
KAYNAKÇA.....	85
EKLER.....	89
EK-1. Rorschach Testi Protokol Örneği.....	89
EK-2. Tablo 11: Madde Grubu Rorschach Testi Yanıtları.....	92
Tablo 12: Kontrol Grubu Rorschach Testi Yanıtları	93
EK-3. Özgeçmiş.....	94

TABLULAR

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Gruplar arası Cinsiyet Tablosu.....	58
Tablo 2. Gruplar arası Yaş Tablosu.....	59
Tablo 3. Gruplar arası Eğitim Düzeyi Tablosu.....	59
Tablo 4. Anlamlı Düzeyde Farklılık Saptanan Yanıt Kategorileri.....	67
Tablo 5: Madde Grubu Rorschach Testi Yanıtları (EK-2.).....	88
Tablo 6: Kontrol Grubu Rorschach Testi Yanıtları (EK-2.).....	89

RESİMLER

<u>Resim</u>	<u>Sayfa</u>
Resim 1. Eroin 1.....	41
Resim 2. Eroin 2.....	41
Resim 3. Damar içi eroin kullanımı.....	42

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Rorschach Testi Madde Grubu Protokol Örneği.....	85
Ek 2. Tablo 5: Madde Grubu Rorschach Testi Yanıtları.....	88
Tablo 6: Kontrol Grubu Rorschach Testi Yanıtları.....	89

GİRİŞ

Deri benlik (*Moi-peau* / skin ego) kavramı uzun yıllar dermatoloji (deri hastalıkları) alanında çalışmış ve aynı zamanda projektif yöntemler kullanan bir psikanalist olan Didier Anzieu tarafından ilk kez 1974'te *Nouvelle Revue de Psychanalyse*'de yayınlanan bir makalede dile getirilmiştir⁽¹⁾.

Anzieu deri benliği deri ve derinin işlevlerinden yola çıkarak tasarlamış ve 1985'te bu konuda Deri Benlik (*Moi-peau*) başlıklı bir kitap yazmıştır. Bu kitabında deri ve derinin önemi, derinin işlevleri ve deri hastalıklarından bahsederek derinin vücudu kapsadığı gibi ruhsal aygıtı kapsadığını düşündüğü deri benlik kavramının anlamını açıklamaya çalışmıştır.

Deri iç ve dış ortamı birbirinden ayıran vücudu sınırlayan bir duyu organı olup bireyi dış etkenlere karşı hem fizyolojik hem de psikolojik olarak korur. Bebek anne karnındayken de içinde yüzdüğü ve korunduğunu, kapsandığını hissettiği bir zarla (*placenta*) çevrilidir ve bu zar içinde anneye en büyük temasını derisi yoluyla sağlamaktadır. Doğumundan sonra da annesinin kendisine verdiği bakım (emzirme, yıkama, tarama, okşama, altını temizleme, giydirme gibi) sayesinde ilk ilişkilerini yine deri yoluyla kurmaktadır^(1,2).

Yapılan araştırmalar anneye deri yoluyla daha da önemlisi derinin işlevi olan dokunma vesilesiyle kurulan bu ilişkinin çocuğun ruhsal gelişiminde önemli yer kapladığını, yeterince dokunulmayan çocukların ruhsal gelişimlerinde önemli sorunların olduğunu göstermektedir. Psikanalistler erken dönem nesne ilişkilerinde; yeterince dokunulmayan çocukların ve derisi çok uyarılan çocukların derilerinin hastalandığını belirtmiş olup deride çıkan bu belirtilerin savunma amaçlı ya da benliği koruma amaçlı olduğunu ileri sürmüştür. Dermatologlar da derinin ruhsal gelişimdeki önemini bir kez daha vurgulamış ve deri hastalıkları yaşayan kişilerin belirtileri deride olduğu için insanların hem dokunsal hem görsel iletişimde yeri olan bu organın hastalanması sonucu bu kişilerin önemli ruhsal sıkıntılar yaşadığını dile getirmişlerdir^(2,3).

Tüm bu veriler deri ile ruhsal dünyamız, benliğimiz arasında ilişki kurmasında Didier Anzieu'ya ilham kaynağı olmuş ve Anzieu deri benliği; çocuğun benliğinin gelişmesinin erken evreleri sırasında beden yüzeyi deneyiminden hareketle, kendi kendisine ruhsal içerikleri içeren benlik olarak temsil etmek için kullandığı bir şekillendirme olarak tanımlamıştır ve deri benliğin dokuz işlevinden bahsetmiştir⁽¹⁾.

Anzieu bahsettiği bu dokuz işlevden birinin yerine getirilmemesi veya aksamaya uğramasıyla deri benliğin yapısında bozulmaların meydana geldiğini açıklamıştır⁽¹⁾.

Deri benliğin bu işlevlerinden birisini olumsuz işlevi olarak tanımlamış olup; bu işlevde derinin ve benliğin kendisini yok etmeyi hedeflediğini, kendisine iyi gelecek olandan kaçınması (organ nakline karşı direnç göstermesi) bunun dışında kendisine zarar verecek olana alışması (toksik maddelere karşı bağımlılık göstermesi) ile açıklamakta, deri benliğin bu olumsuz işlevinin fazla çalışması da yani madde bağımlılığı da deri benliğin yapısındaki bu bozulmaların bir göstergesi olabileceğini düşünmektedir⁽¹⁾.

Bu araştırma Anzieu'nun öne sürmüştüğü bu düşünceyi temel alarak, madde bağımlılarının deri benlik yapılanmalarında bozulmaların olduğunu göstermeyi amaçlamış olup bu amaçla eroin maddesi kullanan kişilere Rorschach testi uygulanmış, test sonuçlarında da bizi deri benlik yapılanmasıyla ilgili bilgilere götürecek zar ve nüfuz etme içerik yanıtlarının varlığı araştırılmıştır.

Birçok yazar bağımlılıkta belli ego fonksiyonlarının bozulduğunu ileri sürer. Bu bağımlılarda kendine zarar verme, özsaygılarını düzenleme kapasitesinde eksiklik ve kendilik duyularında kırılma ile kendini gösterir. Madde kullanımı intihar girişimi, tekrarlayan intihar girişimleri ve tamamlanmış intiharlar için önemli bir faktördür⁽⁴⁾.

Daha önce yapılmış olan araştırmalarda eroin maddesi kullanan kişilerin yoğun olarak yaşamı anlamsız ve sıkıcı buldukları ve diğer madde kullanan gruplara göre daha fazla intihar düşüncesi, intihar planı ve intihar girişimi olduğu anlaşılmıştır⁽⁵⁾.

Bulgularda madde kullanan kişilerde aranan deri benlikle ilgili yanıtların yani

zar ve nüfuz etme yanıtlarının görüldüğü bunların kontrol grubuyla kıyaslandığı zaman anlamlı derecede farklı olduğu tespit edilmiş, eroin maddesi kullanan bireylerde deri benliğin işlevlerinde bozulmaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu tez ile ülkemizde daha önceden üzerinde yeterli sayıda çalışma yapılmamış olan deri benlik kavramının araştırılması ve uyuşturucu madde kullanan kişilerin benlik yapılanmalarında bir bozulmanın olduğu düşüncesi somutlaştırılmıştır.

Suç ile ilgili araştırmalarda insan ruhsallığının büyük yer kapladığı düşünülecek olursa suçu önlemek için insan ruhsallığının iyi anlaşılması gerektiği fikrinden yola çıkarak uyuşturucu madde kullanmak suçunu işleyen kişilerin ruhsal dünyası bu tez ile yeniden açıklanmaya çalışılmıştır.

Adli tıp açısından uyuşturucu madde kullanan bireylere bakıldığı zaman bu kişilerin kendilerine yönelik şiddet göstermek suretiyle yasada suç olarak tanımlanmış bir fiili işleyen bireyler olarak görülmektedirler. Uyuşturucu madde kullanan bireylerin benlik yapılanmalarındaki bozulmaların açıklanmaya çalışıldığı bu tez ile uyuşturucu madde kullanımında psikoterapinin de önemi vurgulanmaktadır.

Adli tıp alanında psikanalizle yapılan çalışmaların azlığı göz önüne alınacak olursa bu tezin her iki alanı ortak kılma özelliği bakımından da önem taşıdığı söylenebilir.

Çalışmanın birinci bölümünde psikanalitik ekol temel alınarak deri benlik kavramı ve de bu kavramın dayandığı düşünceler, uyuşturucu madde olan eroin ve madde kullanımının sebepleri açıklanmaya çalışılacak, ikinci bölümünde bu alanda daha önce yapılmış çalışmalardan bahsedilecek, üçüncü bölümde kullanılan yöntem anlatılacak ve son bölümde araştırmanın bulguları ile sonuç ve tartışmalara yer verilecektir.

1. DERİ BENLİK (MOI-PEAU)

1. DERİ BENLİĞE GİRİŞ

Psikanalist Didier Anzieu, deri ve derinin işlevlerinden yola çıkarak tasarladığı deri benlik kavramını ilk kez 1974'te Nouvelle Revue de Psychanalyse'de yayınladığı makalede dile getirmiş, deri benliğinin varoluşunu, hem etolojik verilere, grup durumuna, yansıtmaya, cilt hastalıklarına ilişkin verilerde hem de psikanalitik bir klinikte temellendirmiş ve daha sonra 1985'te bu konuda Deri Benlik (Moi-peau) başlıklı bir kitap yazmıştır⁽¹⁾.

Anzieu, deri benliği; benzerlik taşıdığı deri yüzeyinin bir metaforu olarak görmüş ve kavramı çocuğun benliğinin gelişmesinin erken evreleri sırasında beden yüzeyi deneyiminden hareketle, kendi kendisine ruhsal içerikleri içeren benlik olarak temsil etmek için kullandığı bir şekillendirme olarak tanımlamıştır⁽¹⁾.

Deri benlik kavramını anlamak için ilk önce deri ve önemi vurgulanmalı daha sonra deri hastalıkları ve bu kavramı geliştiren Didier Anzieu'ya değinilmelidir.

1.1.1. Deri ve Önemi

Her canlı varlık, her organ, her hücre bir deri ya da kabuğa, gömleğe, zara, bağaya, çepere, beyin zarına, zırha, peliküle, duvara, akciğer zarına sahiptir⁽²⁾

Deri, dış etkenlere karşı hem fizyolojik hem de psikolojik bir koruyucu olan duyu organımızdır. Beş duyu organımız arasından en ağırı olup hepsininkinden daha geniş bir yüzeyi işgal eder. Aynı zamanda da diğer tüm duyu organları arasından en yaşamsal olanıdır. Çünkü; kör, sağır, tat ve koku duyusundan yoksun olarak yaşamak mümkün ise de derinin büyük bir bölümünün bütünlüğü olmaksızın yaşamak mümkün değildir⁽²⁾.

Bütün duyu organlarını bünyesinde barındırmakla birlikte deri sadece duyu organlarından ibaret değildir. Birçok başka biyolojik işleve ek rolleri yerine getirir: soluk alır ve terler, salgılar ve dışarı atar, kas gerilimini sürdürür, solunumu, dolaşımı, sindirimi, boşaltımı ve tabii ki üremeyi uyarır, metabolik işleve katılır⁽²⁾.

Bedenin iskelet etrafında tutulması ve dikeyliğinin korunması, dış saldırılara karşı koruma (yüzeysel boynuzsu tabakasıyla, keratin maddesiyle, yağ yastığıyla) uyarılmaların ya da gerekli bilgilerin yakalanması ve iletilmesi de derinin görevlerindedir⁽²⁾.

Ayrıca deri; cinsel uyarı ve zevklerin de beyinden sonraki en önemli kaynağı ve aynı zamanda bedensel cezaların, ağrının ve acının da başlangıç yeri sayılmakta olup⁽³⁾ reaksiyonlarımızın heyecanlarımızın ve duygularımızın da yansıma yeridir. Yüz kızarması ile heyecan, utanma veya kızgınlık gibi duyguları, solma, beyazlama ile de üzüntü veya hastalıkları ifade edebilmektedir⁽²⁾.

Anzieu'ya göre deri iç ortamımızın dengesini dışsal rahatsızlıklardan korur ama bu rahatsızlıkların damgalarını, biçiminde dokusunda, renklenmesinde, yara izlerinde saklar. Koruduğu varsayılan bu içsel durumu büyük ölçüde dışa vurur; başkalarının gözünde iyi ya da kötü durumdaki organik sağlığımızın bir yansıması ve ruhumuzun aynasıdır. Öte yandan derinin kendiliğinden ifade ettiği bu sözel olmayan mesajlar, kozmetikler, bronzlaşma, makyaj, banyolar, hatta estetik cerrahi yoluyla değiştirilir ya da tersine çevrilir. Pek az organ bu kadar çok sayıda uzmanın ilgi ve bakımını talep eder: kuaförler, parfümcüler, estetik uzmanları, kineziterapistler, deri hastalıkları uzmanları, alerji uzmanları, fahişeler, çileciler, keşişler, adli kimlik polisleri (parmak izi nedeniyle) beyaz sayfasına sözcüklerden bir deri dokuma arayışındaki şair ya da karakterlerinin psikolojisini yüzlerin ve bedenlerin betimlemesine göre açığa vuran romancı ve -hayvan derilerini de katacak olursak- tabakçılar, kürkçüler, parşömen imalatçıları⁽¹⁾...

Aydemir'e göre kişinin iç ve dış ortamları arasında bir sınır oluşturarak vücudumuzu sınırlayan derimiz bir anlamda da benliğimizi sınırlamaktadır⁽²⁾.

Çocuk; kendi vücudunun bağıni anneninkiyle ve ona bağlanmanın güvenli ilişkisinin çerçevesi içinde deneyimledikçe, kendi derisini bir yüzey olarak algılamaya başlar⁽¹⁾.

Bebek anne karnındayken; kendisini çevreleyen bir zarın (plasenta) içinde bulunmaktadır. Bu zar ona kapsandığını, korunduğunu hissettirmektedir. Doğumdan sonra bu zarın yerini annenin kolları almakta, anne kollarına aldığı bebeğe bunu hissettirmekte, hatta öyle ki bazı kültürlerde uygulanan kundaklama da bebeğe bu deneyimi hissettirmektedir.

Bebek emzirme ve bakım vesilesiyle, bu ikisiyle eş zamanlı bir üçüncü deneyim yaşar: sıcaklığını, kokusunu, hareketlerini hissettiği anne bebeği bedenine yapıştırır, kollarında tutar, taşır, sallar, ovalar, yıkar, okşar. Bu etkinlikler çocuğu dereceli olarak bir iç yüz ve bir dış yüz içeren bir yüzeyi yani dışarı ile içeri ayırımının yapılmasını sağlayan bir arayüzü ve içinde yüzdüğünü hissettiği çevreleyici bir hacmi ayırt etmeye götürür⁽¹⁾.

Yeni doğan çevresiyle ilk ilişkilerini deri yoluyla kurduğu için benlik yapılanması da deri aracılığıyla gelişim göstermekte ve deri bir zarf gibi bedeni kaplayarak öteki ile olan sınırların somut bir göstergesi olmaktadır⁽⁶⁾. Bu nedenle bu en yüzeysel organımız zaman zaman çok derin anlamlar taşıyabilmektedir.

Derinin ruhsal gelişimdeki rolü küçümsenmiş olsa da Anzieu bu rolü şöyle açıklamıştır: embriyonda ilk önce dokunsal duyarlılık ortaya çıkar ve bu şüphesiz deri ve beynin ortak nörolojik kaynağı olan dış derinin gelişiminin bir sonucudur. Doğum olayı; annenin kasılmaları ve bebeğin boyutlarına göre genişleyen vajinadan çıkarımı esnasında doğmakta olan çocuğa bütün vücudunu kaplayan bir masaj ve derinin genelleşmiş bir sürtünmeye tabi olması deneyimini yaşatır. Bu doğal dokunsal temas ilişkisinin solunum ve sindirim sistemlerinin aktive olmasına yardımcı olduğu ve de eğer temaslar yeterli olmazsa, bunların yerini yapay olanların (sallama, banyo, sıcak torba, el ile masaj) aldığı bilinir. Öte yandan çevredeki kişilerin çocuğu taşıma, bedenini kendi bedenlerine bastırarak yatıştırma, başını ya da omurgasını destekleme biçimleri de duyuşal etkinliklerin sonra da işitme, görme, koku ve tat yoluyla duyuşal iletişimin

gelişmesini kolaylaştırır⁽¹⁾.

Anzieu'ya göre kronolojik olarak önce olduğu varsayılmassa bile, deri diğer bütün duylular arasında en az üç sebepten ötürü yapısal bir önceliğe sahiptir. Birincisi, tüm bedeni kaplayan tek duyu organıdır. Daha sonra kendi başına, fiziksel yakınlığın ruhsal yakınlığı yanında getirdiği birbirinden ayrı birçok duyuyu (ısı, acı, temas, baskı...) içinde barındırır. Son olarak, Freud'un 1923'te imalı bir şekilde belirttiği gibi, dokunma beş duyu içerisinde dönüşlü bir yapıya sahip olan tek duyudur: parmağıyla bedeninin farklı kısımlarına dokunan çocuk birbirini tamamlayan iki duyuyu; hem dokunan bir parça deri olma aynı zamanda dokunulan bir parça deri olma duyumlarını yaşar⁽¹⁾.

1.1.2. Dokunma

Dokunma bir sevgi ve şefkat ifadesi olup hem dokunan için bir psikolojik doyum kaynağı hem de dokunulan için de aynı şekilde sevgi, güven, huzur ve rahatlık kaynağıdır. Dokunma kişi için psikolojik olarak çok önemli bir doyum sağlamakta olup bu doyumun eksikliği çocuklarda önemli emosyonel bozukluklara neden olabilir⁽²⁾.

Gerard Szwec dokunulmayan veya çok fazla endişeyle dokunulan bir bebeğin dokunulmaktan hoşlanmaz hale geldiğini savunur ve dokunulmaktan hoşlanmayan bir bebek olmakla harekete aşırı yatırım yapmanın ilişkisini vurgular. Her an hareket halinde olan bu bebeklerin pasif bir şekilde aktif bir anne tarafından dokunulmayı, okşanılmayı, sallanmayı, bezlenmeyi ve beslenmeyi reddettiklerini, bunun yerine kendi kendini yatıştırıcı işlemleri kullandıklarını ve bu bebeklerde ortaya çıkan bazı şiddetli kaşıntılıların da kendini yatıştırmak amaçlı olduğunu öne sürer⁽³⁾.

Spitz ahlaksız cinsel davranış nedeniyle gözaltında tutulan 18 yaşından küçük annelerin özelliklerini araştırmış olup bu annelerin; çocuklarına dokunmayı sevmediklerinden ve her zaman kurumdaki bir arkadaşlarını bebeği kundaklamak, yıkamak, bebeğe biberon vermek vs. konularında ikna etmenin yollarını aradıklarından aynı zamanda da çocuklarının kırılabilirliğini ve dayanıksızlığını kendilerine dert

edindiklerinden bahseder. Doğuştan gelen eğilimleri bu çocukları deri algısının ruhsal tasarımının yatırımına yani deri yüzeyinin libidinalizasyonuna yöneltmektedir. Ama burada annenin tatmin etmeyi reddettiği bir ihtiyaç söz konusudur. Spitz'e göre bu ihtiyacın tatmin edilmemesi durumu birincil özdeşim zorluklarıyla sonuçlanır⁽³⁾.

Anzieu'ya göre dokunma, yalnızca gerekli olduğu anlarda önemli, geri kalan zamanlarda yasaklıdır. Bu yasaklama hareketle değil, özellikle dokunma ile ilintilidir ve de dokunmayla ilgili üç sorunsalı ortaya çıkartmaktadır⁽¹⁾ : Cinsel baştan çıkartılma sorunsalı, deri benliğinin ve otoerotizmin kurucu öğeleri olarak bedene yapılan bakımlar sorunsalı, dokunulan nesnenin varlığının kanıtı olarak dokunma sorunsalı⁽¹⁾.

Anzieu her yasaklamanın doğası gereği bir ikilem olduğundan bahsetmiş ve bu yasaklardan bazılarının belli başlı fonksiyonları engellediğini, diğer bazılarının ise gelişmesini desteklediğini öne sürerek dokunma ile ilgili yasaklama hipotezi oluşturmuş ve bunu dört başlıkta ele almıştır:

1) Dokunmadaki yasaklama aynı zamanda iki temel dürtü ile de ilişkilendirilir; yani yasaklama hem saldırgan dürtülere hem de seksüel dürtülere uygulanır. Bu yasaklama ile dürtüler başka yolla kanalize edilir, dürtünün objesi, amacı yeniden düzenlenir.

'Kırabileceğin ya da zarar verebilecek olan cansız objelere dokunma.. Diğer insanların vücut kısımlarının üzerine çok fazla güç uygulama' yasaklaması çocuğun kendisine ya da diğerlerine karşı saldırganlıktan kaçmasını sağlar.

'Başkalarının vücuduna ya da kendi vücuduna ya da vücutta zevke açık noktalara sürekli olarak dokunur durumda olma ki sonradan anlayacağın ya da tatmin olacağın zevklerle başa çıkabilesin' yasaklaması ise doğrudan çocuğu kendisine ya da başkalarına karşı cinsellikten korumayı hedeflemektedir.

Bu hipoteze göre dokunmayla ilgili yasak ele alındığında seksüalite ve saldırganlık yapısal olarak birbirlerinden ayrılamazlar ve de her iki durumda da dokunma üzerine yasaklama çocuğu yüksek miktardaki zevkten ve onun sonuçlarına

karşı, dürtünün kontrol edilememesine karşı savunmaya geçmesini sağlamaktadır⁽¹⁾.

2) Dokunma yasağı benlik ve alt benlik arasında daha ileri düzeyde ve yüz yüze bir bağ kurulmasına neden olur. Her bir yasaklamanın içe- içsel gerçekliğe (içgüdüsel olayların anlamsal ve etkileyici yanlarıyla ilgilenir) ve dışa- dışsal gerçekliğe (anlık ortamda çevrede bulunan kişiler tarafından ortaya konan karmaşıklıkları alır, toplar ve filtre eder) dönük olmak üzere iki ayrı yüzü vardır.

Çevre tarafından ifade edilen dokunmaya ilişkin ilk yasaklamalar kendini koruma ilkesinin hizmetindedir: ‘Ateşe, bıçaklara, çer çöpe, ilaçlara elini sürme, bedeninin bütünlüğünü, hatta hayatını tehlikeye atarsın.’ Temasla ilgili öğütler bu yasaklamaların doğal sonuçlarıdır: ‘Pencereden sarkarken, karşıdan karşıya geçerken elimi bırakma.’ Yasaklamalar dış tehlikeleri tanımlar; yasaklar iç tehlikelere işaret eder. her iki durumda da dış ve iç ayırımının kazanılmış olduğu varsayılır (bu olmadan yasağın hiçbir anlamı yoktur) ve bu ayırım yasak tarafından pekiştirilir⁽¹⁾.

Her bir yasak, değişik fiziksel nitelikleri etkisi altına alan iki bölgedeki fiziksel alanları ayıran bir arayüze sahiptir. Dokunma yasağı tanıdık, korunan ve koruyucu olan alanı tehlikeli ve sorun çıkartabilecek olan alandan ayırır. Bu yasak, Anzieu’ya göre gerçekte yaşamın dokuzuncu aylarında gerçekleşen değişimleri ve Spitz’in tanımladığı gibi tanıdık olan yüzle yabancı olanın ayırt edildiği yabancı anksiyetesini organize etmektedir. Dokunmayla ilgili en ilkel yasaklamanın ‘aile fertlerinin vücutlarını araç olarak kullanma, dışsal dünyayı keşfetmek için senin bir vücudun olduğunu kabul et. Bilinmeyen şeylere uyarı almadan dokunma, ne kadar kötü sonuçların ortaya çıkacağını bilemezsin.’ işlemeye başladığı görülmektedir. Yasaklananlar; çocuğu tanımadık şeylere dokunmaya ve onlar hakkında daha fazla bilgi edinmek için dokunmaya davet etmektedir. Ama emirler ‘eski bir şeye herhangi bir şekilde dokunamazsın. Tanımak için bir objeyi eline almanda bir sorun yok, ama sırf onun hoş bir şey olduğunu düşündüğün için onu ağzına atmak ya da çiğnemek yok ya da pis bir şey olduğunu düşündüğün için kırıp parçalayıp onu yutmak yok.’ çocuğu tepkisizlik ve yok sayma risklerine karşı koruma altına alır^(1,3).

Dokunma yasağı; beden bedene temasın birincil dokunsal deneyiminde birbirine karışmış olarak kalan gerçekliğin buyruklarını ayırtırmaya katkıda bulunur: Bedenin

öteki bedenlerden ayırır⁽¹⁾...

3) Her yasak iki aşamada inşa edilir. Dokunma yasağı da çift uzanımlıdır. Aslında iki dokunsal deneyim yapısını birbirinden ayırt etmek yerinde olur; (a) derinin büyük bir bölümüne dayanan, basıncı, sıcaklığı ya da soğukluğu, esenliği ya da acıyı, kinestezik ve vestibüler duyuları içinde toplayan bedensel kucaklama yoluyla temas, ortak bir deri fantezisini içeren temas, (b) başlangıçta süt bebeğinin bedenini destekleyen el teması ardından, çocuk nesnelere gösterme ve alma jestlerine hakim olduğu zaman ve eğitim yoluyla, fazla çocuksu, fazla erojen ya da fazla kaba sayılan beden bedene temas, şefkatin ya da kas gücünün denetimli olarak kalması gereken belirtileriyle sınırlandırıldığı zaman teması sözü edilen el temasına indirgemeye yönelmek gerekir⁽¹⁾.

Dolayısıyla bir ilk bütünsel temas yasağının, bedenlerin birbirine yapışması, karışması, bütünleşmesi yasağının ve ikinci ve seçici bir elle dokunma yasağının iç içe geçmiş olarak var olması gerekir⁽¹⁾.

4) Dokunma yasağı da her yasak gibi iki yanlı doğası ile nitelenir. Yasak yasağa tabi olan kadar yasak koyana da uygulanır. Çocukların cinsel olgunluğa erişmesiyle anne-babada uyanan ensest ve düşmanca ödipal arzular ne derece yoğun olursa olsun, cinsel istekler bu çocuklar üzerinde doyurulmaya çalışılmamalıdır⁽¹⁾.

Banyo, yıkama, ovalama, taşıma, sarılma gibi vesilelerle annenin yaptığı bakım üst deride istemsiz uyarılmalara yol açar. Dahası, anneler çocukta – ve kendilerinde- deri hazzının varlığını iyi bilir ve okşamalarıyla ve oyunlarıyla bu hazları istemli olarak kışkırtırlar.

Çocuk gelişiminde derinin erotize olması, reddedilemez bir gerçektir; deri hazları yetişkin cinsel aktivitesine ön hazırlıkta zorunlu bir bölümdür: bu zevkler kadın homoseksüalitesinde baskın kalırlar. Bununla birlikte şu bir gerçektir ki; genital hatta otoerotik cinselliğe, ancak kendi derilerinde minimum düzeyde temel güven duygusunu kazanmış kişiler ulaşabilir^(1,3).

Derinin yüzeyine yapılan libidinal yatırımın niteliği kadar çocuğun çevresiyle ilk ilişkileri, annenin dokunarak, okşayıp severek aktardığı mesajlardan çocuğun ne içselleştirdiği önemli olup libidinalizasyon yapılabilmesi bu ilk ilişkilere bağlıdır⁽³⁾.

R.Spitz deri yüzeyinin yeterince libidinalize edilememesi durumunun deri hastalığı olan çocuklara has bir özellik olduğundan bahseder⁽³⁾.

1.1.3. Deri Hastalıkları

Deri hastalıkları ciltte meydana gelen hastalıklar olup oluşumlarına göre parazitlerin sebep olduğu, mikroorganizmaların sebep olduğu, fiziksel unsurların sebep olduğu ve de alerjik olmak üzere dört başlıkta sınıflandırılmaktadırlar⁽⁷⁾.

Deri hastalıklarını bastırılmış çatışmanın deride belirmesi olarak tanımlayan Szwec bazı deri hastalıkların travmatik bir olaydan sonra oluştuğundan bahseder⁽³⁾.

Pierre Marty; egzamanın anneden gelen uyarıyı kalkanları yokluğunda çocuk yeterince dokunulmadığı, deriye ilişkin doyumları yeterli gelmediği zaman, kendi kendine dokunsal bir telafi olarak ortaya çıktığını öne sürer⁽⁸⁾.

Psikanalist Anzieu ise, deri hastalıklarını stres ve duygusal sorunların ötesinde benlik ve narsistik yapılanmadaki yetersizliklere bağlamaktadır⁽⁶⁾.

Deri, dokunsal iletişimdeki fonksiyonlarına ek olarak insan görüntüsünde büyük paya sahip olduğu için görsel iletişimde de önemlidir. Çünkü; kişilere baktığımızda gördüğümüz, kişilerin derileriyle kaplı bedenleridir, dokunduğumuzda kendi derimizle hissettiğimiz ise yine karşıdaki kişinin derisidir. Dolayısıyla deriye hem narsistik olarak hem de nesne tarafından yatırım yapılmaktadır⁽³⁾.

Bir insanın derisi dışarıdan bir gözlemciye, yaşa, cinsiyete, etnik kökene, kişisel tarihe vb. göre değişkenlik gösteren ve tıpkı deriyi örten giysiler gibi, kimliğinin belirlenmesini kolaylaştıran (ya da karışık hale getiren) ayırt edici fiziksel özellikler sunar: pigmentasyon, kıvrımlar, kırışıklıklar, çizgiler, gözeneklerin dağılımı, kıllar,

saçlar, tırnaklar, yara izleri, sivilceler, benler, ayrıca derinin pütürleri, kokusu (parfümlerle artırılan ya da değiştirilen), pürüzlüğü ya da yumuşaklığı (kremlerle, merhemlerle, yaşam tarzıyla arttırılan)⁽¹⁾.

Aydemir; deri hastalıkları olanlarda belirtiler deride olduğu için bunun kişide yalnızlık ve dışlanmışlık duygularını yarattığını ve bu kişilerin alınganlık, kırılabilirlik, kirlilik, suçluluk, toplumda dışlanmışlık hissi yaşadığını⁽²⁾, Szwec ise deri hastalığı olan kişilerde narsistik darbenin kişiden kişiye farklılık gösterdiği, herkesin bu hastalığı kendi yapısından hareketle (fobik, obsesyonel, hipokondriyak, persekütif biçimde) anlamlandırıldığını ileri sürer⁽³⁾.

Ayrıca kan çıbanı hastalığının Firavun'un Mısır'ını cezalandırmak için onun üstüne çullanan bir felaket olarak gönderildiği, İncil'de bahsedilen bilmeden arkadan konuşanların cüzamla cezalandırılması unsurları kişilerin deri hastalığını kuramsal olarak "Tanrı'nın cezası" gibi kavramlaştırmasına yol açmaktadır⁽³⁾.

Anzieu'ya göre derideki bozulmanın derinliği ruhsal hastalığın derinliğiyle orantılı olup⁽¹⁾ tüm bunlar değerlendirildiğinde deriyle ilgili hastalık yaşayan kişilerin ruhsallığının ayrı bir hassasiyete sahip olduğu düşünülmelidir.

Deri ve deri hastalıkları bu haliyle bir önem taşımakta olup deri benlik kavramının doğmasında ve gelişmesinde de psikanalist Didier Anzieu'ya ilham kaynağı olmuştur.

1.1.4. Didier Anzieu

Didier Anzieu uzun yıllar dermatoloji alanında çalışmış bir psikanalist olup bu hastalardaki gözlemlerine dayanarak deri benlik kavramını tasarlamıştır. 1923'te Melun'de doğmuştur. Anne babası birer memur olup kendisinden önce bir ölü kız çocuğu dünyaya getirmiş olmaları sebebiyle aşırı koruyucu kollayıcı bir tutum ile yetiştirilmiştir⁽⁹⁾.

Annesi Margaret Anzieu'nun da küçük yaşta ölen bir kız kardeşi olması sebebiyle kendi annesi tarafından benzer bir tutum ile yetiştirilmiş, yanına kimse yaklaştırılmamış, kusana kadar yemek yedirilmiş, kat kat giydirilerek bedeninin havayla teması engellenmiş şekilde çocukluğunu yaşamıştır. Daha sonra annesinin psikiyatri kliniğine yatırılması ile teyzesi tarafından büyütülmüş olan Margaret Anzieu annesinin babasını ve kendisini terkedip başka şehre yerleşmesi ve ünlü bir oyuncuyu öldürmeye teşebbüs etmesiyle hastaneye yatırılıp Jacques Lacan tarafından paranoyak tanısı ile analize alınmıştır⁽⁹⁾.

Annesinin hayat hikayesi göz önüne alındığı zaman Didier Anzieu'a annelik yaparken neden bu kadar istikrarsız davrandığı tüm bunların Didier Anzieu'yu psikolojiye yönlendirmede ne denli büyük bir öneme sahip olduğu daha kolay anlaşılmaktadır⁽⁹⁾.

Didier Anzieu ilk ve orta öğrenimini Melun'de tamamladıktan sonra liseyi Paris'te Henri IV. Lisesinde yatılı olarak okumuş ve ardından Ecole Normale Supérieur'e girmiştir. Felsefe doçentliği sınavında başarılı olduktan sonra psikolojiye yönelmiş ve bir yandan Claude-Bernard Merkezi'nde psikolog olarak çalışırken bir yandan da Prof. Graciansky'nin dermatoloji servisinde staj yapmıştır. Dermatoloji stajı deneyiminin, annesiyle bebeklik döneminde yaşadığı istikrarsız bakım yaşantılarının izlerine yön vererek Deri benlik (Moi-peau, 1974) kavramının doğuşunu hazırladığını tahmin etmek pek zor değildir. Annesinin öyküsü Didier Anzieu'yü, psikolojiden sonra psikanalize yönlendirmiş; 1949'da Lacan'ın divanında başladığı analizi 1953'e kadar sürmüştür⁽⁹⁾.

Didier Anzieu psikanaliz eğitimini Societe Psychanalytique de Paris'te (Paris Psikanaliz Cemiyeti) tamamlamış, ilk ayrılık hareketinde Lacan'ın yanında, ikinci ayrılıktaysa karşısında durmuş, 1964'te Association Psychanalytique de France'ın (Fransız Psikanaliz Birliği) kurucuları arasında yer almıştır. Psikoloji profesörü olarak görev yaptığı 1955-1983 yılları arasında psikolojinin tıp ve felsefe eğitimlerinden bağımsızlaşarak özerklik kazanması için mücadele vermiş, psikolog ve psikanalist kimliklerini birbirine karıştırmadan klinik psikolojiye akademik camiada saygınlık kazandırmıştır⁽⁹⁾.

Bu ünlü psikanalistin hayatına baktığımız zaman çocukluğunun, çocukluk dönemindeki anne ilişkilerinin, psikoloji okumasının ve dermatoloji stajının onun deri benlik kavramını geliştirmesine zemin hazırladığını görmekteyiz.

1.2. DERİ BENLİK KAVRAMININ OLUŞUMU

Psikanalist Didier Anzieu, deri ve derinin işlevlerinden yola çıkarak tasarladığı deri benlik kavramını ilk kez 1974'te Nouvelle Revue de Psychanalyse'de yayınladığı makalede dile getirmiş, deri benliğin varoluşunu, hem etolojik verilere, grup durumuna, yansıtmaya, cilt hastalıklarına ilişkin verilerde hem de psikanalitik bir klinikte temellendirmiş ve daha sonra 1985'te bu konuda Deri Benlik (Moi-peau) başlıklı bir kitap yazmıştır⁽¹⁾.

Anzieu, deri benliği; benzerlik taşıdığı deri yüzeyinin bir metaforu olarak görmüş ve kavramı çocuğun benliğinin gelişmesinin erken evreleri sırasında beden yüzeyi deneyiminden hareketle, kendi kendisine ruhsal içerikleri içeren benlik olarak temsil etmek için kullandığı bir şekillendirme olarak tanımlamıştır⁽¹⁾.

Kavram psikoloji alanında daha önceden dile getirilmemiş yeni bir kavram olma özelliği taşımakla birlikte psikoloji ile dermatoloji arasındaki ilişkiyi vurgulaması bakımından da önem taşımaktadır.

Deri Benlik potansiyel olarak doğumdan itibaren var olan bir yapıdır ve bebek ve onun birincil çevresel çözümleri arasındaki ilişki olarak farkına varılır; yapının kökenleri, yaşayan organizmaların ilk görüldüğü zamana kadar geriye uzanır gözükmektedir⁽¹⁾.

Melanie Klein'in kuramında içeriği dışarıdan farklılaştıran bir sınır olmasına rağmen beden yüzeyi eksik olduğu için Klein'in takipçilerinden birkaçı bu noksanlığı fark eder, buna çare bulmak için yeni kavramları (Anne-bebek ilişkisinin koruyucu-içerik ilişkisi olarak çocuk tarafından içselleştirilmesi ve 'duygusal boşluğun' ve

‘düşünce boşluğunun’ sonraki oluşumunun içselleştirilmesi; Çocuk otizminin iki biçimi olan birincil anormal otizm ve ikincil kabuklu otizm için, sırasıyla yumuşak ve gevşek bir ahtapot- benlik ve katı ve kabuklu- benlik temsilleri ; şizofrenlerde savunmacı-saldırgan zırh olarak ikinci kas derisi; dışsal nesnelerin iç boşluklarıyla, içsel nesnelerin iç boşluklarıyla ve dış dünyayla üç ruhsal sınırın kuruluşu ama bu sınırların, kendisine yaklaşan her ruhsal öğeyi yutan (hezeyan, otistik girdap) bir ‘kara deliğin’ varlığının sürmesine izin vermesi) abartır ve deri benlik kavramı bunlar arasında yerini bulur⁽¹⁾.

Anzieu’ya göre deri benlik fantezi düzeyine ait bir gerçekliktir ve derinin işlevlerine yaslanma yoluyla ve annenin sağladığı, anneyle ortak bir deri yanılısaması yoluyla olmak üzere iki şekilde oluşur⁽¹⁾.

1) Derinin işlevlerine yaslanma yoluyla; Her ruhsal etkinlik biyolojik bir işleve yaslanır. Deri benlik te desteğini derinin çeşitli işlevlerinde bulur. Derinin ilk işlevi: emzirmenin, bakımların, biriktirdiği iyi ve doluyu içeren ve içeride tutan kese olmasıdır. Derinin ikinci işlevi: dışarıyla sınırı işaret eden ve dışarıyı dışarıda bırakan arayüz, varlık ya da nesne, ötekilerden gelen açgözlülük, hırs ve saldırıların içeriye sızmasından koruyan bariyer olmasıdır. Son olarak üçüncü işlevi; ağızla birlikte en az onun kadar ötekilerle iletişimin, anlamlı ilişkilerin kurulduğu bir yer ve bunun birincil bir aracı; üstelik bu ilişkilerin bıraktığı izlerin kaydedildiği bir yüzey olmasıdır⁽¹⁾.

2) Anneyle ortak bir deri yanılısaması yoluyla; İlk olarak anne ve çocuk simbiyotik olduğu için mecazi olarak tek bir deriyi paylaşır. Anne ile çocuğa ait bir ortak deri biçiminde şekillendirilen bir arayüzün bir tarafında annenin durduğu, öteki tarafında çocuğun yer aldığı bir arayüzün oluşturulmasıyla ikinci olarak, ayrılma işlemi ve çocuğun otonomi kazanımı bu ortak derinin bölünmesini içerir⁽¹⁾.

Ortak deri anne ve çocuğu birbirine bağlı tutar ama bunu gelecekteki ayrılıkların kaba hatlarını çizen bir simetriye göre yapar. Bu ortak deri; her ikisinin duyularıyla, duygularıyla, birini diğerinin üzerine bağlayarak iki eş arasında aracısız bir iletişim, karşılıklı bir empati, yapıştırıcı bir özdeşleşme sağlar⁽¹⁾.

Ortak derinin fantezisi oluşmadan önce, yeni doğanın ruhsallığı; doğumu

yadısiyan ve birincil narsisizme özgü ana karnına geri dönüş arzusunun ifade eden rahim içi bir fantezinin egemenliği altındadır – bebeğin taşıdığı fetüsün doğumuyla boşalan annesini de az ya da çok içine sürüklediği karşılıklı içerme, birincil narsisistik bütünlük fantezisi; ilerde aşk deneyimiyle yeniden alevlenen, her birinin ötekini kollarına alarak saracağı ve onun tarafından sarmalanacağı fantezisi. Otistik zarlar bu rahim içi fantezi saplantısını ve ortak deri fantezisine geçişte başarısızlığı ifade eder. Daha çok, bu başarısızlık nedeniyle (bu ister genetik programdaki bir başarısızlıktan ister çevrenin geribildirimindeki bir eksiklikten, ister fantezi kurma kapasitesinin olmayışından kaynaklansın) bebek, olumsuz öz örgütlenmenin erken doğmuş ve patolojik bir tepkisi sonucunda açık sistem işlevinden kaçır ve kendini otistik bir zar içinde korur, kapalı bir sisteme, çatlamayan bir yumurta sistemine geri çekilir⁽¹⁾.

Annelik eden çevre; bebeği mesajlardan oluşan dış zarla çevreler ve iç zar için yani mesaj yaymanın yeri ve aracı olan bebek bedeninin yüzeyi için serbest bir aralık bırakarak kendini belirli bir esneklikle ayarlar⁽¹⁾.

Bu zar ölçülü olduğunda bebeğe bireyselliğinin onaylandığını fark etmesini sağlayarak bebeğin bireyselleştirmeyi başarır⁽¹⁾.

Dış ve iç katmanlar arasındaki mesafe; benlik daha fazla geliştiği zaman onu kendini anlatamama ve iletişim kurmama olanağını bırakır (Winnicott). Eğer dış katman çocuğun derisine fazla yapışır; (yunan mitolojisindeki zehirli ceket temasına gönderme yaparak) çocuğun benliğinin gelişimi boğulur, çevredeki bir benlik tarafından kuşatılır, saldırıya uğrar⁽¹⁾.

Eğer dış katman fazla gevşek ise, benlik tutarlılıktan mahrum kalır. İç katman düz, sürekli ve kapalı bir zar oluşturma eğilimi gösterirken, dış katman delikli bir ağ yapısına sahiptir. Zar patolojilerinden biri, yapıların tersine dönüşüne dayanır: çevre tarafından dayatılan dış katman katı, dirençli, etrafına çit ören bir hale gelir (ikinci kas derisi); delikli, gözenekli olan ise iç katmandır(kevgir deri-benlik)⁽¹⁾.

Arayüz, ruhsal işleyişi giderek artan biçimde açık sisteme dönüştürür, bu da; anne ve çocuğu giderek daha ayrı işleyişe yönlendirir. Ancak arayüz iki eşi, karşılıklı

bir ortak yaşam bağımlılığı içinde de tutar. Gelecek aşama bu ortak derinin silinmesini ve her birinin kendi derisine kendi benliğine sahip olduğunun kabulünü gerektirir. Bu da ne dirençsiz ne de acısız gerçekleşir. O zaman etkin olan fantezileri koparılan, çalınan, örselenmiş ya da öldürücü deri fantezileridir⁽¹⁾.

Eğer bu fantezilere bağlı kaygılar aşılabılırsa, ikili bir içselleştirme süreci;

- arayüzün, ruhsal içerikleri içeren bir ruhsal zara dönüşecek biçimde içselleştirilmesi

- annelik eden çevrenin, düşüncelerin, imgelerin, duyguların iç dünyası haline gelecek biçimde içselleştirilmesi ile çocuk kendisine ait bir deri benlik kazanır⁽¹⁾.

1.3. DERİ BENLİK KAVRAMININ GELİŞTİRİLMESİ

Anzieu deri benlik kavramını geliştirirken bazı çalışmalardan esinlendiğini ve kuramını bu çalışmalara dayandırarak anlamlandırıldığını ileri sürer.

1.3.1. T. Berry Brazelton – Yeni Doğana İlişkin Davranış Ölçeği

Berry Brazelton ABD de bir pediyatrist olup yeni doğan ile annesi arasındaki ilişkiyi, ilk aylardaki bebeğin ebeveyne bağlanma sürecinin gelişimini, ilk dönem ilişkilerinin önemini inceleyen çalışmalar yapmıştır⁽¹⁰⁾.

Anzieu'nun aktarımıyla Pediyatrist T. Berry Brazelton 1973'te, küçük çocuk ve annelik ortamı arasındaki ikili ilişkiyi sistematik bir şekilde ve olabildiğince erken bir aşamayı çalışabilmek için, "Yeni doğana İlişkin Davranış Değerlendirme Ölçeği" ni (Neonatal Behavioral Assesment Scale) geliştirmiştir^(1k).

Brazelton'a göre doğumda bebek benliğe ilişkin ilk temel ana hatlara sahip görünmektedir. Hayatta kalabilmek için, yeni doğan çocuğun amacı (a) ilgi çekmesini ve ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan sinyalleri annelik ortamına yayması, ve (b) potansiyelini gerçekleştirme ve duyuşal gelişimini aktive etmesi için gereken uyarıları ararken fiziksel ortamı incelemesidir. Burada bebek pasif değil aktive bir partner olup

genelde çevreyle ve özellikle annelik ortamındaki kişilerle, ortamda var oldukları andan itibaren sürekli bir etkileşim içindedir ve bebek de çevresindeki yetişkinlerin (başta anne olmak üzere) ilgisini çekmeye çalışır. Eğer çevresi bu ilgi arayışına karşılık vermezse ya da eğer bebek, sinir sistemindeki eksiklik nedeniyle, bir duyuşsal girişimlerde bulunma ya da ona yöneltilen sinyallere cevap verme yetisinden yoksun kalırsa, çekilme ve öfke tepkileri gösterir⁽¹⁾.

Bebek tarafından verilen geri bildirim duyarlı ebeveynler davranışlarını yönlendirmesi, gerektiğinde tutumlarını değiştirmek ve ebeveyn rollerinde kendilerini emin hissetmelerine yardımcı olması için bebeğin geri-bildirim vermesine, rehberliğine izin verirler. Bu etkileşimlerden, erken bebeklik döneminde psikomotor davranış modelleri geliştirir, eğer bu modeller başarıyla taklit edilir, tekrar edilir ve öğrenilirse, tercih edilen davranış şekilleri olur ve bebeğe özgü bir stilin ve mizacın gelişimi sağlarlar. Sonra bebeğin etrafındaki insanlar onu bireysel bir benliğe sahipmiş gibi bir birey olarak düşünmeye başlarlar ve bebeği ‘annelik zarfı’ ile kuşatırlar. ‘Annelik zarfı’ ona özgü kişiliğine adapte edilmiş bir takım reaksiyonlardan oluşur⁽¹⁾.

Brazelton ayrıca ‘kontrol zarfı’ndan söz eder ki bu da ‘annelik zarfı’na asılıdır: bebek kendini çevresindeki insanlara karşı kontrol zarfı ile çevreler, onları kendisinin tepkilerini hesaba katmaya zorlar. Brazelton, ikili geri-bildirim sistemini de anne ve çocuğu birlikte içeren ‘zarf’ olarak tanımlamaktadır (Bu Anzieu’ya göre deri benliğe karşılık gelmektedir)⁽¹⁾.

Brazelton burada sinir sisteminin gelişiminin başarılı basamaklarında mümkün kılınan ve bebeğin eğer ona bakan kişiler izin verirse tecrübe edebileceği geri-bildirimlerin onun duyuşsal ayırım, motor gelişimi ve sinyallerin yayılması konusundaki kapasitesine eklendiğini ve bebeğe yeni döngülerini tecrübe etmesini ve yeni öğrenme süreçleri için girişimde bulunmasını sağladığını söyler⁽¹⁾.

Özetle; Brazelton bu çalışmasıyla bebeğin aktif olduğundan, fiziksel ortamı incelediğinden ve çevresinin ilgisini çekmeye çalıştığından, bunu karşılığında çevreden geri bildirim beklediğinden, bu geri bildirim aldığı takdirde davranışlarını şekillendirip kendi mizacının gelişimini sağladığından ve tüm bunlar sayesinde çevrenin de bebeğin

benliğe sahip olduğunu düşünmeye başladığından bahseder ve bu çalışmasıyla Anzieu'ya deri benlik kavramı geliştirmesinde ilham olur.

1.3.2. Sigmund Freud – Uyarılma Engelleri

Avusturya'da dünyaya gelmiş bir tıp doktoru olan Sigmund Freud başlarda nöroloji üzerine çalışırken, 1885'te hipnozla tanışır ve ruhsal sorunu olan hastalarla ilgili çalışmalar yaparak, psikanalitik kuramı geliştirir⁽¹⁾.

Freud 1896'da Fliess'e yazdığı mektupta 'fiziksel aygıt' olarak adlandırdığı terimi, ilk defa 1895'te tanımlamış olup burada Deri Benlik kavramını hayatı boyunca yayınlanmamış olarak kalan "uyarılma engelleri" fikrinin erdemiyle tahmin etmiştir⁽¹⁾.

Freud bu kavramı hiçbir metinde kullanmamış ve kavrama bir daha geri dönmemiş olup kavram daha sonra Bion tarafından geliştirilmiştir⁽¹⁾.

Kavram; temas içinde olduğu için geçişi kapatan ve yine aynı nedenle geçişe kısmen izin veren bir engelin paradoksunu ifade eder⁽¹⁾.

Uyarılma engelleri; niceliği koruyan, esnek, biçimlendirilebilir, geçirgen, enerji biriktiren ve enerji dağıtan, sınırlı dirence sahip, dıştan kaynaklanan acıya karşı perde gibi ikincil bir koruma özelliği taşıyan, niceliği dağıtma ve elek gibi niteliği süzgeçten geçiren ve hafıza için bir temel oluşturan özelliklere sahip bir yapıdır. Uyarılma engellerinin bilinci bilinçdışından, hafızayı algıdan ve niceliği nitelikten ayırma olmak üzere üçlü bir işlevi vardır. Bu işlevleri ile uyarılma engelleri deriye benzemekte olup Anzieu'nun deri benlik kavramını geliştirmesine ilham olmaktadır⁽¹⁾.

Ayrıca; Freud bilinci ruhsal aygıtın yüzeyi olarak tanımlamış ve dış dünyadan içeri doğru geldiğinde ilk ulaşılan bir sisteme ait kabul etmiş, bilinci arayüz olarak betimlemiştir. Daha sonra benliği ruhsal zar olarak adlandırmış ve bu zarın yalnızca içeren bir kese olmadığını, ruhsallığın dış dünyayla temasa geçirilmesinde ve bilginin toplanıp iletilmesinde etkin bir rol oynadığını ifade etmiştir⁽¹⁾.

Freud burada, psikanalizin temel ilkelerinden birinden, benliğin herşeyden önce bedensel benlik olduğu, ruhsal olan herşeyin bedensel deneyime sürekli bir gönderme ile geliştiği ilkesinden bahsederek ruhsal zararın bedensel zara yaslanma yoluyla türediğini, başka bir deyişle benliğin bedensel duyumlardan, esas olarak da kaynağı beden yüzeyi olan duyumlardan türediğini, burada dolaylı biçimde derinin de bedenin kendisi, bedenin yüzeyi olduğunu, benliğin ‘dokunma’ bedensel deneyiminden kaynaklandığını açıklar⁽¹⁾.

Freud ‘derime değen nesneyi hissederim ve aynı zamanda nesne tarafından dokunulan derimi de hissederim’ demiş ve dokunmanın bu çift kutupluluğunun kısa zamanda çocuk için etkin bir araştırma nesnesi haline geldiğini; çocuğun parmağıyla istemli olarak bedeninin bölümlerine dokunarak, baş parmağını ya da büyük ayak parmağını ağzına götürerek, nesne ve öznenin tamamlayıcı konumlarını eş zamanlı olarak deneylediğini dokunsal duyumlara ilişkin olan bu çift kutupluluğun, dokunsal deneyime yaslanmaya yönelen bilinçli benliğin dönüşlü ikileşmesini hazırladığını ima eder⁽¹⁾.

1.3.3. Paul Federn- Ego Sınırları

Paul Federn; Avusturya’da doğmuş bir psikolog olup Freud’un ilk takipçilerinden birisidir. Benliğin sınırları üzerine yaptığı çalışmaları ile tanınmakta olup sınırların düşünürü olarak bilinmektedir⁽¹²⁾.

Federn sınırı bir engel bir set olarak değil, ruhsal aygıtın kendi içinde farklılaşmalar oluşturmanın yanı sıra ruhsal olan ile olmayan arasında kendilikle ilgili olan ile ötekilerden kaynaklanan arasında da farklılaşmalar oluşturmasına izin veren bir yapı olarak düşünür⁽¹⁾.

Federn’e göre benliğin sınırları sürekli olarak değişim halindedir. Bireylere göre ve aynı bireyde günün ya da gecenin anlarına yaşamın evrelerine göre değişmekte ve farklı içerikler barındırmaktadırlar⁽¹⁾.

Federn benliğin ve kendiliğin yapısı ile ilgili, benliğe özgü işleyişleri olan iki yüzlü bir yüzey yapısı atfetmiştir. Normal işleyiş durumunda öznenin bilincinde olmadığı ama bu işleyişte aksaklıklar vesilesiyle açığa çıkan bir ben duygusundan bahsetmektedir bu ben duygusu sürekli ve değişken bir birincil duygudur⁽¹⁾.

Zihinsel ben duygusunun (ya da ruhsal ben duygusu) akılcı ifadesi ‘düşünüyorum öyleyse varım’ dır. Öznenin kendine özgü kimlik duygusunun korunmasını sağlamaktadır. Çoğunlukla üstbenlikle birleşmekte ve tamamen zihinsel olarak kalmaktadır. Zihinsel ben duygusu bir ‘ iç benlik’ duygusudur. Bu duygu dalgalıdır; zihinsel süreçlerin iç ruhsal bene atfedilmeleri, yani zihinsel olarak tanınmaları durabilir; histerik nevrozda bunlar bedensel görüngülere döndürülür; psikozda dış gerçekliğe yansıtılırlar⁽¹⁾.

Bedensel ben duygusu; motor ve duysal aygıtlara yapılan libidinal yatırımların birleştiği bir duygudur. ‘Karma’dır; içlerinden herhangi biriyle özdeşleşmeksizin çeşitli duyguları içerir. Örneğin; kendi şahsımızı ilgilendiren duysal ve motor anılar; bedensel örgütlenmeyle orantılı olarak kendi bedenimize ilişkin algı birliği⁽¹⁾.

Federn’e göre insan ruhsal ben ile bedensel ben arasındaki sınıra ilişkin bilinçdışı bir duyguya sahiptir⁽¹⁾.

Ben duygusu özgün narsisistik ben yatırımıdır. Ben yatırımlarında bir eksiklik olduğu zaman çok gelişmiş ve örgütlü bir ben tüm sınırlarına uygun bir yatırımı koruyamaz ve bilinçdışı ve onun sahte gerçeklikleri tarafından işgal edilmeye yatkın hale gelir⁽¹⁾.

1.3.4. Marsyas’la İlgili Yunan Miti

Anzieu’nun deri benlik kavramını oluştururken göndermeler yaptığı Marsyas Yunan miti yunanca ‘marnamai’ fillinden gelmekte olup, ‘savaşan’ anlamındadır. Ünlü mit şöyledir⁽¹⁾:

Marsyas bir gün nehirde daha önce Athena tarafından lanetlenerek nehire atılmış olan bir flüt bulur ve bunu çalmaya başlar. Çıkardığı güzel müzikle herkesi büyüler, herkesin hayranlığını kazanır ve bu da Apollon'u Marsyas'a meydan okumaya kıışkırtır. Hangisinin çalgısıyla daha güzel müzik yaptığı ile ilgili bir yarış düzenlenir ve yarışın sonucunda yenenin yenileni istediği şekilde cezalandırabileceği şartı konulur.

Her ikisi de çalgısını gayet güzel şekilde çalar, tanrıları hayran bırakır böylece yarışma sonuçlanamaz. Bunun üzerine Apollon lirini ters çevirir ve hem çalıp hem şarkı söyleyerek Marsyas'a da aynısını yapması yönünde meydan okur. Tabii ki Marsyas flütü ters çalmayı ve flüt çalarken şarkı söylemeyi başaramaz ve böylece kaybeder⁽¹⁾.

Mitin bundan sonraki kısmı sekiz farklı sonuçla anlatılmaktadır:

Birinci mit; Marsyas'ın Apollon tarafından bir ağaç dalına dikey olarak ve bazen de baş aşağı olarak asıldığı, havada asılı kaldığı yönündedir. Bu savunmasız biçimde bütün kötü muamelelere açık ve annesi tarafından tutulmayan ya da kötü biçimde tutulan süt bebeğinin kökensele sıkıntısını yeniden üreten acı verici ve aşağılayıcı bir konumdur⁽¹⁾.

İkinci mitte; Marsyas çıplak olarak asılmış ve kanının akıp boşalması için derisi yarılıp delinmiştir. Anzieu, işkencenin içeren yüzeyi yapay deliklerle kalbura çevirerek devamlılığını yok etmeye dayandığı ölçüde bu mit temasını, derinin bedeni ve kanı içerme kapasitesiyle bağlantılı olarak görmektedir⁽¹⁾.

Üçüncü mit; Marsyas'ın Apollon tarafından canlı canlı derisinin yüzüldüğü ve bütün derisinin ağaca asıldığı yönündedir. Anzieu'ya göre bedenden kopartılan deri eğer bütünlüğü korunuyorsa fantezi düzeyinde kendi sahip olmak için ya da kendininkini astarlayarak sağlamlaştırmak için ötekinden alınması gerken koruyucu zarı yani uyarılma engelini şekillendirir. Bu uyarılma engeli deri değerlidir⁽¹⁾.

Dördüncü mit; Marsyas'ın zarar görmemiş derisinin asılıp saklandığı, bunun tanrıların dirilişinin bir işareti olarak bir mağaraya asıldığı yönündedir. Anzieu burada; bireyselliği bedensel bir zar tarafından güvence altına alındığı sürece kişisel bir ruhun

-ruhsal bir kendiliğin- varlığını sürdüreceğine ilişkin sezginin söz konusu olduğunu belirtir⁽¹⁾.

Beşinci mit; Marsyas'ın başının bedeninin geri kalan kısmından ayrıldığı ve düşmanları korkutup ölünün ruhundan lütuf elde etmek için bu başın titizlikle saklandığı yönündedir. Anzieu; diğer dört duyunun da içinde bulunduğu başın saklanması kendi olmanın hem kendine ait bir derisi olmak hem de bu deriden duyuların yerleştirildiği bir yer olarak yararlanmak anlamına geldiğini söyler⁽¹⁾.

Altıncı mit; Marsyas'ın asılmış ve ölümsüz derisinin altında bölge için yaşam vaadi olan taşkın, gürültülü Marsyas çayının fışkırdığı yönündedir. Anzieu bu metaforun yaşam dürtülerine gönderme yaptığını ve dürtüsel enerjinin ancak hem ses zarına hem de dokunsal yüzeye yaslanan deri benliğinin bütünlüğünü korumuş olanlar için yararlanılabilir olduğunu öne sürer⁽¹⁾.

Yedinci mit; Marsyas çayının bölge için bereket kaynağı olduğunu, bitkilerin çoğalmasını, hayvanların üremesini, kadınların çocuk yapmasını sağladığı yönündedir. Anzieu bu metaforu; cinsel tamamlanmanın temel bir narsistik güven duygusunun, derisinin içinde bir erinç duygusunun kazanılmış olmasını gerektirdiği olarak yorumlar⁽¹⁾.

Sekizinci mit; Marsyas'ın mağaraya asılan derisinin ırmağın sesine ve Marsyas'a sadık kalanların şarkılarına duyarlı olduğu, ürperdiği ancak Apollon onuruna çalan müzikler karşısında tepkisiz kaldığı yönündedir. Anzieu bu miti; bebek ile anne ve çevresi arasındaki kökensel iletişimin hem dokunsal hem de sesli bir ayna olduğu ve de iletişimin ötekiyle rezonansa girmek, uyum içinde titreşmek olduğu şeklinde yorumlar⁽¹⁾.

Tüm bu mitler sonunda Anzieu bir son olumsuz mit ekler ve derinin ya kendi kendini yok ettiğini ya da bir başka deri tarafından yok edildiğini ileri sürer. Burada Yunan mitindeki üzerine giydiği zaman tüm derisinin yanmasına neden olan, üst derisine nüfuz ederek onu kemiren, zehirli ceket temasından, bu ceket giyen Herakles'in bu özyıkımcı zardan kurtulmak, çektiği acıyı dindirmek için kendi

derisinden parçalar kopardığından ve sonunda bir odun yığnında kendini yakarak kurban ettiğinden bahseder⁽¹⁾.

Anzieu bu sekiz mit temasının deri benliğın sekiz işlevini doğrulayıcı bir nitelik taşıdığını bu şekilde açıklamıştır⁽¹⁾.

1.4. DERİ BENLİĞİN İŞLEVLERİ

Her ruhsal işlev, çalışmaları zihinsel düzlemde yer değıştiren bedensel bir işlev üzerinden kendisini destekleyerek gelişir⁽¹⁾.

Ruhsal aygıt, biyolojik temelinden ayrılarak birbirini izleyen aşamalar boyunca gelişir, ayrılma ile bir yandan biyolojik yasalardan kaçmasına olanak verir, diğeri yandan da her ruhsal olanın bedensel bir işlevle anaklitik bir ilişkisini aramayı gerekli kılar⁽¹⁾.

Bu durum, içindeki ruhsal aygıtın dış dünya ile iletişimi olan yüzeyde bulunma ve aygıtın işlevini kontrol etme eğilimi olan bilinçli egoda da bu şekildedir.

Hermann'ın (1930) gösterdiği gibi, yeni doğanların annesine tutunma dürtüsünün insanda tatmin olması daha zor olmaktadır, bu türlerin temsilini korunmanın kaybı ile ya da destek objesinin kaybı ile erken ve uzun süreli yoğun kaygı nöbetlerine ve bazılarının 'ilk endişe' olarak kabul ettiği bir evreye mahkum eder. Bunu telafi etmek için, çocukluk döneminin insanlarda diğeri türlerden nispeten daha uzun sürmesiyle bağlanma dürtüsü yeni doğan insanlarda daha büyük bir önem üstlenir. Bu dürtünün objesi annedeki ve sonrasında anneden devralan aile grubundaki sinyallerin tanımlanmasıdır. Bu sinyaller de gülümsemeleri, temastaki yumuşaklığı, sarılmanın fiziksel sıcaklığını, seslerin çeşitliliğini, çocuğı taşırkenki güvenirliliğı, nasıl sallandığını, beslenmenin, ilginin ve diğerilerinin varlığının ulaşılabilirliğini kapsar⁽¹⁾.

İletişimin ilk hali, hem gerçekte hem de daha yoğun olarak fantezide, doğrudan deriden deriyedir⁽²⁾.

Anzieu 1974 tarihli Deri Benlik üzerine olan ilk makalesinde, ona üç işlev atfetmiştir: Kendiliği içeren ve birleştiren bir zar işlevi, ruhsallığı koruyucu bir set işlevi, alışverişlerin filtreden geçirilmesi ve ilk izlerin kaydedilmesi işlevi, yani temsili mümkün kılan işlev. Bu üç işleve kese, perde, elek olmak üzere üç şekillendirmenin denk düştüğünü söyler. Pasche'nin (1971) Le Boucher de Persée (Perseus'un Kalkanı) başlıklı çalışması, Anzieu'nun dördüncü bir işlevi, gerçekliğin aynası işlevini dikkate almasına yol açmıştır⁽¹⁾.

Deri benliğin dokuz işlevinden bahseden Anzieu bunları şöyle açıklamıştır:

1) Deri nasıl iskelet ve kaslar için bir tutma işlevini yerine getiriyorsa, deri benlik de aynı biçimde ruhsallığı tutma işlevini yerine getirir. Burada biyolojik işlevi yerine getiren, Winnicott'un (1962) holding olarak adlandırdığı şey yani annenin bebeğin bedenini tutma biçimi iken ruhsal işlev, annenin holding'inin içselleştirilmesiyle gelişir. Tıpkı annenin uyanıkken bebeğin bedenini bir birlik halinde ve sağlam biçimde tutması gibi, deri benlik, en azından yine bebek uyanıkken, annenin, ruhsallığı işler halde tutan içselleştirilmiş bir bölümdür. Bebeğin fiziksel olarak kendi kendini dik tutabilme kapasitesi, önce oturma, sonra ayakta durma konumuna, ardından da yürümeye geçişi koşullandırır. Annenin bedeninden aldığı dış destek, bebeğin, doğrulmayı sağlayan sağlam belkemiği olarak omurganın iç desteğini kazanmasını sağlar. Benliğin öncü çekirdeklerinden biri, oluşma yolundaki zihinsel boşluğa bir ilk eksen sağlayan içsel bir anne ya da daha genel olarak bir ebeveyn fallusu duyumundan- imgesinden oluşur; bu eksen, kendine ait bir ruhsal yaşama sahip olma deneyimini hazırlar. Benlik ancak sırtını bu eksene dayayarak, bölme ve yansıtımlı özdeşleşme gibi en arkaik savunma mekanizmalarını seferber edebilir. Ancak kendi bedeni ile annenin (ve birincil çevresindeki kişilerin) derisi, kasları, avuç içleri arasında sıkı ve istikrarlı temas bölgeleri olduğundan ve ruhsallığının çevresinde anne ruhsallığının benzer bir kuşatması olduğundan emin olursa, bu desteğe tam olarak güvenebilir⁽¹⁾.

İlk değişikende, çocuk üzerine kıvrılan destek-nesneye sırtını dayamıştır. Sırt, kendi bedeninin ne dokunabildiği ne de görebildiği tek bölümü olduğundan, arkadan korunduğunu hissetmektedir⁽¹⁾.

İkinci konum, yani çocuğun bedeninin ön tarafını kendisi için destek-nesne işlevini yerine getiren kişinin sırtına yapıştırarak uzanması, ona, bedeninin en değerli ve hassas bölümünün, yani karnının, tutan ötekinin bedeni olan koruyucu perdenin, kökensele uyarılma engelinin arkasında korunduğu duyumunu-duygusunu verir⁽¹⁾.

2) Bedenin tüm yüzeyini örten ve tüm dış duyu organlarının içinde yer aldığı deriye, deri benliğinin içerme işlevi karşılık düşer. Bu işlev esas olarak annenin handling'i tarafından uygulanır. Annenin bebeğin gereksinimlerine uygun bedensel bakımlar sağlaması bebekte kese olarak deri duyumunu-imgesini uyandırır. Ruhsal temsil olarak deri benlik, annenin bedeni ile bebeğin bedeni arasındaki oyunların yanı sıra, annenin bebeğin duyumlarına ve heyecanlarına verdiği yanıtlardan ortaya çıkar; bunlar jest ve sese dayalı yanıtlardır çünkü o sırada ses zarı dokunsal zarın etkisini iki katına çıkarır; birinin söyleneni tekrarlama ve hareketi tekrarlama davranışlarının diğerinkileri taklit ettiği dairesel nitelikte yanıtlardır; bebeğin, bu duyumları ve heyecanları, kendini yok olmuş hissetmeksizin giderek kendi adına yaşamasına izin veren yanıtlardır. R. Kaös (1979a) bu işlevin iki yönünü ayırt eder. Tam olarak 'içeren' olarak ifade edilen istikrarlı ve hareketsiz yön, kendini bebeğin duyum-ime-duygularının edilgin birikme yeri olarak sunar; bu duyum-ime-duygular böylece yansızlaştırılmış ve korunmuş olur. "İçerici", etkin yöne Bion'a göre annenin gündüz düşüne, yansıtılmalı özdeşleşmeye, bebeğin temsil edilebilir hale getirilen duyum ime-duygularını işleyen dönüştüren ve ona geri veren işlevinin uygulanmasına karşılık düşer⁽¹⁾.

Nasıl deri tüm bedeni sarıyorsa, deri benlik tüm ruhsal aygıtı sarmayı hedefler. Bu durumda deri benlik kabuk, id ise çekirdek olarak şekillendirilir ve terimlerin her biri diğerine ihtiyaç duyar. Deri benlik, ancak içereceği, bedensel kaynaklarda lokalize edeceği, daha sonra da ayrıştıracağı dürtülere sahipse içerendir. Dürtü, ancak, eğer sınırlarla, içinde serpiildiği zihinsel boşluğa özgü giriş noktalarıyla karşılaşır ve eğer kaynağı özel bir uyarılabilirlikle donatılmış beden bölgelerine yansıtılabilirse, basınç ya da itici güç olarak hissedilir. Kabuk ve çekirdeğin bu karşılıklı tamamlayıcılığı, kendiliğinden sürekliliği duygusunu temellendirir⁽¹⁾.

Deri benliğinin bu içerici işlevinin eksikliğine iki kaygı biçimi karşılık verir. Yaygın, sürekli, dağınık, sınırları belirlenemez, tanımlanamaz, yatıştırılamaz bir

dürtüsel uyarılma kaygısı, kabuksuz bir çekirdekten oluşmuş bir ruhsal topografiyi ifade eder. Birey, fiziksel acıda ya da ruhsal kaygıda ikame bir kabuk arar: Acıya bürünür. İkinci durumda, kabuk vardır ama sürekliliği deliklerle kesintiye uğratılmıştır. Bu bir kevgir deri benliktir; düşünceler, anılar güçlkle korunur; kaçırırler. Boşalan bir içe sahip olma kaygısı, özellikle de her türlü kendini ifade etme durumunda saldırganlığın zorunlu olduğuna ilişkin kaygı yüksektir. Bu ruhsal delikler derinin gözeneklerinde yaslanacak yer, destek bulabilirler⁽¹⁾.

3) Üstderinin yüzeysel tabakası, duyarlı tabakasını (serbest sinir uçlarının ve dokunma cisimciklerinin bulunduğu) ve genel olarak organizmayı fiziksel saldırılara, radyasyonlara, aşırı uyarılmalara karşı koruması gibi 1895'teki "Bilimsel Bir Psikoloji Taslağı"nda, Freud benliğe buna koşut bir uyarılma engeli işlevi atfetmiştir. "Sihirli Blok Üzerine Bir Not"ta (1925), benliğin (tıpkı üstderi gibi) bir ikili yaprak yapısı arz ettiğini, 1895 tarihli "Taslak"ta, Freud annenin bebeğe ek uyarılma engeli olarak hizmet ettiğini bildirir. Anzieu bu hizmeti, bebeğin büyümekte olan benliği aynı işlevi üstlenmek için yeterli dayanağı kendi derisinde bulana dek sürdürdüğünü ileri sürer. Genel bir ifadeyle, deri benlik doğum sırasında potansiyel bir yapıdır ve süt bebeği ile birincil çevre arasındaki ilişki sırasında gerçekleşir; bu yapının uzaklardaki kökeni, canlı organizmaların ortaya çıkışına dek geriye uzanır gözükmektedir⁽¹⁾.

Uyarılma engelinin fazlaları ve eksikleri çok çeşitli şekiller sunar. Frances Tustin (1972), sırasıyla birincil ve ikincil otizme ait iki beden imgesi betimlemiştir: ahtapot benlik (deri benliğin işlevlerinden hiçbiri, ne destek, ne içeren, ne de uyarılma engeli işlevi kazanılmadığı zaman; ve ikili yaprak biçimlenmediği zaman) ile olmayan içerinin yerine geçen ve deri benliğin sonraki işlevlerinin tetiklenmesini yasaklayan katı bir bağa taşıyan kabuklu benliktir⁽¹⁾.

Paranoidlerdeki 'düşüncelerimi çalıyorlar' ve 'aklıma düşünceler sokuyorlar' kaygılarında uyarılma engeli ve içerici işlevleri açık seçik bir biçimde olduğunu ama yetersiz olduğunu görüyoruz. Çocuk büyütölmek üzere annesi tarafından kendi annesine (yani anneanneye) verildiği zaman ve onun tarafından, ne kendi kendini destekleyebilir hale gelme olanağına sahip olacak kadar ne de böyle bir gereksinim duyacak kadar mükemmel bir biçimde bakıldığı zaman, ek uyarılma engeli rolünü yerine getiren

nesnenin yitirilmesi kaygısı en üst düzeye çıkar. Bu durumda madde bağımlılığı, benlik ve dış uyaranlar arasında bir sis ve duman bariyeri oluşturmak için bir çözüm olarak kendini gösterebilir⁽¹⁾.

Üst deri olmadığında, uyarılma engelini alt deriden destek almasına çalışılabilir: Bu, Esther Bick'in 'ikinci kas derisi' ya da Wilhelm Reich'in 'kişilik zırhı'dır⁽¹⁾.

4) Organik hücrelerin zarı, hücrenin girişini reddettiği yabancı cisimleri, kabul ettiği ve kendisiyle birleşme izni verdiği benzer ya da tamamlayıcı maddelerden ayırt ederek hücrenin bireyliğini korur. İnsan derisi, pütürleriyle, rengiyle, dokusuyla, kokusuyla önemli bireysel farklılıklar gösterir. Bunlara narsisistik olarak, hatta toplumsal olarak pozitif yönde yatırım yapılabilen olup ötekiindeki bağlılık ve aşk nesnelerini ayırt etmeye ve kendini, kendi kişisel derisine sahip bir birey olarak ifade etmeye izin verir. Benzer biçimde deri benlik, kendiliğe biricik bir varlık olma duygusunu taşıyan bir kendiliğin bireyleşmesi işlevini sağlar. Freud (1919) tarafından betimlenen 'endişe verici yabancılaşma kaygısı', kendiliğin sınırları duygusunun zayıflaması nedeniyle kendiliğin bireyliğini hedef alan bir tehditle bağlantılıdır⁽¹⁾.

Şizofrenide, tüm dış gerçeklik (iç gerçeklikten yeterince ayırt edilmeyen) özümsemesi tehlikeli bir şey olarak görülür ve gerçeklik duygusunun kaybı, kendiliğin biricikliği duygusunun ne pahasına olursa olsun korunmasını sağlar⁽¹⁾.

5) Deri, kendisinden başka duyu organlarının da (üst derinin kendisinde yer alan duyu organları) yerleştiği oyukların taşıyıcısı olan bir yüzeydir. Deri benlik, çeşitli doğalara sahip duyumları kendi aralarında birbirine bağlayan ve dokunma zarının oluşturduğu o kökensel zemin üzerinde şekiller olarak ortaya koyan bir ruhsal yüzeydir: Bu, deri benliğinin duyu organları arasındaki işlevidir ve temel göndermesi her zaman dokunma olan bir sağduyunun oluşmasıyla sonuçlanır. Bu işlevin eksikliği, bedenin parçalara ayrılması kaygısıyla, daha tam bir ifadeyle, çeşitli duyu organlarının dağılması (Meltzer, 1975), yani bağımsız, anarşik bir işlevişi kaygısıyla yanıtlanır⁽¹⁾.

Nörofizyolojik gerçeklikte, çeşitli duyu organlarından gelen bilgilerin bütünleşmesi anesfalde gerçekleşir; öyleyse duyarlar arasılık, merkezi sinir sisteminin ya da daha bütünsel olarak, dış derinin bir işlevidir (deri ve merkezi sinir sistemi dışderinin eşzamanlı ürünleridir). Buna karşılık, ruhsal gerçeklikte bu rol yadsınır ve derinin, duyusal ara bağlantıların üzerinde geliştiği zemin olarak, kökensel yüzey olarak imgesel bir temsili vardır⁽¹⁾.

6) Bebeğin derisi annenin libidinal bir yatırımının nesnesini oluşturur. Beslenme ve bakıma genellikle hoş bir duygu veren deri deriye temaslar eşlik eder; otoerotizmi hazırlar ve deri hazlarını cinsel hazların alışılacağı zemini olarak yerleştirirler. Cinsel hazlar, üstderinin yüzeysel tabakasının incelendiği ve mukozayla doğrudan temasın bir aşırı uyarılmaya yol açtığı sertleşebilen bazı bölgelerde ya da bazı deliklerde (çıkıntılarda ve ceplerde) lokalize olurlar. Deri benlik, cinsel uyarılma desteğinin yüzeyi işlevini yerine getirir; normal gelişme durumunda, bu yüzey üzerinde erojen bölgelerin lokalize edilmesi, cinsiyet farklılıklarının tanınması ve cinsiyetlerin karşılıklı tamamlayıcılığının arzu edilmesi mümkün olur. Bu işlevin yerine getirilmesi kendine yeterli hale de gelebilir: Deri benlik libidinal yatırımı tüm yüzeyinde toplayabilir ve toptan bir cinsel uyarılma zarı haline gelir. Bu konfigürasyon kuşkusuz en arkaik çocuksu cinsel kuramın, cinselliğin deri deriye hazlardan ibaret olduğu ve gebeliğin basit bedensel kucaklama ve öpmenin sonucu olduğu kuramının temelini atar. Doyurucu bir boşalmanın yokluğu durumunda, bu erojen uyarılma zarı kaygı zarına dönüşebilir⁽¹⁾.

Eğer deriye yapılan yatırım libidinal olmaktan çok narsistik bir yatırımsa, uyarılma zarının yerini, sahibini yaralanmaz, ölümsüz ve kahramansı kıldığı varsayılan parlak bir narsistik zar alabilir⁽¹⁾.

Eğer cinsel uyarılma desteği sağlanmazsa, erişkin hale gelen birey karşılıklı bir genital doyumla sonuçlanacak olan tam bir cinsel ilişkiye girmek için kendini yeterince emniyette hissetmez⁽¹⁾.

Eğer çıkıntılar ve delikler, erojen olmaktan çok algojen deneyimlerin yerini oluşturursa, delikli bir deri benlik şekillenmesi güçlenmiş zulüm kaygısı yükselmiş, acıyı hazzla çevirmeyi hedefleyen cinsel sapkınlıklara yatkınlık artmış olur⁽¹⁾.

7) Duyusal-motor kas gerilimini dış uyarılmalar yoluyla sürekli uyaran bir yüzey olarak derinin karşılığı, deri benliğinin, ruhsal işleyişin *libidinal olarak yeniden yüklenmesi*, iç enerji geriliminin korunması ve ruhsal alt sistemler arasında eşitsiz bir biçimde dağıtılması işlevidir⁽¹⁾.

Bu işlevdeki aksaklıklar iki uzlaşmaz kaygı tipi üretir: Aşırı uyarılma yükünün etkisiyle ruhsal aygıtın patlaması kaygısı (örneğin epilepsi krizi); Nirvana kaygısı, yani gerilimin sifira inmesi arzusunun gerçekleşmesini sağlayacak durum karşısında duyulan kaygıdır⁽¹⁾.

8) İçerdiği dokunsal duyu (dokunma, acı, sıcak-soğuk, duyarlılık) organlarıyla birlikte deri, dış dünya üzerine (sonra “sağduyu” tarafından, sesli, görsel vb. bilgilerle doğrulanan) doğrudan bilgiler üretir. Deri benlik, dokunsal duysal izlerin kaydedilmesi işlevini, Piera Castoriadis-Aulagnier’ye (1975) göre piktogram işlevini, F. Paschea (1971) göre, gerçekliğin bir imgesini ayna gibi geri göndererek Perseus’un kalkanı işlevini yerine getirir. Bebeğe “nesnenin tanıtılması” (Winnicott 1962) rolünü yerine getirdiği ölçüde, annelik eden çevre bu işlevi güçlendirir, Deri-benin bu işlevi, biyolojik ve toplumsal olmak üzere ikili bir destekle gelişir. Biyolojik olarak; gerçekliğin bir ilk resmi deriye işler. Toplumsal olarak; bir bireyin bir toplumsal gruba aidiyeti, kesiklerle, çiziklerle, boyalarla, dövmelele makyajlarla, saç biçimleriyle ve insanın kopyası olan giysilerle kendini gösterir, Deri-ben, tıpkı bir palimpsest (yeniden kullanılan parşömenler) gibi, derisel izlerden oluşan sözel öncesi bir “kökensele” yazının kazınmış, çok silinip yazılmış karalamalarını koruyan kökensele parşömandir⁽¹⁾.

Bu işlevle ilgili ilk kaygı biçimi, bedeninin ve benliğinin yüzeyinin üstbenlikten gelen lekeleyici ve silinmez kayıtların damgalanmış olmasıdır. Bunun tersi olan kaygı, ya çok silinip yazılmış olmaları nedeniyle kayıtların silikleşmesi tehlikesiyle ya da örneğin uykuda, izleri sabitleme kapasitesinin kaybıyla ilgilidir⁽¹⁾.

9) Önceki bütün işlevler, bağlanmanın ve ardından da libidinal dürtünün hizmetindelerken deri benliğinin Thanatos’a hizmet eden ve derinin ve benliğinin özyıkımını hedefleyen olumsuz bir işlevi de vardır. Bu işlevin amacı derinin ve benliğinin *kendini-yok etmesidir*. Organizmaların organ nakline direnci ile ilgili

çalışmalarla hızlanan immünolojideki ilerleme, yaşayan organizmalarla ilgili yol gösterir. Hiçbir iki insanın aynı olmadığını doğrulamakla birlikte (tek yumurta ikizleri hariç), organ veren kişiler ve alıcılar arasındaki uyumsuzluk, ‘biyolojik kişilik’teki moleküler belirleyicilerin önemini kavramamızı sağlar; verici ve alıcıdaki bu belirleyicilerin benzerliği arttıkça, naklin başarısı da artar (Jean Hamburger). Benzerlikler farklı akyuvar gruplarının fazlalığının varlığından kaynaklanır, bu da ortaya koyar ki, belirleyici olan kan hücreleri değil, kişiliğin bütünüdür (Jean Dausset)⁽¹⁾.

Biyologlar, öyle yaptıklarının farkında olmadan, Freud’un bazı ardıllarının ruhsal aygıtın ikinci topolojisini tamamlamak için tasarladıkları terimlerin benzerlerine başvurmuşlardır, Öz ve Ben-Olmayan [*Non-Moi*] gibi. Hastalıkların büyük bir kısmında, immünolojik savunma sistemi, sanki o bir yabancı nakilmiş gibi, bedenin kendi organlarından birine saldırmak için rastgele etkinleştirilebilir. Bu otoimmün olarak adlandırılan olgudur ki etimolojik olarak, canlı organizmanın immünolojik ya da bağışıklık tepkisini kendisine yöneltmesidir. Hücrel topluluk yabancı dokuyu kabul etmemek üzere tasarlanmıştır – biyologların ‘Öz-olmayan’ olarak adlandırdıkları – eğer sağlıklıysa tamamen riayet etmesine rağmen bazen ‘Öz’e saldıracak kadar kör olur: bu çoğu kez çok ciddi olan otoimmün hastalıklara neden olur⁽¹⁾.

Psikosomatik hastalıklarda uzman olanlar, alerjinin yapısında güvenlik ve tehlike sinyallerinin nasıl tersine çevrildiğini şöyle açıklarlar: bildik olan, koruyucu ve güven verici olarak görülmek yerine, kötü olarak kaçınılır ve yabancı olan, sıkıntılı olarak görülmek yerine (Freud’un ‘*unheimlich* [acayip]inde olduğu gibi), ilgi çekici gelir: sonuç, onlara iyi gelecek olandan kaçınan ve zarar verecek olan tarafından cezbedilen alerjiden mustarip olan kimsenin ve ayrıca uyuşturucu bağımlısının paradoksal tepkisidir. Alerjinin yapısının, astım ve egzamanın birbirinin yerini aldığı bir şekilde ortaya çıkması, ilişkili Deri Benlik’in doğasını belirlememize izin verir. İlk olarak, konu olan kese Deri Benlik’in uygun şekilde belirli bir hacimde içsel bir ruhsal alan sınırlamasını sağlama ihtiyacı, başka bir ifadeyle, ruhsal aygıtın iki boyutludan üç boyutlu temsiline geçiş⁽¹⁾.

Belki de anaklitik olarak organik otoimmün olgusuna dayandırılan ruhsal kapsayıcıya karşı bilinçdışı saldırılar, İd'in doğasında olan kendini-yok etme dürtüsü ile birleşen Öz'ün bölümlerinden geliyormuş gibi gözükmemektedir; Öz'ün çevresine nakledilen bu bölümler yüzey katmanında kese oluştururlar ki bu da Deri Benlik'tir, burada sürekliliğini, birliğini yok ederler ve işlevlerinin hedeflerini erteleyerek çalışmasını zayıflatırlar. Benliği saran hayali deri böylece boğan, yanan, dağılan zehirli bir tabaka olur. Bu nedenle bu durumda Deri Benlik'in zehirli bir işlevinden söz edebiliriz⁽¹⁾.

Deri Benlik'in kesin olan işlevleri ile olmasa bile kesin eğilimleri ile derinin yapısal özelliklerini (işlevsel olmayan) karşılaştırabiliriz. Örneğin, derinin diğer bedensel organlardan fazla yüzeye ve fazla ağırlığa sahip olduğu gerçeği, karşılığını benliğin ruhsal aygıtın tamamını sarması ve en ağır işleve sahip olması iddiasında bulur. Benzer olarak, ruhsal zarlarda olduğu gibi (duyusal, kassal, ritmik) Deri Benlik'in içinde de dış ve iç katmanların kenetlenmeye yönelik eğilimi, epiderm, dermis ve hipodermi oluşturan katmanların birbirini örtmesi ile ilgisiz gözükmemektedir. Benliğin karmaşıklığı ve işlevlerinin fazlalığı, derinin bir noktası ile diğer bir noktası arasındaki pek çok önemli yapısal ve işlevsel farklılıklar ile benzer görülebilir (örneğin farklı salgı bezlerinin, duyusal kan hücrelerinin yoğunluğu)⁽¹⁾.

Çocuğun yetiştirilmesi annenin kendi annesine emanet edildiğinde ve hem niteliksel hem niceliksel olarak bir mükemmeliyetçilik içinde onunla ilgilendiğinden kendini destekleme ihtimalini ve ya gerekliliğini deneyimlemediğinde, çoğu kez yardımcı koruyucu katman rolünü yerine getiren nesneyi kaybetme korkusu ile karşı karşıya gelinir. Uyuşturucuya bağımlı olmak böylece, benlik ile dışsal uyarılar arasında bir sis ya da duman bariyeri oluşturmak için bir çözüm olarak görülebilir⁽¹⁾.

1.5. DERİ BENLİK YAPILANMASINDAKİ BOZULMALAR

Anzieu deri benliğin bazı işlevlerinin yerine getirilemediği ve bu eksikliğin telafi edilemediği durumları deri benlik yapılanmasındaki bozulma olarak tasvir etmiş olup deri benlik yapılanmasında ne tür bozulmaların olduğundan şu şekilde

bahsetmiştir.

1.5.1. Mazoşizmde Deri Benlik' in Yapısındaki Bozulma

Kişinin cinsel doyuma, salt ıstırap çekerek, kendisine eziyet ederek veya kendisini onur kırıcı bir kırıcı duruma düşürmek suretiyle ulaşabilmesinden oluşan sapkınlık olarak açıklanan mazoşizm kişinin acı çekmekten haz alması anlamında da kullanılmaktadır⁽²⁰⁾.

Freud 'kendisinde kendisinin farkında olmadığı-inkar ettiği- hazın korkusundan' bahseder. Bedensel ceza (kıçına şaplak atmak, kırbaçlamak, iğnelenmek) derinin bir parçasının yırtıldığı, delindiği, koparılıp atıldığı noktaya doğru uzanan derinin yüzeyine uygulanır ve uygulandığında, mazoşistik zevk, korkunun maksimum derecesine ulaşır. Mazoşist zevke erişmek için, kişi vücudun yüzeyinde, partnerinin derisinde ısırarak ya da tırmalayıp, çizerek iz bırakmak gibi vuruşları gösterebilmeye ihtiyaç duyar⁽¹⁾.

Mazoşistik acı çekme, ikincil olarak erotize olmadan ve cinsel yada ahlaksal mazoşizme yol açmadan önce, yürümeden, ayna evresinden ve dil kazanımından önce, anne ya da temsilcilerinin ve fiziksel temasın yokluğu ya da aşırı uyarımı sırasında ve böylece bağlanma ihtiyacının tatmini ve hayal kırıklığı arasında oluşan ani, tekrar edilmiş ve neredeyse travmatik gidiş gelişlerle açıklanır⁽¹⁾.

Anzieu mazoşizmde deri benlik yapılanmasının bozulduğunu ve sapkın mazoşist davranışın altında yatanın bilinçdışı derisi yüzülmüş vücudun fantezisi olduğunu söyler.

Anzieu'ya göre mazoşistik fantezide zalim anne yalnızca derisini çocuğa vermiş gibi görünür. Bu zehirli bir armağandır, ardındaki kötü niyet; çocuğun tekil deri benliğini kendi derisine yapıştırmaktadır, çocukla ortak deri fantezisini yeniden kurmak için onun derisini acı verici bir biçimde koparıp almaktır.⁽¹⁾

Anzieu ayrıca mazoşistik takılmalar bulunduğu hastaların çoğunda bilinçöncesi süreçte annesiyle ortak deriye ait kaynaşma (füzyon) fantazilerinin varlığından bahseder

ve şöyle devam eder⁽¹⁾:

Arkaik düşünce dilinde, anneyle simbiyotik yapı; anneyle bebeğin iki vücudunun ortak bir yüzeyinin olduğu dokunsal (ve muhtemelen koklamaya ait) bir imaj tarafından temsil edilir. Anneden ayrılma, bu ortak deriyi söküp atmak ile temsil edilir. Eğer bir hastalık, operasyon yada kaza bir yara oluşturduğu ve sargı deriye yapıştığı zaman, anne yada onun yerine geçen sargıyla deri parçalarını yırtar – yada yırtıldığı hayal edilir-, bakım sağlayan kişi aynı zamanda deriyi yüzen kişidir. Ama ortak zarı ayıran kişi aynı zamanda bunu tamir edebilecek kişidir⁽¹⁾.

Anzieu'ya göre ciddi mazoşizm vakalarında deri benliğinin neredeyse tüm işlevlerinde bozulma ve bu işlevleri tekrar kazanabilmek için her mazoşist öznenin sapkın uygulamalara başvurma ihtiyacı vardır⁽¹⁾.

Deri Benlik'in içeren işlevindeki yetersizlikler; beden yüzeyindeki yanıklar, kesikler, çeşitli yara izleri ve aynı zamanda bedendeki belirli fazlalıklardan kurtulmalar (parmak, göğüs koparma gibi), boşlukların doldurulması (göbek deliğinin erimiş kurşunla doldurulması), belirli deliklerdeki yapay genişlemeler (anüs, penis deliği) ile somutlaştırılır. İçeren işlevi, çeşitli acımasız teknikler ve işkence aletleri kullanılarak, tekrar tekrar yaratılan acı zarı oluşturularak yeniden kazanılır⁽¹⁾.

Uyarılma engeli işlevi organizma için ölümcül tehlike içerecek şekilde geri dönüşümsüz olarak yıpratılmaktadır⁽¹⁾.

Kendiliğın bireyleşmesi işlevi, sadece fiziksel (işkenceler) ve ruhsal (aşağılamalar) acılarla elde edilebilmektedir; derinin altına sistematik olarak inorganik maddelerin girişı, tiksindirici maddelerin yutulması (idrar, dışkı) bu işlevin kırılğanlığını gösterir⁽¹⁾.

Deri benliğinin cinsel uyarılma ve libidonun yeniden yüklenmesi işlevleri de korunur ve harekete geçirilir ama bedeli bahsedilen eziyetlerdir. Cinsel doyumunu, birinin içine girdiğinde ya da biri tarafından içine girildiğinde değil de işkenceye maruz kalan bütün derisininin uyarımının eşlik ettiği sapkın sahnelerin ortaya konmasıyla yaşar

(örneğin, bir sadistin acımasızlığına maruz kalan kişiler). ‘Bedenimin bütün yüzeyi acı araçları yoluyla uyarılabilir.’ ‘Boşalma, acı en fazla olduğu zaman gerçekleşti.’ ‘Boşalmadan sonra, basitçe acı hissettim’ gibi cümleler bu durumu çok iyi açıklamaktadır⁽¹⁾.

İşaretlerin kaydedilmesi işlevi; bedeni sayısız dövme ile kaplayarak, bütün deri yüzeyinin erojen hale getirilmesi şeklinde etkinleştirilmektedir⁽¹⁾.

Deri Benliğin zehirli olarak nitelendirilen (yani özyıkımcı) işlevi kriz düzeyine varmaktadır. Burada deri yıkıcı süreçlerin hem kaynağı hem nesnesi olmaktadır. Bu işlev ile işkence anında ölümlerle dans etmekte olan mazoşist birey ölüme yaklaştığı zaman işkencenin durdurulmasını sağlayarak cinsel doyuma (orgazma) ulaşmaktadır⁽¹⁾.

Anzieu mazoşistik cinsel davranışlar yada sapkın mazoşistik durumda bulunan yada bölgesel bir fiksasyon sergileyen hastaların psikanaliz tedavilerinde, sıklıkla: bu mazoşistik fantezilerin organizasyonu için maddi sabitlik sağlayan, erken çocukluklarında derilerinde gerçek fiziksel bir yaralanmanın, deri hastalığının (çoğunlukla vücudun yüzeyini etkileyen yüzeysel bir cerrahi operasyon, bir dudak ve çevresi egzaması (dermatoz) yada kellik (saç dökülmesi) gibi yada derinin geniş bir alanının zarar göreceği kazara vurma yada düşme gibi) hikayesinden bahsedildiğini öne sürer⁽¹⁾.

1.5.1.2. Paketleme Tedavisi

Paketleme, on dokuzuncu yüzyılda Fransız psikiyatrisinin hastaların ıslak sargılara sarılması uygulamasından türemiş olup ağır psikotik hastaları tedavi etmek için kullanılan bir tekniktir. Bu uygulama Afrika ayinlerindeki tedavi amaçlı gömme ya da Tibetli rahiplerin buz banyoları ile de benzerlik taşımaktadır⁽¹⁾.

Paketleme hastanın örtülerle fiziksel olarak sarılmasına dayanan tedaviye hastanın etrafının bir tedavi grubu tarafından sıkıca çevrilmesini ekleyen Amerikalı psikiyatrist Woodbury tarafından 1960’larda Fransa’ya tanıtılmıştır⁽¹⁾.

Bu ekleme, aynı zamanda bu çalışmanın başında ortaya konulan deri benliğinin hem beden yüzeyine hem de sosyal çevreye yaslanması hipotezinin doğrulanmasını sağlamıştır.

Kendi tercihine göre iç çamaşırlarıyla ya da çıplak olan hasta, tedaviyi uygulayanlar tarafından ıslak ve soğuk örtülerle sarılır⁽¹⁾. Tamamen soğukla kuşatıldığı izlenimine bağlı görece kısa bir kaygı evresinden sonra sarılmış kişi bir tümgüçlülük, fiziksel ve ruhsal bir tamlık duygusu yaşar⁽¹⁾. Bu duygu ruhsal benlik ile bedensel benliğin ayrılması deneyimine denk düşmektedir.

Paket, hastaya ikili bir bedensel zar duyguyu sağlar: iç ısının düzenlenmesini yöneten bir ısı zarı (önce soğuk, soğukla teması tepki olarak çevresel damar genişlemesi sonucunda sıcak); bir dokunsal zar (bütün bedene yapışan ıslak ve sıkı örtüler). Bu duygu, ötekilerle tamamen süreklilik içinde ama onlardan ayrı olarak hastanın benliğini geçici olarak yeniden kurar; bu da deri benliğinin ayırt edici topografik özelliklerinden biridir.

Paketleme deneyimi Anzieu'yu üç saptamaya götürmüş olup bunlardan birincisi; süt bebeğinin bedeni bir içeren zar deneyimi yaşamak üzere programlanmıştır. Bir uyumsuz gürültüler ve motor ajitasyon bariyerinin oluşturduğu patolojik zarlar bundan kaynaklanır; organizmanın hayatta kalmaya uyarlanmasını sağlarlar. İkincisi; eğitimcilerin paradoksal dirençleri eğitimciler ile çocuklarda bedensel benliğin yapılanma düzeyleri arasındaki farktan ve eğitimciler için bu farkı yok eden ve zihin karışıklığına yol açan bir gerileme tehlikesinden kaynaklanır. Üçüncüsü; yardım zarları tedavisinin (paketleme ve masajlar, biyoenerji) yalnızca geçici bir etkisi vardır. Burada söz konusu olan temel bir deri benlik duygusunu somut deneyimlerle dönemsel olarak yeniden teyit etme gereksinimi duyan normal insanlarda saptanabilen bir görüngünün abartılmış biçimidir. Bu aynı zamanda, kişinin önemli yoksunluklar yüzünden çektiği acılar arasında bulunduğu yedek ve telafi edici yapılar geliştirme ihtiyacının bir örneğidir⁽¹⁾.

1.5.2. Narsisistik Kişiliklerde Deri Benlik'in Yapısındaki Bozulma

Narsisistik kişilik bozukluğu; genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan üstünlük duygusu (düşlemlerde ya da davranışlarda), beğenilme ihtiyacı ve kendini başkasının yerine koyamayıp, insanlara uygun yaklaşımlarda bulunamama (empati kuramama) ile seyreden bir rahatsızlıktır⁽²¹⁾.

Anzieu'ya göre deri benliğin oluşumunun narsistik bir zar gereksinimine yanıt verdiğini, temel bir erinç durumunun kesinliği ve istikrarını garantilediğini söyler ayrıca narsistik kişilerin deri benlik yapılanmalarında bazı bozulmaların olduğundan bahseder ve bunu şöyle açıklar⁽¹⁾;

'Normal' deri benlik, ruhsal aygıtın bütününe kuşatmaz ve dış ve iç olmak üzere bir ikili yüz gösterir; bu ikili yüz arasında belirli bir oyuna serbest alan bırakan bir mesafe vardır. Ancak narsistik kişiliklerde bu sınırlama ve mesafe ortadan kalkma eğilimi gösterir⁽¹⁾.

Deri benliğin özellikle narsistik yönde geliştiği durumlarda, ortak bir derinin orjinal fantezisi, güçlendirilmiş ve yaralanamaz (çift duvar yapısıyla karakterize edilen) derinin ikincil bir fantezisine (ikincil narsisizmin tipik fantezisi ; yaralanmaz, ölümsüz, ebedi ve kahramanlara özgü deri fantezisi) dönüşür. Deri benlik mazoşistik bir yönde daha çok gelişirse, fantezi edilen ortak deri zarar görmüş, yırtılmış- yaralı deri- olarak görünür. Gelişimin bu iki çizgisi boyunca, mitolojide bulunan derinin çeşitli fantezileri yatar: birinci için kalkan olarak deri (zeus'un kalkani/ siperi) ve görkemli-parlak sahte- deri (Peau d'ane'in hayvan örtüsü ve semavi/kutsal kalkanı) ikinci için, yaralanmış, derisi yüzülmüş deri, ölümcül deri⁽¹⁾.

Narsistik kişi kendi ruhsal zarıyla yetinme, ötekine bağımlı olduğuna işaret eden ve bu bağımlılığa yol açan bir ortak deriyi korumama gereksinimi içindedir. Ama bunu gerçekleştirebilecek yeterlilikte değildir. Çünkü yapılaşmaya başlamış olan deri benliği hala kırılıktır ve onu güçlendirmesi gerekmektedir.

Anzieu burada narsistik kişinin deri benliğini geliştirmesi için iki işlemin söz konusu olduğundan bahseder. Biri; deri benliğin iki yüzü arasındaki dışsal uyarılar ile içsel uyarılmalar arasındaki dışarıya sunduğu kendi imgesi ile ona geri gönderilen imge arasındaki mesafenin ortadan kaldırılmasına dayanır; zarı bir ilgi merkezi, hatta kendi ve ötekiler için ikili bir ilgi merkezi haline gelerek sağlamlaşır ve ruhsallığın bütünü kuşatma eğilimi gösterir. Bu yayılmış ve sağlamlaşmış haliyle ona kesinlikler sağlar ama esneklikten yoksundur ve en ufak bir narsistik yara tarafından bile yırtılır. Öteki işlem bu şekilde kemikleşmiş olan kişisel deri benliği Zeus'un kalkanına benzer ya da (çoğunlukla anoreksik olan genç manken kadınların büründükleri) ruhsal içerenin dağılmasına ilişkin bilinçdışı bir tehdit karşısında ihtişamıyla onları geçici olarak narsistleştirilen göz kamaştırıcı sahte kumaşlara benzer simgesel bir anne derisiyle dışarıdan astarlamayı hedefler⁽¹⁾.

Narsistik fantezide, anne çocuğuyla ortak bir deri paylaşmaz, ama kendi derisini ona verir ve çocuk galibiyet duygusuyla onu giyer; bu cömert annelik hediyesi teşvik edici bir potansiyele sahiptir: çocuk kahramanca bir yazgıya çağrıldığını hayal eder ki bu çocuğu böyle bir şeyi fiilen gerçekleştirmeye götürebilir) bu ikili zar (annesininkiyle birleşen kendi zarı) parlaktır, idealdir; narsistik kişiliğe yaralanmazlık ve ölümsüzlük yanılısamasını sağlar⁽¹⁾.

Ölümsüzlük illüzyonu, grup illüzyonu, aşk illüzyonu, roman karakterlerinin gerçekliğine ilişkin yanılısama bizlere narsistik sorunsalı göstermekte olup narsistik zara bu şekilde yatırım yapma; dökülen deri fantezisinin savunmacı karşılığı olarak gözükür: sürekli içsel ve/ya dışsal saldırı tehlikeleri karşısında uyarılma engeli (koruyucu kalkan) ve ruhsal içeren (kapsayan) işlevlerinde yeterince güvenli olmayan bir deri benliğin desteklenmesi gerekir. Bu durumda topografik çözüm deri benliğin dış ve iç iki yüzü arasındaki mesafeyi ortadan kaldırmaya ve arayüzü bir ikili iç yüzey olarak düşünmeye dayanır⁽¹⁾.

Anzieu'ya göre deri benliğin içeren (kapsama) işlevinin yeniden kurulması narsistik kişiliklerin tedavisi için genellikle yeterlidir.

1.5.3. Sınır Durumlarda Deri Benlik'in Yapısındaki Bozulma

Genç erişkinlik döneminde başlayan, kişilerle olan ilişkilerde, kendilik algısında ve duygulanımda tutarsızlıklar ve ani dürtüsel davranışlarla karakterize bir durumdur⁽²²⁾.

Anzieu sınır durumlarda deri benliğin bütünsel yapısının bozulmaya uğradığını söyler ve şöyle açıklar;

Deri benliğin iki yüzü yalnızca bir yüz oluşturur ama bu tek yüz matematikçi Moebius tarafından betimlenen ve ilk kez Lacan'ın benlikle karşılaştırdığı halka gibi çarpılmıştır; içerden gelen ile dışarıdan gelen arasındaki ayırımı ilişkin bozukluklar bundan kaynaklanır. Normal olarak dış dünya ile iç gerçeklik arasındaki arayüzde yer alan algı bilinç sisteminin bir kısmı bu yerleşimden sökülerek dış gözlemci konumuna atılır (sınır durum hastası kendi yaşamının kayıtsız izleyicisi olarak bedeninin ve zihninin işleyişine dışarıdan tanıklık eder). Ama algı bilinç sisteminin arayüz olarak kalan kısmı, öznenin psikotik olmamasına yetecek düzeyde gerçekliğe uyum göstermesini sağlar⁽¹⁾.

Fantezi üretimi ve bunun yakın çevrede dolaşıma sokulması azalır. Kişinin varoluşsal çekirdeğini oluşturan duygulara gelince, içermelerine ilişkin güçlük (deri benliğin çarpılmış niteliği nedeniyle) merkezden çevreye göçmelerine yol açar; burada algı bilinç sisteminin bir kısmının dışarıya doğru kaymasıyla serbest kalan yerlerden bazılarını işgal ederler ve bilinç dışı hale gelerek, gizlenmiş kendiliğin parçaları halinde kistleşir ve ufanırlar. Bundan aynı Moebius halkalı yapıya tabi olan ikinci bir paradoks doğar; tıpkı dışın bir iç haline, bu için de bir dış haline gelmesi ve bunu böyle sürüp gitmesi gibi, kötü içerilen içerik, kötü içeren bir içeren haline gelir. Nihayet kendiliğin bu fazla şiddetli birincil duygular (yıkım, dehşet, kin) tarafından terkedilen merkezdeki yeri boş bir yer haline gelir ve ideal bir nesne ya da varlığın imgesel varlığıyla doldurmayı başaramadıkları sürece bu merkezi iç boşluk kaygısı söz konusu hastaların temel yakınma konusunu oluşturur⁽¹⁾.

Sınır durumların tedavisi ise; deri benliğin tutma, uyarılma engeli ve libidonun yeniden yüklenmesi işlevlerinin yeniden kurulmasını da gerektirir.

1.6. UYUŞTURUCU MADDE KULLANAN BİREYLERİN BENLİK YAPILANMALARI

Uyuşturucu madde kullanan bireylerin benlik yapılanmalarından bahsederken çalışmanın yapılacağı eroin maddesi kullanan kişiler temel olarak ele alınacaktır. Bu sebeple öncelikle eroin maddesi, daha sonra bu maddeyi kullanan bireylerin özellikleri anlatılacak, sonra madde kullanımının sebepleri açıklanmaya çalışılacak ve uyuşturucu madde kullanan bireylerin benlik yapılanması anlaşılmaya çalıŐılacaktır.

1.6.1 Eroin Kullanan Bireyler

Yarı sentetik bir uyuşturucu madde olan eroin bir afyon türevidir. Eroin morfinden “asetilasyon” yolu ile yani, morfinin asetil klorür veya asetik anhidrid ile tepkimeye sokulmasıyla sentetik olarak elde edilir⁽¹³⁾.

Kelime köken olarak ‘heroisch’ kelimesinden etkilenildiği düşünölmektedir, bu kelime Almanca’da ‘görekemli’ anlamına gelmekte olup, eroinin denenmesi sürecinde denek olarak kullanılan insanlar kendilerini ‘görekemli, cesur’ hissettiklerini belirtmişlerdir⁽¹⁴⁾.

Aynı zamanda öksürük ilacı ve ağrı kesici bir toksik madde olup en kısa zamanda en ağır ve kuvvetli bağımlılık yaratan bir maddedir⁽¹⁵⁾.

Eroin piyasada açık kahverengi bir toz şeklinde ya da beyaz kristal halde bulunmaktadır. Argoda eroin için beyaz, toz, kar, beyaz maden, mal, H(eyç) beyaz şeker gibi isimler kullanılmaktadır⁽¹⁶⁾.

Resim 1. Eroin 1⁽¹⁷⁾.

Resim 2. Eroin 2⁽¹⁸⁾.

Eroinin süt Őekeri, kinin, vs. ile saflığının bozulması kaçakçıların krlarını arttırmak için kullandıkları en kolay yoldur. Öyle ki ele geçen bazı numunelerde eroin yüzdesinin % 3 – 5 oranına kadar bile düŐtüęü gözlenmiştir⁽¹⁹⁾.

Kullanım Şekli olarak en yaygın olanı damardan alımıdır. Bu Şekilde kullanım sırasında kişi elindeki maddeyi bir kaşık yardımıyla ateŐte ısıtır, sulandırır ve daha sonra enjektör yardımıyla vücuduna enjekte eder. Suda kolay çözündüğünden damara kolayca enjekte edilebilir.(kaynak yok) Damardan enjeksiyonunun sebeplerinden biri de saflığının bozulmasıdır. Yüzdesi düşük olduğunda ancak damara enjeksiyonla etki edebilir⁽¹⁹⁾.

Türkiye’de madde kullanımının araŐtırıldıęı çalışmada, intravenöz yolla (damar içi) eroin kullananlar eroin kullananların üçte birini oluŐturmakta olduğu bildirilmiştir⁽²⁰⁾.

Resim 3. Damar içi eroin kullanımı⁽²¹⁾.

Eroini damar yoluyla kullananların eroin kullanmaya başladıktan ortalama 31.65 ay sonra eroini damar yoluyla kullanmaya başladıkları bulunmuştur. Eroin kullanımına başladıktan sonra damar yoluyla kullanıma geçilen en kısa süre 1 ay en uzun süre ise 120 ay olarak belirlenmiştir⁽²²⁾.

Eroinin damar yolu ile en sık kullanılan madde olduğu ve bu maddenin özellikle damar yolu ile alındığında akut etkilerinin hızla ortaya çıktığı ve yüksek düzeyde haz verdiği bilinmektedir. Damar yoluyla kullanımda diğer kullanım şekillerine göre daha az miktarda madde ile aynı etkinin yaşanıldığı gözlenmiştir. Bu sayılan faktörler, bireylerin damar yolu ile kullanmaya başlamasının nedenlerinden bazıları olarak değerlendirilmektedir (Kuru 1997)⁽¹⁵⁾.

Bir diğer kullanım şekli sigara şeklinde sarılarak içilmesi şeklindedir. Bu yola koreks adı verilmekte olup özellikle ilk kez eroin deneyecek olan kişiler arasında yaygındır. Bu kullanım şekli kişilerde sıklıkla daha az zararlı etkileri görecekları ve bağımlı olmayacakları yanılgısına kapılmaya neden olur.

Bir diğer kullanım şekli ise düz bir zemin üzerinde hat şekline getirilen maddeyi buruna çekerek kullanmaktır. Burundan alındığında koku alma hissi, burun iç zarı (mukozası) yok olabilir.

Bir diğerk kullanım şekli ise alüminyum folyoya konan maddenin buharının solunum yoluyla vücuda alınmasıdır. Bu yola kaydırma ismi verilmektedir⁽¹⁶⁾.

Eroin kullanım şekli araştırıldığında damar yoluyla kullananlar % 37.7, Koreks şeklinde kullananlar %3.0, Burundan çekme yoluyla kullananlar %26.6, Kaydırma şeklinde kullananlar %32.7 olarak bulunmuştur⁽²⁰⁾.

Genel olarak eroin vücuda alındıktan kısa süre sonra etki göstermeye başlar, etkisi 6-8 saat sürer. Gevşeme, ağrı hissini kaybolması, kalp ve solunum hızının yavaşlaması, göz bebeklerinin küçülmesi, yüz kızarması, konuşma ve hareketlerde yavaşlama görülür⁽¹⁶⁾. Eroin'in etkisi altındaki kişi genellikle uykulu bir haldedir. Çevresine ve kişisel durumuna karşı ilgisizdir⁽¹⁹⁾.

Genel intoksikasyon dozajında, kullanıcı yoğun öforik bir duygu ya da kısa süreli bir uyarılma anı yaşar, bunu bir 'yüzme' ya da 'uçma' duygusu, aşırı rahatlama ve uyuşukluk hali takip eder. Duygusuzluk, karar vermede zayıflık ve dikkat ya da hafıza dağılması da mümkündür. Diğerk etkiler arasında kabızlık sayılabilir⁽²³⁾.

İlk bir iki haftalık süreçte neşe, keyif, cinsel arzuda artış, kuvvet artışı görülürken hızla maddeye karşı tolerans gelişir ve bağımlılık başlar.

Bağımlılık devresinde kişi en ufak bir huzuru bulabilmek ve en basit bir sosyal uyumu göstermek, günlük işlerini yürütebilmek için günbegün artan miktarda maddeyi almak zorunda kalır⁽²⁴⁾.

Alınmadığında ya da etkisi geçtiğinde burun akıntısı, kas ağrıları, kramplar, halsizlik, uykusuzluk ortaya çıkar⁽¹⁶⁾.

Yüksek dozda alındığında ise solunum yavaşlamasına, koma haline ve ölüme yol açabilir⁽¹⁶⁾.

Tedavi merkezine yatan 98 Almanya'da yaşayan türk eroin bağımlısı üzerinde

yapılan araştırmada; kişilerin gün içinde eroin kullanma sıklığı araştırılmış; Bütün gün kullananlar %73.4, Sabah - akşam kullananlar % 10.2, Sabah kullananlar %4.1, Oğleden sonra kullananlar %4.1, Gece kullananlar % 8.2 olarak tespit edilmiştir⁽²⁰⁾. Bu bulgu eroin bağımlısı olan çoğu kişinin gün içinde birden çok kez madde kullanmak durumunda olduğunu bize göstermektedir.

Daha önce yapılan araştırmalarda madde kullanan kişilerin anlamlı derecede ruhsal problemlerinin olduğu, aynı zamanda madde kullanımının da yeni ruhsal problemlere yol açtığı ve var olan ruhsal problemleri daha da şiddetlendirdiği defalarca tekrarlanmış olup, bu bulgular madde kullanımının ruhsallıktan ayrı olarak ele alınmaması gerektiğini bize göstermektedir.

Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi AMATEM Kliniğine tedavi için başvuran, DSM-IV tanı kriterlerine göre opiyat (eroin) bağımlılığı tanısı almış ve detoksifikasyon sürecini tamamlamış 70 kişi üzerinde yapılan araştırmada; eroin bağımlılarında herhangi bir I. eksen tanısı alma oranı %67.1, herhangi bir afektif bozukluk tanısı alma oranı %50 ve herhangi bir anksiyete bozukluğu tanısı alma oranı %52.9 olarak saptanmıştır. Eşlik eden I. eksen psikiyatrik bozukluklarının araştırıldığı çalışmada, eroin bağımlılarında yaşam boyu major depresyon %35.7, son bir ayda major depresyon %21.7, madde kullanımına bağlı duygudurum bozukluğu %12.9, ve uyum bozukluğu %22.9 oranında saptanmıştır⁽²⁵⁾. Bu bulgu da bir kez daha madde bağımlılığı ile ruhsal hastalıklar arasındaki ilişkiyi bize göstermektedir.

Ayrıca yapılan bir diğer araştırmada eroin bağımlılarının %59'u çocukluklarında yakınları tarafından fiziksel kötüye kullanıma, %62'si çocukluklarında anne-babası tarafından duygusal kötüye kullanıma ve %2'si de çocukluklarında cinsel kötüye kullanıma maruz kaldığını belirtmiştir⁽⁵⁾. Bu bulgu da bu kişilerin çoğunun geçmişlerinde bu ruhsal problemlerin zeminini hazırlayan olumsuz deneyimlerin olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yapılan araştırmalar sonucunda uyuşturucu maddeler arasından eroin maddesi kullanımının da kendi başına anlamlı olduğu gibi bu maddenin hangi yolla

kullanıldığıının da önemli olduğunu bize göstermektedir.

Olguların ruhsal durumunu değerlendirmek amacıyla yapılan karşılaştırmalarda, eroini damar yoluyla kullananlar istatistiksel olarak anlamlı olmamakla beraber kendilerini damar yoluyla kullanmayanlara göre daha fazla oranda mutsuz hissettiklerini bildirmişlerdir. Yaşamı anlamsız ve sıkıcı bulanların ve daha önce intihar girişimi olanların oranı ise eroini damar yoluyla kullananlarda daha yüksek orandadır. Bu bulgular olumsuz ruhsal durumun damar yoluyla madde kullanımını etkileyebileceğini düşündürmekle beraber, damar yoluyla eroin kullanımının olumsuz sonuçlarının kişinin ruhsal durumunu olumsuz etkileyebileceği de söylenebilir⁽¹⁵⁾.

Ögel ve arkadaşları tarafından Türkiye’de 10 ilde yapılan bir araştırmanın içerdiği 369 madde kullanan kişi arasından 107 eroin kullanan kişi ile ilgili verilerle ilgili çalışmada; çocukluk döneminde ailesi ve başkaları tarafından sık sık dövülme, ailesi tarafından sık sık aşağılayıcı ve küçük düşürücü davranışlara maruz kalanların oranının, eroini damar yoluyla kullananlarda kullanmayanlara göre daha fazla olduğu bulgusu ile çocukluk döneminde ailenin destekleyici rolünün özellikle eroini damar yoluyla kullananlar için kullanmayanlara göre daha fazla ortadan kalktığını gösterdiğini öne sürmektedirler⁽¹⁵⁾.

Aynı çalışmada; eroini damar yoluyla kullanan kişilerin ailelerinde daha fazla alkol kullanımı nedeniyle problem yaşayanların, daha fazla alkol dışında herhangi bir madde kullanımının ve daha fazla eroin kullanımının bulunduğu saptanmıştır⁽¹⁵⁾.

Yine aynı çalışmada; madde kullanım sürecinde damar yoluyla eroin kullananların aileleriyle olan ilişkileri kullanmayanlara göre daha fazla oranda kötüleşmiş görünmektedir. Bu çalışmada saptanan bu bulgular aileyle olan olumsuz ilişkilerin maddeyi kullanım şeklini etkilemesiyle beraber, damar yoluyla eroin kullanımının aile ile olan ilişkileri diğer eroin kullanım şekillerine göre daha fazla olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir⁽¹⁵⁾.

Eroini damar yoluyla kullanan kişilerin ailelerinde daha fazla oranda ruhsal rahatsızlık bulunması, çocukluk dönemi istismarında olduğu gibi bu grup için ailenin destekleyici rolünü olumsuz etkileyebileceği söylenebilir. Ayrıca ailede ruhsal

rahatsızlık bulunması bu bireylerin ruhsal durumuna etkisi olabileceği, bunun da madde kullanımını etkileyebilmesi mümkündür⁽¹⁵⁾.

Literatüre bakıldığında madde kullanımı uzun vadeli bir intihar (long term suicide) olarak değerlendirilmekle birlikte madde bağımlılığı ile intihar arasındaki ilişki sadece bundan ibaret değildir.

Eroin bağımlılığı ve intihar arasındaki ilişki son yıllarda önemli bir klinik sorun olarak görülmeye başlanmış olup 5-7 günlük detoksifikasyon sürecinden sonra yatarak tedavi gören 100 heroin bağımlısı üzerinde yapılan araştırmada; hastaların %70'i kontrol grubunun ise %15 i intihar düşünceleri olduğunu bildirmiştir. İntihar planı hastaların %68 inde kontrol grubunda ise %8 oranda saptanmış, intihar girişimi ise hastaların %27 sinde, kontrol grubunda ise %3 oranda bulunmuş sonuç olarak iki grup arasında intihar düşüncesi, intihar planı ve intihar girişimi açısından yapılan istatistiki değerlendirmelerdeki farklılıkların ileri derece anlamlı olduğu anlaşılmıştır⁽⁵⁾.

“Daha önce intihar girişiminde bulunmuş olma” nın, damar yoluyla heroin kullananlarda damar yoluyla kullanmayanlara göre daha yüksek oranda olması, eroini damar yoluyla kullananların madde kullanımına bağlı daha fazla sorun yaşıyor olmalarının sonucu olabileceğini ifade etmişlerdir⁽¹⁵⁾.

Eroin gibi ağır bir uyuşturucu madde kullanmanın özellikle bu maddeyi damar yoluyla kullanmanın kişiye farklı getirileri de olmaktadır. Damar yoluyla madde kullanıcıları, bu maddeyi düzenli kullanabilmek için diğer yollarla madde kullananlara nazaran sık sık riskli davranışlar sergilemek durumunda kalırlar.

Türkiye’de 10 ilde yapılan bir araştırmanın verileri değerlendirildiğinde; damar yolu ile madde kullananların arasında enjektör paylaşımının yüksek olmasıyla beraber enjektör temizliği ile ilgili yeterli bilgileri olmadığı saptanmıştır. Ayrıca madde kullanımına bağlı yaralanma, madde kullanımına bağlı sorunlardan dolayı tıbbi yardım alma, madde etkisi altındayken araba kullanma, madde temini için hırsızlık, yasadışı ve ahlaka aykırı şeyler yapma, madde satma ve intihar girişiminin eroini damar yoluyla kullananlarda kullanmayanlara göre daha yüksek oranlarda olduğu bulunmuştur⁽¹⁵⁾.

Ayrıca damar yoluyla madde kullanan kişilerin enjektör paylaşımı gibi sebeplerle daha fazla AIDS, Hepatit gibi hastalıklar yaşadıklarını, yani madde kullanımına bağlı sorunlar ve riskleri çok daha fazla yaşadığını bulmuşlar ve bunun da bu kişiler üzerindeki ruhsal yüklenmeyi arttırdığını ifade etmişlerdir⁽¹⁵⁾.

Yatarak tedavi gören damar yoluyla eroin kullanan 107 kişi üzerinde yapılan araştırmada; enjektör paylaşımı varlığı %48,6 riskli-korunmasız cinsel ilişki varlığı %49,5 olarak bildirilmiştir. Ayrıca damar yolundan eroin kullanımının Hepatit B, Hepatit C, HIV gibi enfeksiyon hastalıklarının görülme olasılıklarını arttırdığı anlaşılmıştır⁽²⁶⁾.

Madde kullanımı ile ilgili araştırmalardan sonra bu kişilerin karşılaştığı bir çok olumsuzluklara rağmen hala madde kullanmaya devam etmelerinin sebeplerini anlamak için madde kullanımının nedenlerine değinmek gereklidir.

1.6.2. Madde Kullanımının Nedenleri

Madde kullanımı ile ilgili psikanalitik görüşlere baktığımız zaman ilk önce Freud'un hayatın zor şartları, acıları, hayal kırıklıkları ile başa çıkabilme konusunda tanımladığı üç önlemden biri olarak görmekteyiz. Madde kullanımı sayesinde birey hayata karşı duyarsız kalabilmekte, kendilerine ait sahip oldukları olumsuz duygulanımları ile baş etmeye çalışmakta, duygusal çatışmalarına bu yolla çözüm bulmaya çalışmaktadır⁽²⁷⁾.

Kişi anksiyete, depresyon ve gerilimi arttığı zaman madde kullanmakta, madde kullandığı zaman neşe, mutluluk, haz verici etkiler yaşamaktadır. Maddenin kendini rahatlattığını düşünen birey buna karşı koyulmaz olarak görmekte ve daha iyi hissedebilmek için madde kullanmaya devam etmektedir. Kullandığı maddeden bağımsız olmaksızın kısa süre sonra maddeye karşı bağımlılık gelişir ve kişinin tüm dünyası madde etrafında dönmeye başlar^(27,28).

İlk psikanalitik yazarlar Freud, Abraham, Hartman, Rado madde kullanımının

nedenlerini açıklamada dürtü teorisini kullanmışlar, kuvvetli libidinal dürtüler ve frustrasyon üstünde durmuşlardır. Bağımlıların psikoseksüel gelişimde oral döneme saplandıklarını ve maddeyi bu infantil doyum için kullandıklarını söylemişlerdir. Bağımlılık oral perversiyon (sapkınlık) olarak değerlendirilmiştir⁽²⁷⁾.

Oral dönemin özelliklerine bakıldığında çocuğun en büyük beklentisinin dürtülerinin hemen doyurulması ve gerginliğinin hemen giderilmesi olduğunu görmekteyiz. Burada çocuk bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için tamamen dışarıdan verilecek bakıma bağımlı halde olup ancak bağımlı olduğu kişinin varlığıyla hayatını sürdürebilecektir. Bu haliyle uyuşturucu madde bağımlısının hayatını sürdürürken maddeye ihtiyacının olması oral döneme saplanmanın bir göstergesi olabileceği düşünülebilir⁽³⁰⁾.

Glover ise madde kullanımında agresif dürtülerin rolünün önemini vurgulamıştır. Maddenin sadizm ve saldırgan dürtüleri bastırmak için kullanıldığını bildirmiştir⁽²⁷⁾.

Yapılan birçok araştırma bize madde kullanımının başladığı dönem olarak ergenlik dönemini göstermektedir. İyi yapılanamayan süperego ergenlik döneminde hareketlenen libidinal ve agresif dürtüler ile başa çıkmakta, bunlar üzerine kontrol sağlamakta yetersiz kalacak ve dolayısıyla bu dürtülerini doyuma ulaştırmak için bir yol arayacaktır. Madde kullanımı yoluyla ergen bu dürtülere sahte bir çıkış yolu bulacaktır. Ergen stresten kurtulmak, tanımlayamadığı korkularını bastırabilmek için dışarıdan gelen birşeye ihtiyaç duyabilir. Uyuşturucu madde aldığı zamanki haz ve rahatlama ile ya da madde etkisindeki hareketleriyle bu dürtüler doyurulacaktır. Örneğin alkol aldıktan sonra kavga ederek agresif dürtülerini, uygunsuz cinsel ilişkilere girerek cinsel dürtülerini doyuma ulaştıracak ve bu yolla kendisini bu dürtülerin yarattığı gerilimden koruyacaktır.

Ergenlik döneminin madde kullanmaya başlamakta en önemli risk etkenlerinden biri olduğu göz önüne alınacak olursa; bununla ilgili Chein ve arkadaşları erişkin role geçmede yeterli hazırlık, model ve umut olmadığında ortaya çıkan ileri derecede rahatsız edici ergenlik anksiyetesi ile başa çıkmak için uyum sağlama çabası ile madde

kullandıklarını ileri sürmüştür⁽²⁷⁾.

Kendini rahatlatamayan ve kendine bakamayan bir ergen bir kez maddenin onu rahatlattığını keşfettiğinde buna karşı koyamamaktadır⁽²⁹⁾.

Psikanalizde kendini sakinleştirme benliğinin uyum yollarından biri olarak görülmektedir. Michel Fain 1971’de kendini sakinleştirmeyi uyuyamayan bebeklerin sallandıklarını ve sallandıktan sonra kendilerini sakinleştirdiklerini, bu sayede uyuyabildikleri gözleminden yola çıkarak anlamlandırmıştır^(31,32).

İkiz’e göre ruhsal bağın kurulamadığı anne çocuk ilişkisi kendini sakinleştirme yöntemleri ile davranış temel alınarak korunmaya çalışılır. Ruhsal olarak yeterince içselleştirilemeyen annenin sallaması, sakinleştirmesi algı ve hareket yardımı ile gerçeklikte aranmaya başlar. Kendini sakinleştirme yöntemleri ruhsal olarak gerileyemeyenlerin davranışsal düzeye gerilemeleridir denilebilir⁽³²⁾.

Kendini sakinleştirme yöntemleri karşılaşılan heyecanlarla baş edebilmek amacıyla motor faaliyetlere başvurmak şeklinde kaygıyı gidermeye hizmet ederken benliğe doyum duygusunu sağlayamamaktadır. Kendisini sakinleştiremeyen çocuğu annenin sakinleştirmesi işlevi yetişkinlikte yerini madde kullanımı yoluyla sakinleşmeye bırakabilmekte bu da aynı şekilde kaygıyı gidermeye hizmet etmekte ancak gerçek değil sahte bir doyum sağlamaktadır^(27,31,32).

Guerin kendini sakinleştirme yöntemleri ile madde bağımlılarını birleştirir ve her ikisinin de doyum sağlamadan sakinleştiklerini öne sürer. İkiz’e göre J. McDougall’ın geliştirdiği yeni gereksinimler (neo- besoin) kavramı böyle ruhsal dünyayı sakinleştirmeyi gerçeklik içinde arama durumlarına işaret eder. Yani içsel heyecanlarını kontrol etmede yetersiz kalan çocuk ileride acilen sakinleştirici arayan bir erişkine dönüşebilir^(27,32).

Joyce McDougall bireyin vücudunun uyuşturucu maddelere hiçbir şekilde ihtiyacının olmadığını ancak bir kez madde kullanmaya başlayıp bu maddeye bağımlılık geliştiren bireyler için madde kullanmanın bir ihtiyaç olduğundan bahseder. Bağımlı kişiler kendilerine yabancı olan bu maddeyi kullandıktan sonra buna tolerans

geliştirmekte ve madde kullanmadığı zaman, gerek fiziksel (uyku problemleri, iştahta azalma) gerek ruhsal (gerginlikler) olarak sıkıntılar yaşamakta olduklarını ifade ederler. Bu yaşanan sıkıntılar yoksunluk belirtileri olup kişinin vücudunun maddeye ihtiyacı olduğunun sinyalini vermektedir. Dougall yeni ihtiyaçlar kavramı ile uyuşturucu bağımlılarında gördüğümüz gibi daha önceden ihtiyacı olmayan bir maddeye kişinin kendisini alıştırmayı ve kendi kendisine ihtiyaç yaratmasından bahseder⁽³³⁾.

Bu yaratılan ihtiyaç ta daha önce belirttiğimiz gibi kişinin kendisini sakinleştirmesine hizmet vermektedir. İkiz'e göre kendini sakinleştirme yöntemlerini kullanan kişilerin anneleri ile olan ilişkilerine baktığımızda annenin doyum verici değil sakinleştirici anne olduğunu görmekteyiz⁽³²⁾.

“Yeteri kadar iyi” anne bebeğin artan duygu yoğunluğunu tolere etmesine müsaade eden, fakat bu duygu yoğunluğu çocuğu istila etmeden önce onu rahatlatandır. Bu durumda annenin empatisi elindeki tek rehberdir. Eğer anne zamanında müdahale etmezse, tekrarlayan travmatik durum çocukta ciddi hasara yol açar. Öte yandan annenin çocuğu rahatlatmaya aşırı derecede hazır olması da çocuğun kendini tatmin yollarını bulmasını önleyecektir. Annenin algıları ve tepkileri ile çocuğun ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluk uyku ve yeme bozukluklarına yol açar. Burada bağımlılığın öncülleri yatmaktadır. Bebeğinin her ihtiyacını doyuran bir anne onun rahatlamasını tekelinde bulundurduğunu ve bunu çocuğa bırakmadan imdadına yetişeceği mesajını verir⁽²⁸⁾.

Kendi kendisini rahatlatamayan bir kişi, aynı küçükken annenin kendisini rahatlatmasına ihtiyaç duyduğu gibi rahatlayabilmek için yine dışarıdakine ihtiyaç duyacaktır. Tamar' a göre kendine bakım kapasitesinin özellikle de kendini rahatlatma kapasitesinin engellenmesi madde bağımlılığının gelişmesinde en önemli unsurlardan biridir⁽²⁸⁾.

Madde bağımlılığının gelişmesinde bir diğer önemli unsur ise kişinin yaşadığı duygusal çatışmalar, kendisine yönelmiş olan olumsuz duygulanımlarıdır. Tamar'a göre yalnızlık, boşluk ve depresyon, anlamsızlık ve yaygın bir sıkıntı madde kullanımından önce gelir. Yoğun, öldürücü bir öfke ve intikam alma duygusu çok şiddetlidir veya derin

utanma ve neredeyse paranoid utangaçlık vardır veya incinme, reddedilme, terk edilme endişesi vardır. Birçok kişi maddenin onları normal ve gevşemiş hissettirdiğinden söz eder. Hastalar maddeleri kendilerini çok fazla rahatsız eden bu duygulanımlarla başa çıkmak için kullanır⁽²⁹⁾. Kişi madde kullanarak bu yaşadığı olumsuz duyguları çözebileceği, duygusal çatışmalarına çözüm bulacağı yanılgısına kapılır.

Psikanalitik bakış açısıyla bakıldığında altta yatan bir psikopatolojinin varlığında bağımlılığın geliştiği düşünülmektedir. Kompulsif bir şekilde madde kullananlar, madde kullanımının onları rahatsız eden şeyden kurtardığı ve kaybettiği şeyi verdiğine inanırlar ve çoğunlukla farkında olmalarına rağmen tehlikeleri ve tehditlerini göz ardı ederler⁽²⁹⁾.

Madde bağımlılığına eğilimi olan kişiler kayıplarla başa çıkmada yetersiz kalan, gerçek veya sembolik tüm kayıplara karşı zayıf olan kişiler olarak bilinirler⁽²⁸⁾.

Bağımlı kişilerin kayıpla baş etmede zorluk çekmesinde birçok neden vardır. Nesneye yönelik büyük bir isteklerinin olması yanında buna karşı büyük bir korkuları vardır⁽²⁸⁾. Madde kullanmayı süreç içerisinde şöyle anlamlandırabiliriz; kişi uyuşturucu maddeyi aldıktan sonra kaybetmekte, madde etkisinde haz duygusu yaşamakta ancak bir süre sonra bu etkiyi de kaybetmekte ve bu kayıplar ile yoksunluk ile baş etmekte zorlanmaktadır.

Klein (1948) yaşamın en erken dönemlerindeki nesne ilişkilerinin niteliği üzerine önemli ve özgün görüşler ileri sürmüştür. Ona göre, yaşamının ilk bir kaç ayında bebek annesini bir bütün olarak algılamaktan çok annesinin bedeninin o an için ilişkide olduğu kısmını algılar. Eğer bir beden kısmı ile ilişkide iken libidinal dürtülerin egemenliği altındaysa o beden kısmını “iyi nesne” olarak; saldırgan dürtülerin egemenliği altındaysa da “kötü nesne” olarak içselleştirir. Özellikle ilk aylarda doğal olarak bebek en yoğun biçimde annenin memeleri ile ilişki içindedir. Bu yüzden onun için birbirinden ayrı tutulan bir iyi bir de kötü memenin olduğu söylenebilir⁽³⁴⁾.

Krystal ve Raskin’e göre bağımlıların kendilerine iyi olmakta ciddi güçlükleri vardır. Diğerlerine karşı da olumlu ve olumsuz duyguları ile başa çıkmakta güçlük çekerler. Bu katı ve yaygın bölünme ve inkar savunma mekanizmaları yüzündendir.

Maddeyi sadece kendi duygularına karşı savunma sağlamak için değil sevdikleri nesnelere tek olma isteği gibi duyguları yaşamalarını da güvenli bir şekilde sağladığı için kullanırlar. Bu normal olarak onları agresyona karşı katı savunmalardan korur⁽²⁷⁾. Burada kişinin madde kullanarak kendi içersinde yaşadığı olumsuz duygularla baş etmesinin yanında arzuladığı olumlu duyguları yaşamasına olanak verme gibi bir özelliğinin olduğunu da görmekteyiz.

Birçok yazar bağımlılıkta belli ego fonksiyonlarının bozulduğunu ileri sürer. Bu bağımlılarda kendine zarar verme, özsaygılarını düzenleme kapasitesinde eksiklik ve kendilik duygularında kırılma ile kendini gösterir. Madde kullanımı intihar girişimi, tekrarlayan intihar girişimleri ve tamamlanmış intiharlar için önemli bir faktördür⁽²⁷⁾.

Birçok madde denemiş ve birisine bağımlı olmuş bir kişinin bağımlı olduğu madde ile onun kişilik yapısı arasında da bir ilişki olduğunu düşünebiliriz. Her maddenin kendine has bir etkisi olduğu için kişinin bu maddelerden hangisinin yarattığı etkiye bağımlı olduğunu bilmek bize onun kişiliğiyle ilgili ipuçları verecektir.

Kendi kendine tedavi hipotezine göre kişi kullandığı maddenin kendisine iyi geldiğini, kendisini iyileştirdiğini öne sürmektedir. Özellikle bir maddenin seçiminin kişinin patolojisi açısından anlamlı olduğu düşünülecek olursa eroinin antiagresyon yapıcı etkisi olduğu, eroin kullananlarda bu etki nedeniyle bu maddenin seçildiği ileri sürülmektedir⁽²⁷⁾.

Tamar'a göre bir bağımlı maddenin yarattığı hayal kırıklığını, yoksunluğun stresini tölere edebilen ve periyodik olarak maddenin gücünü tekrar tesis edebilen kişidir. Rahatlamayı kaybetmenin paniğini tölere edebilme kapasitesi ve coşku, bir aktarım nesnesi olarak maddenin erken nesne ilişkilerinde bozukluk olduğunu düşünmemize neden olur⁽²⁸⁾.

Anzieu'ya göre çocuk bakılmak için anne tarafından anneanneye teslim edildiğinde, anneanne büyük bir mükemmeliyetçilik içersinde çocukla ilgilenmekte ve bu da çocuğun kendini destekleme olanağını deneyimleyememesine yol açmaktadır. Burada çoğu kez ek uyarılma engeli rolünü yerine getiren nesneyi kaybetme korkusu ile karşı karşıya gelinir ve bu kaygı durumu en üst düzeye çıkar. O zaman madde

bağımlılığı, benlik ve dış uyaranlar arasında bir sis ve duman bariyeri oluşturmak için bir çözüm olarak kendini gösterebilir⁽¹⁾.

Psikanalitik literatürdeki madde bağımlılığının altında yatan etmenler ve Anzieu'nun deri benlik kavramı birlikte değerlendirildiğinde uyuşturucu madde kullanan bireylerin deri benlik yapılanmasının incelenmeye değer bir olgu olduğu düşünülmüş, bu konuda daha önce yapılan çalışmalar araştırılmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE PROBLEMLERİ

Bu çalışmanın amacı uyuşturucu madde (eroïn) kullanan bireylerin deri benlik yapılanmasını Rorschach Testi ile değerlendirmektir. Bu amaçla en az iki yıl süresince eroïn maddesi kullanan bireylerin Rorschach Testi'ne verdiği deri benlikle ilgili yanıtlar ile madde kullanımı olmayan bireylerin Rorschach Testi yanıtları hem istatistiki olarak hem de içerik analiziyle karşılaştırılacak ve deri benlik yapılanmaları açısından iki grupta farklılık olup olmadığı araştırılacaktır. Çalışmamda yanıtlarını bulmak istediğim sorular üç madde halinde şöyledir:

- 1) Eroïn maddesi kullanan kişilerin Rorschach testi yanıtları ile madde kullanmayan grubun yanıtları farklılaşmakta mıdır?
- 2) Madde kullanan kişilerin Rorschach testi'nde deri benlik yapılanmalarıyla ilgili verdikleri yanıtlar ile madde kullanmayan grubun yanıtları farklılaşmakta mıdır?
- 3) Madde kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarında bozulma söz konusu mudur?

2.1. DAHA ÖNCE YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Literatürde madde kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarıyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmazken Anzieu' nun deri benlik kitabında uyuşturucu madde kullanımı ile deri benlik yapılanması arasında ilişki kurduğuna rastlamaktayız.

Deri benliğin işlevlerine baktığımızda deri benliğin dokuz işlevinin olduğunu, bu işlevlerden sekizinin benliğin yararına hizmet verdiği dokuzuncu işlevde ise derinin ve benliğin kendisini yok etmeyi hedeflediğini görmekteyiz.

Anzieu madde bağımlılığının deri benliğin kendisini yok etmeyi hedefleyen dokuzuncu işlevi ile alakalı olduğunu düşünmektedir. Anzieu' nun bu görüşü şu şekilde

özetlenebilir. Benlik dışarıdan gelen uyarılara karşı kendi içinde güvenlik ve tehlike sinyali verir. Alerjinin yapısında bu sinyaller terse çevrilir ve dışarıdan gelen bildik olan, koruyucu ve güvenilir görülmek yerine yabancı, zarar verici olarak görülür ve kendisine iyi gelecek olan bu uyarandan kaçılır. Uyuşturucu madde bağımlısında da benliğin kendi içinde verdiği bu sinyallerin tersine çevrildiğini görmekteyiz. Bu kişilerde yabancı olan, zarar verici olarak görülmek yerine ilgi çekici, cazibeli olarak görülür ve bu uyarandan kaçılmaz⁽¹⁾.

Deri benlikle ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda karşımıza Esther BICK çıkmaktadır.

Esther BICK 1968 de yayımladığı ‘Erken nesne ilişkilerinde deri deneyimi’ adlı metninde, bebeğin bir kapsayan olarak anneye olan mutlak gereksinmesini vurgular ve şöyle devam eder⁽³⁵⁾:

Yaşamın başlangıcında kendilik parçaları arasında herhangi bir bütünleşme duygusuna sahip olmayan bebek mutlak bir çaresizlik içindedir. Kendilik parçalarının kapsanabilmesi için bu işlevi görebilecek bir dış nesnenin bebek tarafından içe yansıtılması gerekmektedir. Kapsayıcı nesne bebeğin bedenini saran ve sınır oluşturan bir deri şeklinde algılanır. Ruhsallığın en ilkel halinde kapsayıcı işlevi olan yoğun gereksinme bebeği ışık, ses, koku veya başka bir cinsel özellik taşıyan bir nesnenin çılgınca arayışına iter. Böylelikle bu tür bir nesne kısa bir süre için de olsa bebeğin ilgisini odaklayabilen ve dolayısıyla kendilik parçalarını bu ilgi etrafında tutabilen bir özelliğe sahiptir⁽³⁵⁾.

Esther Bick bu sözleriyle parçalanmış kendilik parçalarını bütünleştirmek, kapsamak açısından deri benliğe ihtiyacı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkemiz genelinde deri benlikle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında ise İkiz ve arkadaşlarının 2002-2003 yıllarında deri hastalıkları olan kişiler üzerinde yaptıkları çalışmayı görmekteyiz.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Dermatoloji Ana Bilim Dalında çalışan uzman doktorlarca tanı konulmuş, 25 psoriasis hastası, 25 liken simpleks kronikus hastası, 23 alopesi universalis hastası ve 25 hiçbir dermatolojik tanı almamış denek üzerinde yapılan araştırmada bu kişilere Rorschach testi uygulanmış ve verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir. Sonuç olarak psoriasis grubunun 'post' yanıt kategorisinde diğer gruplara oranla anlamlı derecede fazla yanıt verdiği bunun da psoriasis grubunun ilk dönem nesne ilişkilerindeki olası problematik ve yetersizliklerle alakalı olduğu, bu grubun daha fazla korunma, tutunma ve dayanağa duyduğu ihtiyacı gösterdiği düşünülmüştür⁽⁶⁾.

Madde kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarıyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı daha önce de belirtilmiş olup Tuncer ve arkadaşlarının 1986-1987 yıllarında deri hastalığı olan bağımlılar üzerinde yaptıkları çalışmanın sonuçları bağımlılık ve deri benlik arasındaki ilişkiye bir zemin hazırlaması bakımından değerlendirilebilir.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, alkol ve madde bağımlıları araştırma ve tedavi merkezinde (AMATEM) yatarak tedavi gören 7 psoriatik hasta üzerinde yapılan bu araştırmada; bu kişilerin alkolü bıraktıktan yaklaşık 17 gün sonra lezyonlarının gerilemeye başladığı ve 1 ay içerisinde hemen hemen tümüyle kaybolduğu görülmüştür⁽³⁶⁾.

Araştırmada aynı zamanda bu hastalar cilt lezyonlarının ortaya çıkmasının depresyonu ve alkol bağımlılığını arttıran bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Sıkılganlık, toplum tarafından bulaşıcı olduğu kanısıyla dışlandığı duygusu, içe çekilme gibi düşünce ve duygular tanımlamaktadırlar. Psöriatik hastaların derilerinin deforme olmasının aşırı üzüntüyle tepki göstermeleri ve izole olma eğilimi içinde olmaları diğer çalışmalarda da sık rastlanan bir olgudur⁽³⁶⁾.

Yapılan bu araştırma bağımlılık tedavisinin yapılması ile kişinin deri hastalığının iyileşmesi arasındaki ilişkiyi bize göstermesi bakımından anlamlı olup deri hastalıkları olan kişilerin ruhsallığını yeniden değerlendirme imkanı da sağlamıştır. Deri ile deri benlik arasında kurulan ilişkiyi ele aldığımız zaman bağımlılığın tedavi edilmiş

olmasının deri benliğin olumsuz işlevinin daha az çalışması bakımından deri benlik yapılanmasında da bir iyiye doğru gidişini düşündürmüştür.

Sonuç olarak uyuşturucu madde kullanan kişilerin de dışarıdan aldıkları bir madde ile vücutlarının içlerine müdahale etmeleri, bu zararlı maddeye alışkanlık göstermeleri deri benlik yapılanmasıyla ilgili bozulmaların olabileceğini düşündürmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. DENEKLER

Bu çalışmada İstanbul Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlüğü'ne 5237 sayılı TCK'nın 191. maddesi gereğince uyuşturucu madde kullanmak veya kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmamak veya uyuşturucu madde satın almak suçundan denetimli serbestlik tedbiri alan ve en az iki yıl süresince eroin maddesi kullanmakta olan bireyler madde grubuna seçilmiştir. Denekler; 20-40 yaş aralığındaki 3'ü bayan 20'si bay olmak üzere toplam 23 kişidir. Bayan sayısının az oluşunun sebebi olarak yapılan daha önceki araştırmalarla da uygun olarak bayan kullanıcı sayısının erkeklere oranla azlığı tahmin edilmektedir. Devlet hastanesindeki tedavi programına sevk edilecek olan bu kişilere daha önceden Rorschach testi uygulanmadığı da öğrenilmiştir.

Karşılaştırma yapmak için şu anda ve daha önceden uyuşturucu madde kullanımı olmayan bireyler arasından 23 kişilik kontrol grubu oluşturulmuş, yaş, cinsiyet olarak denkleştirilmiş, sağlıklı gönüllülerden elde edilen veriler çalışma grubunun verileri ile karşılaştırılmıştır. Çalışmaya alınmada eroin maddesinin kullanımı temel ölçüt olmuş, diğer madde kullanımları çalışma dışı bırakılmıştır. Kişilerin geçmişteki diğer madde kullanımları ise dikkate alınmamış ve değerlendirme dışı tutulmuştur.

Tablo 1: Gruplar arası Cinsiyet Tablosu

	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Madde	3	13	20	87	23	100
Kontrol	3	13	20	87	23	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi çalışmaya 20'si erkek (%87) ve 3'ü kadın (%13) olmak üzere toplam 25 eroin kullanıcısı, kontrol grubuna da aynı şekilde 20'si erkek (%87) ve 3'ü kadın (%13) olmak üzere madde kullanmayan kişiler denek olarak alınmıştır. Çalışma grubunun yaş ortalaması 28,61 kontrol grubunun yaş ortalaması ise

27,13 olarak bulunmuştur. Bu iki grubun yaş ortalamalarının birbirine olan yakınlığı yaşın; çalışmanın sonuçlarını etkilemesi bakımından kontrol altında tutulan bir faktör olduğunu göstermiştir.

Katılımcıların yaş gruplarına baktığımızda ise madde grubunda 20-25 yaş grubunda 8 (%35), 26-33 yaş grubunda 12 (%52), 34-40 yaş grubunda ise 3 (%13) kişi bulunmuştur. Kontrol grubunda ise 20-25 yaş grubunda 6 (%26), 26-33 yaş grubunda 13 (%57), 34-40 yaş grubunda ise 4 (%17) kişi bulunmaktadır. Bu haliyle tüm katılımcıların 14'ü (%30) 20-25 yaş grubunda, 25'i (%55) 26-33 yaş grubunda ve 7'si (%15) 34-40 yaş grubunda olduğu Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2: Gruplar arası Yaş Tablosu

Yaş Grubu	Madde		Kontrol		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
20-25	8	35	6	26	14	30
26-33	12	52	13	57	25	55
34-40	3	13	4	17	7	15
Toplam	23	100	23	100	46	100

Denekler; ilköğretim mezunu, lise mezunu ve üniversite mezunu olmalarına göre gruplandırılmış olup, kontrol grubu da bu bireylerle benzer eğitim durumlarına sahip kişilerden oluşturulmuştur. Deneklerin eğitim durumlarının gruplara göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Gruplar arası Eğitim Düzeyi Tablosu

Eğitim	Madde		Kontrol		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
İlköğretim	7	30	7	30	14	30
Lise	13	57	14	61	27	59
Üniversite	3	13	2	9	5	11
Toplam	23	100	23	100	46	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi, madde grubunda ilköğretim mezunu 7 (%30), lise mezunu 13 (%57) ve üniversite mezunu 3 (%13) kişi bulunmuştur. Kontrol grubunda ise ilköğretim mezunu 7 (%30), lise mezunu 14 (%61) ve üniversite mezunu 2 (%9) kişi bulunmuştur. Bu haliyle tüm katılımcıların 14'ünün (%30) ilköğretim mezunu, 27'sinin (%59) lise mezunu ve 5'inin (%11) üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Bireylerin medeni durum, meslek, çalışma durumu vb. diğer sosyodemografik özellikler ayrıntılı olarak değerlendirmelere alınmamıştır. Çalışmada; cinsiyet, yaş özellikleri ve eroin maddesi kullanan kişilerin en az iki yıldır madde kullanıyor olmaları dikkate alınmış olup diğer sosyo-demografik değişkenlerin kontrolünün yapılamamış olması, çalışmaya dahil olan eroin kullanan bayanların sayısının az olması ve bireylerin eroin kullanım şekillerinin (damar yolu, koreks gibi..) dikkate alınmamış olması sebebiyle bu çalışmanın belirli kısıtlılıkları vardır.

3.2. VERİ TOPLAMA ARACI: RORSCHACH TESTİ

7-70 yaş arasındaki konuşabilen herkese bireysel olarak uygulanan bu test, projektif bir kişilik testi olup üzerinde siyah ve renkli mürekkep lekeleri bulunan 10 adet karttan meydana gelmiştir.

Her kart kendi içerisinde şekil, renk, hareket ve gölge içermektedir. 1,4,5,6,7 nolu kartlar siyah ve beyaz renklerden oluşan koyu renkli kartlar olup, 2 ve 3 nolu kartlar siyah ve kırmızı renklerden oluşmakta, 8, 9, 10 nolu kartlar ise renklidir. Her kartın

ortak özellikleri simetrik bir eksen etrafında oluşmalarıdır⁽³⁷⁾.

Testte her kart bireye sırasıyla gösterilmekte olup kişinin gördüğü resimleri neye benzettiği sorulur ve kişiden gerçekliğe bağlı bir şekilde düşünme kurması, kendisini anlatması, teste iç dünyasını yansıtmaya beklenir. Her karta verilen yanıtlar kartların içeriklerine göre ayrı şekilde değerlendirilmektedir. Kartların içerikleri şu şekildedir:

1. Kart: Testin ilk kartı olması sebebiyle; kişinin nesneyle ilk karşılaşması, ilk dönem yaşantıları, annesiyle ilk dönemde kurduğu ilişki, kendisini anne ya da kadın imgesi karşısında nasıl konumlandığına gönderme yapar.

2. Kart: Bu kart genel itibarıyla iki kişiyi anlatması sebebiyle nesne ilişkilerine gönderme yapar. Karttaki kırmızı renklerin; kişinin dürtülerini, afektif dünyasını cinsellikle ilgili yaşantılarını, kartın ortasındaki boşluğun ise kişideki boşluk hissini ve kişinin bununla nasıl başa çıkacağı konusundaki kaygısını harekete geçirmesi beklenir.

3. Kart: 2. kart ile birlikte yorumlanan bu kartta da yine iki kişiyi anlatması sebebiyle kişinin kendisi ile ötekini nasıl tasarladığıyla ilgili nesne ilişkilerine ait bilgiler vermesi beklenir. Aynı zamanda resim içeriğinden yani resimdeki kişilerin hem kadın hem erkek olabilmesinden ötürü biseksüeliteye de gönderme yapar ve eğer ebeveyn imgesi ile özdeşleşme sorunsalı varsa bunun bu karta verilen yanıtlarla kendisini göstermesi beklenir.

4. kart: Bu kart içeriğinden ötürü fallik simge, erkeğe ait simge net olarak verildiği için kişinin otorite figürü (ebeveyn), güç, kontrol, yönetim ile ilgili düşünceleri, üstbenlik yapılanması ile ilgili bilgiler vermesi beklenir. Aynı zamanda kişinin güç ve otorite karşısındaki yetersizlik duygularını ve bu duygularıyla nasıl baş edeceği konusundaki kaygısını ve kastrasyon korkularını harekete geçirmesi beklenir.

5. Kart: Bu kartın; kişinin kendilik tasarımlarıyla ilgili bilgiler vermesi beklenir. Kart kişinin kimlik kartı olması nedeniyle verilen yanıtlar kişinin kendisini nasıl gördüğünü yansıtmakta olup aynı zamanda kişinin gerçeğe uyumunu göstermektedir.

6. Kart: 4. kart ile birlikte yorumlanan bu kart erkeğe ait öğeler içermesi sebebiyle, kişinin erkek ile ilişkilerine, baba imgesi ve baba ile ilişkilerine gönderme yapar. Kart aynı zamanda kişinin güç, otoriteye karşı duygulanımlarıyla ilgili bilgiler vermekte olup cinsel semboller, kastrasyon karmaşası, aktiflik/pasiflik durumlarını da harekete geçirmesi beklenir.

7. Kart: Kart içerik olarak kadınsı öğeler içermekte olup kişinin kadın ile ilişkilerine, anne imgesi ve kişinin erken dönem anne ilişkilerine gönderme yapar. Kartta içerik olarak sınırlar kesin olarak belli olmayıp muğlak olduğu için, bunun kişideki sınır kaybını harekete geçirmesi beklenir.

8. Kart: Testin ilk renkli kartı olması sebebiyle kişinin uyarılar karşısındaki konumuna, yaşama, uyarıların artması durumunda ne kadar uyum sağlayabileceğine gönderme yapar. Kişinin dünya ile olan ilişkileri, hem sosyal ilişkileri, hem de iç dünyasıyla olan ilişkileriyle ilgili bilgiler vermesi beklenir.

9. Kart: 7.kart ile birlikte yorumlanan bu kart testin en zor ve en fazla gerileme gerektiren kartıdır. Kart; çok erken dönem anne ilişkilerine, pregenital anne kavramına, hamilelik ve doğum fantezilerine, anne ve kadınlık imgelemelerine gönderme yapar. Aynı zamanda kişinin kendisine karşı ve dünyaya karşı tek başına olması durumunu ve bu durumla nasıl başa çıkacağıyla ilgili kaygısını harekete geçirmesi beklenir.

10.Kart: Testin en son kartı olması sebebiyle kişinin ayrılığa, ayrılık durumuyla nasıl başa çıkacağına, ayrılık endişesine gönderme yapar. Kart içerik olarak çok eleman olması sebebiyle kişinin ayrılırken kendisini ve yanıtlarını toparlayıp, birleştirip gideceği ya da kendisini ve yanıtlarını dağıtma arzusunu harekete geçirmesi beklenir.

3.2.1. Uygulama

Bu çalışmada örneklem grubuna ulaşmak için İstanbul Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlüğü'ne 5237 sayılı TCK'nın 191. maddesi gereğince

‘uyuşturucu madde kullanmak veya kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak veya uyuşturucu madde satın almak’ suçlarından gelen eroin maddesi kullanmakta olan bireyler seçilmiştir.

Süre kısıtlaması olmaksızın, bu kartlar bireylere gösterilmiş, kişilerin kartlarda gördüğü şekilleri neye benzettikleri sorulmuş daha sonra verilen yanıtlar kodlanmış ve analizi yapılmıştır.

3.3. İŞLEM

Test değerlendirilirken birden çok ekole göre değerlendirmeler yapılmakta olup bu çalışmada bireylerin Rorschach Testine verdiği yanıtlar Fransız Okulu normlarına göre değerlendirilmiştir.

Fransa’da geliştirilen teknikler Klopfer, Piotrowski ve Beck’in yorumlamaları üzerine kurulmuş olup Tefvika TUNABOYLU İKİZ’in 2009’da Rorschach Kodlama Kitabı-2 Yetişkin Normları üzerine yayınladığı kitapla çalışmalar, istatistiksel verilere oturtulmuştur.

Yanıtların; benzetilen şeklin kartın tamamında mı (G), detayında mı (D), boşlukta mı (Gbl/DbI) görüldüğü, şeklin görüldüğü yer ve içerik bakımından doğru bir biçim yanıtı mı olduğu (F+) bozuk bir biçim yanıtı mı olduğu (F-) muğlak bir biçim yanıtı mı olduğu (F±), şeklin hareket mi içerdiği (K), renk mi içerdiği (C), doku mu içerdiği (E), korku mu içerdiği (clob), şekildekinin hayvan mı(A) olduğu, insan mı(H) olduğu gibi kriterle kodlaması yapılmaktadır.

Fransız Okulu’nda testin sadece içeriği değil, yanıtlardaki söylem de önemlidir. Bu ekolde gizli ve görünürdeki içerik beraber ele alınarak ruhsal yapılanma anlaşılmaya çalışılır yani sadece algısallık değil testi veren ile etkileşim de göz önüne alınır^(38,39).

Test yanıtları Fransız Okulu normlarına göre değerlendirilerek içerik analizi yapılmış, verilen yanıtlardan özellikle Fischer ve Cleveland’ın tanımladığı Nüfuz etme

ve Zar değişkenlerinin kapsadığı yanıtlar, Gölgeleme (Estompage) yanıtları ve deri ve dokunmayla ilgili yanıtlardan deri benlik yapılanmasıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında yararlanılmıştır.

3.3.1. Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri:

Amerikalı Fischer ve Cleveland (1958) beden imgesi ve kişilikle ilgili araştırmaları sırasında, Rorschach testine verilen yanıtlarda iki yeni değişkeni, Zar ve Nüfuz Etme değişkenlerini tanımlamışlardır⁽⁴⁰⁾.

Öncelikle zar yanıtlarına baktığımızda Fischer ve Cleveland zar yanıtlarını çeşitli kategoriler halinde incelemişlerdir. Bu kategoriler şu şekildedir:

1. Giysiler zar yanıtı olarak kodlanmaktadır. Bu giysilere boğazlı elbiseli kadın, güzel kostümlü biri, gece elbiseli kadın vb. gibi örnek yanıtlar gösterilebilir.

2. Derileri değişik olan hayvanlar zar yanıtı olarak kodlanır. Bu hayvanlara penguen, zebra, aslan, kaplan, leopar vb. gibi örnek yanıtlar gösterilebilir.

Eğer yüzeyin doku, tüylü, benekli ya da çizgili yapısına olağan dışı bir vurgu yapılırsa her tür hayvan derisi (6. Karttaki ayı postu hariç) zar yanıtı olarak düşünülür. Tüylü deri, benekli deri, çizgili deri gibi yanıtlar buna örnektir.

Yengeç ve ıstakoz hariç bütün kabuklu canlılar da bu gruba ilave edilir. Yengeç ve ıstakoz yanıtları verilme sıklığı sebebiyle bu grubun dışında tutulur. Yengeç ve ıstakoz yanıtları sadece olağan dışı şekilde kabuk tek başına söylendiğinde kodlanır. Kabuklu canlılara örnekler şöyledir: salyangoz, karides, midye, istiridye, kaplumbağa.

3. Dünyadaki kapanmış yerlerin açılışları zar yanıtı olarak kodlanır. Vadi, maden girişi, dağ geçidi, kuyu, kanal yanıtları bu coğrafi açılışlara örnek olarak gösterilebilir.

4. Olağan dışı hayvan kapları zar yanıtı olarak kodlanır. Örneğin kesesi olması sebebiyle kanguru, şişmiş kedi, hayvan memesi, hamile kadın bu yanıtlara örnek olarak verilebilir.

5. Koruyucu veya çıkıntılı yüzeyler zar yanıtı olarak kodlanır. Şemsiye, kubbe, güneşlik, kalkan bu yanıtlara örnek olarak verilebilir.

6. Zırhlı olan ya da koruma için kendi kapsayıcı duvarlarına bağımlı olan şeyler zar yanıtı olarak kodlanır. Örnek: tank, uzay roketi, savaş gemisi, zırhlı araba, zırhlı insan.

7. Kaplanmış, çevrelenmiş ya da saklanmış şeyler zar yanıtı olarak kodlanır. Örnek: büyümüş bir bitki tarafından çevrelenmiş saksı, battaniyeye sarılmış adam, duman sarmış ev, bir şeyin arkasına saklanmış insan, yosun tutmuş tomruk, kayanın arkasından bakan biri, ağacın arkasında biri, sırtında yükü olan eşek, iki kaya arkasına sıkışmış insan.

8. Olağan dışı kapsayıcı tarzda şekilleri ya da özellikleri olan şeyler zar yanıtı olarak kodlanır. Örnek: gayda, sandalye, dönme dolap, taht.

9. Maske ya da binalar zar yanıtı olarak kodlanmaz. Ancak birkaç istisna özgün yapı bariyer yanıtı olarak kodlanmaktadır. Bunlar; çadır, baraka, kemer, Eskimo kulübesi, hisar.

10. Kavranan ya da tutulan aletler zar yanıtı olarak kodlanmaz. Örnek: pense, cımbız, maşa.

Zar yanıtlarına ilave cevaplar da şu şekildedir: sepet, koy, çan, kitap, kitap ayıracı, şişe, kabarcık, kafes, şamdan, mağara, koza, koy, perde, örtülü dansçı, kremşantili kek, tüylü kaniş, küre, liman, başörtüsü, çitle çevrili yürüyüş yolu, kask, giriş, kara ile çevrelenmiş göl, su ile çevrili kara, kar kaplı dağ, ağ, saksı, nehir, perde, kaşık, kap, duvar, duvar kağıdı, peruk.

Verilen Rorschach yanıtlarını kodlarken, yukarıdaki kategorilere ayrılarak bulunan tüm yanıt sayıları sıralanır. Her yanıtı 1 değeri verilir. Rorschach Testi'ndeki toplam skor basitçe toplam zar yanıtlarının sayısına eşittir.

Nüfuz etme yanıtlarına kaktığımızda ise Fischer ve Cleveland; bireyin kendi vücut dışının çok az bir koruyucu değerinin olduğuna ve vücut dışının kolaylıkla nüfuz edilebileceğine dair hissini Rorschach testinde üç farklı şekilde ifade edileceğini ifade etmişlerdir. Bu başlıklar şu şekildedir:

1. Şeylerin dış yüzeylerinin yıpranması, nüfuz etmeyi ya da bozulmayı içeren imajlar açısından ifade edilir. Şu Rorschach yanıtları bu imajların birer göstergeleridir: 'deriye giren mermi, kırılarak açılmış bir kaplumbağa kabuğu, ezilmiş böcek, kötü şekilde yırtılmış hayvan derisi' bu yanıtlara örnektir.

2. Şeylerin içine doğru giren kanal ya da şekillere ya da içerden dışarıya doğru geçişler için vurgu yapan imajlar açısından ifade edilir. Bunlara örnekler şu şekildedir: vajina, anüs, açık ağız, giriş, antre.

3. Şeylerin kolaylıkla geçirgen ya da kırılabilir olan yüzeylerini içeren imajlar açısından ifade edilir. Bunlara örnekler şu şekildedir: pamuk şekerden yumuşak top, yumuşacık kabarık bulut, basıp geçebileceğin çamur.

Aşağıda yazılı olan kategoriler de sınırların nüfuz edilmesinin alt kategorilerinin listesidir.

1. Ağızın açıldığı, içe alım ve akış için kullanıldığı tüm yanıtlar kodlanır. Örnek: yemek yiyen köpek, esneyen köpek, kusan insan, tüküren insan, dilini dışarı çıkarmış insan, açık ağızlı insan, su içen hayvan. Ağızın şarkı söylemek ya da konuşmak için kullanıldığı yanıtlar kodlanmaz.

2. Bir nesnenin dışından doğru nüfuz eden, yanından geçen ve içine ulaşan tüm yanıtlar kodlanır. Örnek: x-ray resmi, açılmış vücut, röntgen perdesinden görünen vücut, vücudun içi, bir organ kesiti, otopsi.

3. Vücut duvarının kırıldığı, çatladığı, yaralandığı ve hasar gördüğü tüm yanıtlar kodlanır. Örnek: ezilmiş böcek, yara, bıçaklanmış adam, yaralı adam, kanayan insan, derisi yüzülmüş adam.

Kanama beraberinde tarif edilmediği sürece basitçe bir vücut organının kaybı (kafası kesilmiş, uzvu kesilmiş gibi) kodlanmaz.

Bu kategorinin bir diğer alt çeşidi yüzeyle bir çeşit dejenere olduğu (yozlaştığı) yanıtları içermektedir. Örnek: yaralı deri, solgun deri, solmuş yaprak, bozulan et.

4. Yeryüzündeki kesin sınırları olmayan ya da bunlardan bir şeylerin çıkarıldığı açılış örnekleri kodlanır. Örnek: dipsiz uçurum, yerden fişkırان sıcak su kaynağı, fişkırان fiskiye, petrol fişkırان petrol kuyusu.

5. Bütün açılışlar kodlanır. Örnek: anüs, doğum kanalı, antre, giriş, vajina, rektum, pencere, burun deliği, boğaza bakmak.

6. Somut sınırları olmayan, hayali sınırları olan şeyler kodlanır. Örnek: pamuk şeker, gölge, hayalet, yumuşak çamur.

7. Tüm transparan yanıtları kodlanır. Örnek: elbisenin içi görülebiliyor, transparan pencere.

Sınır yanıtlarının nüfuz edilmesine daha genel örnekler şöyledir: ağaç üzerinde çiğneyen hayvan, parçalanmış kelebek, antre, etleri çıkarılmış balık, kırık vücut, delikli yarası, yırtık kürklü kedi, yıpranmış kanatlar, bozulmuş kanatlar, bir şeyi gagalayan çekirge, liman girişi, dışkılayan adam, bir araya konmamış oyma testeresi.

Verilen Rorschach yanıtlarını kodlarken, yukarıdaki kategorilere ayrılarak bulunan tüm yanıt sayıları sıralanır. Her yanıt 1 değer verilir. Rorschach Testi'ndeki toplam skor basitçe toplam nüfuz etme yanıtlarının sayısına eşittir.

Bir de hem bariyer hem de sınır yanıtlarının nüfuz edilmesine dair özellikleri olan yanıtlar bulunmaktadır. Örneğin, ‘kırık zırhlı adam, bombalanmış savaş gemisi, kırık vazo’ gibi yanıtların olağan dışı koruyucu ya da kapsayıcı özelliklerine ve bozulmuş sınırlarına dair eşzamanlı çağrışımları vardır. Bu yanıtlar hem bariyer hem de sınır yanıtlarının nüfuz edilmesi olarak kodlanır⁽⁴⁰⁾.

Anzieu; söz konusu iki değişken aracılığıyla bu biçimde tanımlanan beden imgesi kavramının, kişinin kendi bedeninin bilgisiyle ilgili olarak bu beden sınırlarının algılanmasını vurgulama avantajını sunan ‘ben’ kavramını ikame edemeyeceği düşünülen beden imgesinin sınırları (ya da beden sınırlarının imgesi), çocuğun annesiyle yaşadığı bütünlük durumundan çıkma sürecinde kazanılır. Anzieu, Federn’in (1952) kişiliksizleşme sürecinde kendilerine yapılan yatırımın geri çekildiğini gösterdiği ben sınırlarıyla belirli bir analogi gösterdiğini vurgulayarak ‘Beden imgesini ruhsal bir düzey ya da işlev olarak değil de, yalnızca, kendisi de tam bir yapılaşma halindeki ben tarafından oldukça erken işlenen bir temsil olarak ele almayı tercih edecek olursak, Angelergues (1975) ile birlikte, ‘istikrar sağlayıcı imge ve koruyucu zar işlevi taşıyan bir sınır temsilinin simgesel sürecinin söz konusu olduğunu savunabiliriz’ şeklinde ekler⁽⁴¹⁾.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Deneklere uygulanan Rorschach’lar ilk önce kodlanmış, psikogramları çıkartılmış daha sonra ise içerik analizi yapılarak deri benlik yapılanmasını gösterecek olan yanıtlar aranmıştır.

Elde edilen veriler normal dağılım göstermediğinden SPSS 13.0 istatistik programında parametrik olmayan bir test olan Mann Whitney U istatistiksel analizi ile karşılaştırılmış, $p < .05$ anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiştir. Buna ek olarak iki grubun yanıt sayıları ise grupların yanıtlarının aritmetik ortalaması alınması suretiyle karşılaştırılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırma bulgularının sunumu; grubun yaş ortalamasının karşılaştırılması ile başlayıp, Rorschach testine verilen hareket yanıtlarının sayısal karşılaştırmaları, renk yanıtlarının sayısal karşılaştırmaları, estompaje yanıtlarının sayısal karşılaştırmaları, insan ve hayvan yanıtlarının sayısal karşılaştırmaları şeklinde devam edecek ve son olarak ta Rorschach testi içerik analizinin yapıldığı, deri ve zar yanıtlarının Rorschach testi yanıtlarını gösteren tabloyla bulguların sunulması son bulacaktır.

İki grup arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunan yanıt kategorileri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Anlamlı Düzeyde Farklılık Saptanan Yanıt Kategorileri

<i>Yanıt Kategorisi</i>	<i>Madde Ort.</i>	<i>Kontrol Ort.</i>	<i>Anlamlı Fark Mann Whitney U</i>
R	18,43	26,3	p<.05
F yüzdesi	70,74	60,3	p<.05
F+ yüzdesi	66,39	80,39	p<.001
K	1,13	2,26	p<.05
kan	0,57	2,57	p<.001
ΣK	2	5,57	p<.001
FC	0,65	1,7	p<.05
ban	2,13	1,17	p<.05
Zar	3,74	1,7	p<.05
Nüfuz etme	2,57	1,43	p<.05

Tablo 4’i incelediğimizde ilk olarak birinci sırada yer alan R yanıtlarının madde grubunda ortalaması 18,43 iken, kontrol grubunda 26,3 olduğunu, bu haliyle iki grup arasında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunduğunu görebiliriz.

Toplam F yüzdelerine baktığımızda madde grubunun %70,74 ortalama değerle %60,3’luk kontrol grubundan yüksek olduğu ve aralarında $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılık tespit edildiğini anlayabiliriz. Toplam F+ yüzdelerinde ise madde grubunun %66,39 ile %80,39 yüzdeli kontrol grubundan düşük olduğu ve aralarında $p<.001$ düzeyinde ileri derecede anlamlı fark bulunduğunu görmekteyiz.

Grupların K yanıtlarına baktığımızda ise madde grubunun K yanıtları ortalama 1,13 yanıtla, 2,26 ortalama yanıtla kontrol grubundan daha düşük olduğu görülmüş ve iki grup arasında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Grupların diğer bir hareket yanıtı olan kan yanıtlarını incelediğimizde madde grubu ortalama 0,57 yanıtla, ortalama 2,57 yanıtla kontrol grubundan düşük yanıt verdiği ve aralarında $p<.001$ düzeyinde ileri derecede anlamlı farklılık tespit edildiğini görebiliriz.

Protokollerdeki toplam hareket yanıtlarına ($\sum K$) yani insan hareket yanıtları, hayvan hareket yanıtları ve nesne hareket yanıtlarının toplamına baktığımızda madde grubunda ortalama 2 yanıt gözlemlenmişken kontrol grubunda ortalama 5,57 hareket yanıtı bulunmuş, bu haliyle iki grup arasında toplam hareket yanıtları açısından $p<.001$ düzeyinde ileri derecede anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Renk yanıtlarından biri olan FC yanıtlarında ise madde grubunun 0,65 ortalama ile kontrol grubunun 1,7’lik değerinden düşük olduğu ve aralarında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunduğu anlaşılmaktadır.

Protokollerdeki ban yanıtlarına baktığımızda madde grubunun 2,13 yanıt sayısı ile 1,17’lik kontrol grubundan yüksek olduğu ve iki grup arasında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunduğunu görmekteyiz.

Son olarak zar ve nüfuz etme yanıt sayılarının, eroin maddesi kullanan grupta kontrol grubundan daha çok olduğu gözlemlenmiştir. Bu haliyle zar yanıtlarında madde grubu ortalama 3,74 yanıtla, 1,7 yanıt ortalamalı kontrol grubuyla aralarında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Nüfuz etme yanıtlarında ise madde grubunun 2,57 yanıt ortalamasıyla 1,43 yanıt ortalamalı kontrol grubu ile arasında $p<.05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Bu yanıtlar haricinde diğ er yanıt türlerinde anlamlı fark tespit edilememiştir.

SONUÇLAR VE TARIŞMA

Bu araştırma, eroin kullanan bireylerde deri benlik yapılanmasını incelemeyi esas almıştır. Rorschach testindeki Estompage yanıtları, renk yanıtları, hareket yanıtları ve içerik yanıtlarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi bu bireylerdeki deri benlik yapılanmasının incelenmesini ve deri benlik yapılanmasında olabilecek bozulmaların tespit edilmesini sağlayacaktır.

Toplam yanıt sayıları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun ortalama yanıt sayısı 18,43 bulunmuşken, kontrol grubunun ortalama yanıt sayısı 26,3 bulunmuş bu haliyle her iki grupta yanıt sayıları açısından anlamlı fark tespit edilmiştir.

Toplam yanıt sayıları için 15 ile 30 arasındaki yanıtlar normal kabul edilmekte olup zengin sayıda yanıtlar gelişmiş bir hayal gücü ve bilişsel kapasitelerde üreticiliği gösterirken az sayıda yanıtlar ise ketlenme veya endişe duygularının ağırlığına işaret edebilir⁽⁴¹⁾. Kişilerin sosyoekonomik seviyeleri ve eğitim düzeyleri de yanıt sayılarını etkilemekte olsa da uygulama sırasında her iki grubun eğitim seviyeleri mümkün olduğunca eşitlenmiş olup buna dayanarak madde kullanan grubun test sırasında kontrol gruba kıyasla daha fazla oranda ketlenme yaşadığı düşünülebilir.

Toplam F yüzdeleri açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun ortalama F yüzdesi ile kontrol grubunun ortalama F yüzdesi arasında anlamlı fark tespit edilmiştir.

Biçim yanıtları olan F yanıtları seçilen alanın boyutları ve sınırları ile sadece görüldüğü gibi ve olduğu gibi verildiği durumlardır⁽³⁸⁾. Bir protokolda %70-75 arası bulunması gereken F yanıtları test sırasında spontan olarak o duruma karşı reaksiyon verirken entelektüel ve sosyal uyumu gerçekleştirmeyi de hedeflemektedir⁽⁴¹⁾.

F yanıtlarının düşük olması gerçeklik ilkesindeki sorunları açıklarken aynı zamanda da kişinin dış dünyadan gelen uyaranlara olan ilgisinin azlığını, merakının

olmadığını bize göstermektedir. İkiz'e göre uyarı kalkanlarının eksikliği ile her tür dış uyaran yoğun sıkıntı verirken aynı zamanda bu uyarılara çatışmalı bir şekilde aşırı bağılılık ta söz konusudur⁽³⁸⁾.

Bir protokolde F yüzdesinin yanında bir diğer incelenmesi gereken yüzde ise F+ yüzdesidir.

Toplam F+ yüzdeleri açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun ortalama F+ yüzdesi 66,39 bulunmuşken, kontrol grubunun ortalama F+ yüzdesi 80,39 bulunmuş bu haliyle her iki grupta F+ yüzdeleri açısından anlamlı fark tespit edilmiş olsa da normal bir protokolde %70 ile 75 arasında olması beklenen F+ yüzdeleri ile kıyasladığımız zaman madde kullanan grubun %66,39 olan F+ yüzdesi fazla düşük olarak değerlendirilememektedir.

Hareket yanıtları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun ortalama K yanıtları 1,13 bulunmuşken, kontrol grubunun ortalama K yanıtları 2,26 bulunmuş bu haliyle her iki grupta K yanıtları açısından anlamlı fark tespit edilmiştir.

Hareket yanıtları; kişinin nesneyi algılayıp, ona bütün bir beden imgesi yükleyip ardından o nesneye hareket yüklemesidir⁽⁴¹⁾. İkiz'e göre hareket yanıtları dış dünya ile bağlantı kurma ve kendi içsel yaşantısı ile dış dünya arasında eklemleme yapabilme kapasitesi olarak görülmektedir⁽³⁸⁾.

K yanıtlarının içeriklerine baktığımızda ise yine iki grubun verdiği insana ait hareket yanıtları arasında farklar gözlemlenmekte olup madde kullanan grubun K yanıtlarına şu şekilde örnek verebiliriz:

2.kart: İki tane oturan insan ellerinde bir şey kaldırmışlar.

2.kart: Kavga eden iki adam

3.kart: İki insan var..karşılıklı eğilmişler duruyorlar..

4.kart: Şöyle de karşı karşıya konuşan birileri gibi yerden bir şey alırken konuşan birilerine benziyor bayan daha doğrusu bunlar..

6. kart : Şu bir tane önünde duran adam, camide namaza durmuş gibi duruyor.

7.kart: Burada iki tane kız var saçlarını havaya kaldırmış kuyruklarını.. alttakiler vücudu kamburları bunlar da ona tutunan şey.. bunun üzerine oturmuşlar.. İki bayan üzerine oturmuş birbirine bakıyorlar..

Kontrol grubun K yanıtlarına ise şu şekilde örnek verebiliriz:

1.kart: böyle şeye benziyor sanki orta çağ şeyleri olur ya..pelerinli falan dua eden..yüce bir şeyin önünde dua eden yada haykıran bir şey görüyorum kenarlardan yada çok bir şey çıkaramadım.

3.kart: şurada iki insan yan yana gelmiş öpüşeceklermiş gibi..

3. kart: Beraber sohbet ederken aynı zamanda fasulye kıran, hamur yoğuran 2 bayan olur ya karşı karşıya dedikodu yaparlar öyle bir şey..

7.kart: İki tane kız çocuğu dans ediyor gibi..

Madde ve kontrol grubun hareket yanıtlarını değerlendirdiğimizde madde kullanan grubun hareket yanıtlarının kontrol grubuna oranla daha pasif eylemlerden oluştuğunu görebiliriz.

Hayvana ait hareket yanıtlarına (kan) baktığımızda madde kullanan grubun ortalama kan yanıtları 0,57 bulunmuşken, kontrol grubunun ortalama kan yanıtları 2,57 bulunmuş bu haliyle her iki grupta kan yanıtları açısından ileri derecede anlamlı fark tespit edilmiştir.

Bu yanıtların da aynı insan yanıtları gibi dürtüsel olarak agresif ve libidinal imgeleri yer değiştirme düzeneği kullanmak suretiyle gösterdiğini söyleyebiliriz.

Her iki grubun verdiği hayvana ait hareket yanıtlarını değerlendirirken içeriklerin de birbirlerinden farklılık gösterdiği görülmüş olup madde kullanan grubun kan yanıtlarına şu şekilde örnek verebiliriz:

2.kart : İki tane filin hortumlarının birbirine yanaşması gibi görüyorum

5.kart: büyük bir yarasa hocam uçuyor..

10.kart: > şu şekilde timsah olur ya ağzını açar. Sanki içinde biri varmış gibi bir canlı varlık mı yutar..

10.kart: Karınca böcek görüyorum. Sanki bu şey için kavga ediyorlar.

Kontrol grubun kan yanıtlarına ise şu şekilde örnek verebiliriz:

1. kart: kurt uluyormuş gibi.

1. kart: belki kanat çırpın bir hayvan gibi.

9. kart: şunlar koşan bir ejderha gibi

10. kart: yukarıdan da siyah renkli bir örümcek iniyor, ağıyla birlikte iniyor sanki, örümceğe benzettim onu da..

Hayvana ait hareket yanıtlarına baktığımız zaman grupların verdiği kan yanıt sayılarının ileri derecede anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş olsa da her iki grubun yanıt içerikleri arasında yeterince anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Hareket yanıtlarının düşüklüğü; bu kişilerin yaratıcı bir dünyaya sahip olmadıklarına, bilişsel süreçlerdeki fakirliğe işaret ederken, aynı zamanda içsel dünyayı paylaşmama arzusuyla sadece gördüklerini açıklama şeklinde defansif bir durumu da gösterebilir^(38,41). Bu çalışma her ne kadar eğitim seviyeleri olarak eşit düzeydeki kişilere uygulanmış olduğu göz önünde bulundurularak bu bulguyu madde kullanımının kişilerin bilişsel fonksiyonlarına zarar verdiği şeklinde yorumlayabiliriz.

Renk yanıtları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun toplam C yanıtlarının kontrol grubunun toplam C yanıtlarından düşük olduğu anlaşılmış olup yapılan analizde kontrol grubunun C ve CF yanıtlarının madde kullanan grubun yanıtlarından sayı olarak fazla olmakla birlikte anlamlı farklılık tespit edilemediği ancak madde kullanan grubun FC yanıtlarının 0,65 bulunmuşken, kontrol grubunun FC yanıtları 1,7 bulunmuş bu haliyle her iki grupta FC yanıtları açısından anlamlı fark tespit edilmiştir.

Renk, Rorschach testinde duygusal bir uyaran olarak kabul edilmekte olup, duygusal öğeleri ortaya koyar, renge tepki de bireyin duygusal dünyası hakkında bize

bilgi verir⁽³⁹⁾.

Madde kullanan grubun renk yanıtlarına bakıldığında C, CF ve FC yanıtlarının kontrol grubundan düşük olduğu ancak sadece FC yanıtlarında iki grup arasında anlamlı derecede farklılık olduğu anlaşılmıştır. Bir protokoldeki renk yanıtlarının görülmesi bize renkli canlı duygusal dünyayı göstermektedir^(38,41). İkiz'e göre fazla bir korunma gereksinimi duymayan kişi dış dünyadan gelen uyarılara kayıtsız kalmamakta ve kendisini onların akışına bırakmaktadır^(38,41). Ancak araştırmadaki bu bulgularda renk yanıtlarının azlığı hatta birçok protokole olmadığı gözlemlenmiştir (Bkz. EK-2 Tablo 5).

Buna ek olarak renkli kartlara verilen yanıt yüzdeleri incelendiğinde madde grubunun RC yüzdesinin kontrol grubundan düşük olduğu görülmüş, ancak iki grup arasında anlamlı fark tespit edilememiştir.

Madde kullanan grupta renk yanıtlarının düşük oluşu göze çarpmakta olup bu; dış dünyaya ilişkin ilginin azalması ve yatırımların çekilmesi anlamına gelmekle birlikte dış dünyadaki uyarıların bir tehlike olarak algılayıp kendisini korumak adına kişinin bunlara karşı kayıtsız kalması olarak değerlendirilebilir.

Banal yanıt sayıları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun banal yanıtlarının 2,13 bulunmuşken, kontrol grubunun banal yanıtları 1,17 bulunmuş bu haliyle her iki grupta banal yanıtlar açısından anlamlı fark tespit edilmiştir.

Banal yanıtların fazla sayıda verilmesi, kişinin savunma düzeneklerinin güçlülüğünü, korumacılığını, herkes gibi olma özelliklerine sığınarak orijinal düşüncelerini ortaya koymadığını göstermekte olup⁽³⁸⁾ buna dayanarak madde kullanan grubun kontrol gruba oranla daha fazla kendisini koruma altına aldığını teste karşı daha savunmacı olduğunu söyleyebiliriz.

Fischer ve Cleveland'ın bahsettiği Zar ve Nüfus etmeye dair içerikleri incelediğimiz zaman kontrol grubu ile madde grubunun verdiği yanıtlar arasında anlamlı derecede fark tespit edilmiştir.

Zar yanıt sayıları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan

grubun zar yanıtlarının 3,74 bulunmuşken, kontrol grubunun zar yanıtları 1,7 bulunmuş bu haliyle her iki grupta zar yanıtları açısından anlamlı fark tespit edilmiş olup bu yanıtlar içerik olarak ta incelenmelidir.

Madde grubu protokollerindeki her karta verilen zar yanıtlarının içeriklerine baktığımızda şu şekilde yanıtlar görmekteyiz:

Kart 1: şuralar benekli benekli..

Kart 2: vücut şekilleri şişman olmaları

Kart 2: kalp kapakçıklarına benziyor.

Kart 3: atın toynaklarına benziyor..

Kart 4: şu ikisi gelinlik gibi gözüküyor. Böyle kabarık kabarık gelinlik olur ya..

Kart 4: yüzülmüş timsah derisi

Kart 5: kostüm gibi..

Kart 6: böyle bişey giydirilmiş korkuluk gibi olabilir. Elbise giydirilmiş sabit bir şey olabilir.

Kart 6: kılıç kalkan gibi duruyor..kenarındaki çıkıntılar var da ben öyle benzettim..

Kart 7: kafasına bişey takmış uzun çorap gibi bişey takmış palyaço kafası..

Kart 7: yaşlı çirkin kadın..buruş buruş olmuşlar..

Kart 7: dar bir vazoya benziyor..girintili çıkıntılı..

Kart 7: karafatma böceği..bu da geniş kabuğu

Kart 8: dekolteli elbise gibi duruyor..

Kart 8: hani kılıf geçirirsin ya

Kart 9: hamile bir bayan gibi..göbek ellerinde gibi duruyor..

Kart 9: birisi sanki sakallı bir insana benziyor

Kart 10: şuradaki ağaç yaprağı..meşenin kıvrımları gibi ..

Kart 10: yelek giymiş gibi içinde bişey yok sadece sütyen var..

Kart 10: Osmanlı İmparatorluğu şapkası var sanki..

Nüfuz etme yanıt sayıları açısından her iki grup karşılaştırıldığında madde kullanan grubun nüfuz etme yanıtlarının 2,57 bulunmuşken, kontrol grubunun nüfuz etme yanıtları 1,43 bulunmuş bu haliyle her iki grupta nüfuz etme yanıtları açısından anlamlı fark tespit edilmiş olup bu yanıtlar içerik olarak ta incelenmelidir.

Madde grubu protokollerindeki her karta verilen nüfuz etme yanıtlarının içeriklerine baktığımızda şu şekilde yanıtlar görmekteyiz:

Kart 1: bu herhalde bir şeyin yıpranmış hali gibi..röntgen filmi diyebilir miyiz?

Kart 1: böcek türü bir şey..kanatları yırtılmış gibi..

Kart 2: kesilmiş piliç gibi..

Kart 2: nasıl söyleyeyim kullanıcı kişilerin vücudunda biriken iltihap mı belli yerlerde..

Kart 2: saçma gelecek ama bunu bana sorsalar basur hastalarında et sarkmaları falan oluyor onlara da benziyor..

Kart 3: göğüs iskeleti gibi..

Kart 3: organ gibi şu kısımlar..sanki sökülmüş çıkartılmış öyle duruyor sanki..

Kart 4: yavaş yavaş iç organların çürümesi gibi

Kart 4: ağaç kabuğu..böyle yontulmuş gibi..

Kart 4: şu kısım karasinek gibi..kanatları deforme olmuş, belli belirsiz kanatlar..

Kart 5: yaşlanmış bir yarasa gibi veya kavga edip darp görmüş ve dağılmış yarasa gibi..

Kart 5: kanatların hepsi çizilmiş yarılmış gibi duruyor.kanatlarında yarıklar var..

Kart 5: kanatlarının uçları deforme olmuş gibi kopacak nerdeyse..

Kart 5: insanın bitişi ölüşü, iç organların infilakı

Kart 5: şu kanatlar da bana bulutları andırıyor biraz..

Kart6: solmuş bir yaprağa benziyor..kenarlarının biraz daha katı durması, diri duruyor.

Kart 7: biblo gibi birşeye benziyor. Ahşap biblo bence ya da olsa güzel olur oyma yani

Kart 7: yine iç organların yok oluşu..

Kart 7: açık bir ağız gibi..

Kart 7: ilkbaharda bulutlar olur ya büyük bağlantılı veya küçük bağlantılı

Kart 7: alttakiler vücudu kamburları bunlar da ona tutunan şey..

Kart 8: vücut tomografileri çekilir ya..onlar gibi..

Kart 9: hayalet gibi..

Kart 9: kurukafaya benziyor biraz, ama şu tarafları çürümemiş gibi, üstü sadece çürümüş

Kart 9: yanardağ patlıyor içten içe..oluk oluk duman çıkar ya toplana toplana öyle..

Kart 9: yanardağa benziyor..bu da çıkan lavlar

Kart 9: bu taraf ta kurak böyle çorak arazi gibi..

Kart 9: oyuk bir kovuk gibi..oyulmuş parçaları sağa sola ayrılmış gibi..

Kart 9: biraz açılmış göğüs kafesine benziyor

Kart 10: iskelet tomografisine benzetebiliriz..

Kart 10: burası sanki insan ciğeri gibi..işte zarar görmüş ve dağılmış şeklini gösteriyor..

Kart 10: ağaçkakan oyuyor sanki ağacı..

Kart 10: şu şekilde insan olur ya ağızını açar..

Kart 10: sanki yukardan böyle ağızıyla bir şey yapıyor. Ağızıyla şunları almaya çalışıyor gibi..

Zar ve nüfuz etme yanıt içeriklerinde görüldüğü gibi hemen hemen her kartta

verilebilen yanıtlar olduğunu görmekteyiz. Madde kullanan grubu değerlendirdiğimizde zar ve nüfuz etme yanıtları çoğunlukla 5. karta verildiğini görmekteyiz. Hatırlayacak olursak 5. Kart kişinin kendilik tasarımlarıyla ilgili bilgiler vermesi bakımından önem taşımaktadır. Kart kişinin kimlik kartı olması nedeniyle verilen yanıtlar kişinin kendisini nasıl gördüğünü yansıtmakta olup aynı zamanda kişinin gerçeğe uyumunu göstermektedir.

Madde kullanan grubun 5. Karta verdiği yanıtlara şunları örnek olarak verebiliriz:

Kart 5: yaşlanmış bir yarasa gibi veya kavga edip darp görmüş ve dağılmış yarasa gibi..

Kart 5: kanatların hepsi çizilmiş yarılmış gibi duruyor.kanatlarında yarıklar var..

Kart 5: kanatlarının uçları deforme olmuş gibi kopacak nerdeyse..

Kart 5: insanın bitişi ölüşü, iç organların infilakı

Örneklere de gördüğümüz üzere kişilerin 5. Karta verdiği yanıtlarda kendi kimlikleriyle alakalı, kendi benliklerine yönelik bozuk, hasar görmüş, deforme olmuş yanıtlar kendisini göstermiştir. Deri benlik yapılanmasını anlamak açısından bu kart incelendiğinde verilen yıpranmış, deforme olmuş vb. yanıtlar ile Anzieu' nun kuramı örtüşmekte, anlamlı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Estompaje yanıtlarına bakıldığında madde kullanan grubun estompaje yanıtları ile kontrol grubundaki E yanıtları arasında anlamlı fark bulunamamış ancak içerik bakımından madde kullanan grubun daha çok doku içeren yanıtlar, dokunmaya ilişkin yanıtlar verdiği anlaşılmıştır.

Dokunmaya ilişkin E'ler; 'kürk', 'deri', 'hayvan derisi', 'post', 'sakal', 'bıyık', 'yastık', 'pamuk', 'kar', 'buzul', 'soğuk', 'sıcak' tarzındaki yanıtları kapsamaktadır. Daha öncede belirtildiği gibi bu yanıtlar genellikle duygusal ihtiyaçlarla bağlantılı olup ilk dönem ilişkilerdeki sorunlar, eksiklikler veya duyarlılıklar olarak açıklanmaktadır⁽³⁸⁾. İkiz'e göre fiziksel kontakın önemine dikkat çeken doku yanıtları ayrıca bağımlılık ve

pasifliği de harekete geçirmektir⁽³⁸⁾.

Kart 4: kızıağa binmiş bir adam..karda kayıyor..

Kart 4: ayı postuna benziyor..postu açılmış sanki yolunmuş yani..kesilmiş

Kart 9: birisi sanki sakallı bir insana benziyor

Hayvan yanıtlarına baktığımızda madde grubunda %41,69 A değeri bulunmuşken, kontrol grubunda bu değer %40,08 olarak bulunmuş, bu haliyle aralarında anlamlı fark tespit edilememiştir.

Hayvan yanıtları kişinin sosyalleşme sürecini ve sosyal uyum yollarını göstermektedir⁽⁴¹⁾. İkiz'e göre kişinin topluma sosyal uyum için bazı yollar denediğini ama bunun daha çocuksu bir biçimde hayvan yanıtları ile olanaklı olduğu söylenmektedir. Yine İkiz hayvanların çeşitlerinin de önemli olduğunu vurgulamakta olup pasif ve daha zararsız tarzdaki hayvanların (koyun, kuzu, kedi) bağımlılık ve pasifliğe gönderme yaptığını söylemektedir⁽³⁸⁾.

A yanıt yüzdeleri arasında anlamlı fark tespit edilememiş olsa da içerik olarak değerlendirdiğimizde madde grubundaki A yanıtlarının;

A: yarasa, kelebek, ördek, balık, kuş, böcek, kedi, tavus kuşu, deniz atı, ekirge, maymun, köpek, arı, aslan, timsah, karafatma, yengeç, karasinek, yunus, ayı yavrusu, ıstakoz, uğur böceği, solucan, geyik, tırtıl, akrep, tavşan, civciv, sincap, leopar, koyun ' gibi çok farklı yanıtlar olduğu grlmştir.

Bu yanıtlar incelendiğinde eroin maddesi kullanan grubun her ne kadar yengeç ve ıstakoz gibi hayvanlar protokollerde sık rastlanan hayvan eşitleri olsa da kabuklu hayvan türündeki yanıtları sık sık kullandığı, kullandığı diğer hayvanların ise leopar gibi derisi ön planda olan, tavus kuşu gibi tüyleri, desenleri ön planda olan ve koyun gibi bağımlılığa gönderme yaptığı düşünülen hayvanlar olduğu deri benlik kavramı açısından önemli bir bulgudur.

İnsan yanıtlarına baktığımızda madde grubunda %17,39 H değer bulunmuşken,

kontrol grubunda bu değer %18,47 olarak bulunmuş, bu haliyle aralarında anlamlı fark tespit edilememiştir.

H yanıtları kişinin kendisini, bedenini teste yansıtması anlamına gelmektedir. İkiz'e göre özdeşim kapasitesi ile ilgili olan insan yanıtları bütün bir beden imgesine sahip kişiliğe gönderme yapmakta⁽³⁸⁾ olup madde kullanan grubun H yanıtları kontrol grubundan daha düşük sayıda olmakla birlikte iki grup arasında H yanıt yüzdeleri açısından anlamlı fark tespit edilememiştir.

İçerik analizi sırasında en çok dikkati çeken özellik eroin kullanan gruptan gelen post yanıtları olmuştur. İstatistiksel olarak post yanıtları bakımından her iki grup arasında anlamlı fark bulunmamış olmakla birlikte söylemlerdeki fark psikanalitik olarak önemlidir. Çünkü deri benlik kavramının incelenmesinde post yanıt kategorisi önem taşımaktadır.

Çalışmada iki grubun yanıtlarındaki içerik farkını anlayabilmek için bu yanıtların eroin kullanan gruptaki içerikleriyle diğer gruptaki içeriklerine bakmak gerekmektedir. Madde grubundan alınan post yanıtlarına örnekler şöyledir:

Kart 6: bu bir hayvan kürküne benziyor. Çıkartılmış bir hayvan kürküne benziyor. Sanki bir hayvanın derisi soyulmuş..

Kart 6: hayvan postu gibi duruyor..sanki böyle yolunmuş..

Kart 4: ayı postu..postu falan yere koyarlar duvara asarlar ya..

Kart 6: post..derisi yüzülmüş, yaymışsınız duvara..yüzülmüş koymuşsunuz..

Kart 6: koyun postu..soymuşlar yine postu

Kart 4: derisi yüzülmüş bir post..

Kart 4: ayı postuna benziyor..postu açılmış sanki yolunmuş yani..kesilmış

Bu yanıtlarda da gördüğümüz gibi madde kullanan grubun verdiği post yanıtları genellikle derinin uğradığı bir zararı tasvir etmektedir. Yanıtlar yolunmuş, soyulmuş, yüzülmüş deri etrafında dönmekte olup bunun da Anzieu'nun bahsettiği mazoşistik deri fantezisine gönderme yaptığı söylenebilir.

Rorschach test yanıtları genel olarak değerlendirildiğinde eroin maddesi kullanan

grup ile madde kullanmayan grubun istatistiksel analizde özellikle hareket yanıtları, renk yanıtları ve F yüzdeleri F+ yüzdeleri bakımından farklılık gösterdiği tespit edilmiş olup testin içeriğine baktığımızda ise A yanıtları E yanıtları gibi diğer kategorilerde istatistiksel olmasa da içerik olarak farklılıklar olduğunu da görmekteyiz.

Rorschach testindeki bizi deri benlikle ilgili yanıtlara götürecek olan zar ve nüfuz etme yanıtlarına baktığımızda eroin maddesi kullanan grup ile kontrol grubunun yanıtları arasında anlamlı fark bulunmuş olup her iki grubun deri benlik yapılanmalarıyla ilgili yanıtlarının birbirinden farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gerek test sonuçları gerekse verilen yanıtların psikanalitik yorumlanması sonucu eroin maddesi kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarının kontrol grubuna göre farklılık gösterdiği, bu kişilerin deforme olmuş, bozulmuş deri yanıtlarında ve korunmaya, kapsanmaya yönelik yanıt içeriklerinde de görmekteyiz.

Bu bulgular eroin maddesi kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarında bozulma olduğu düşüncesini desteklemiştir.

Sonuç olarak; bu çalışmada eroin maddesi kullanan kişilere uygulanan Rorschach testinin sonuçları değerlendirilmiş ve kişilerin deri benlik yapılanmalarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın sonuçları eroin maddesi kullanan bireylerin tedavilerinde ve psikoterapilerinde kapsayıcı ve koruyucu bir fonksiyonu olan ilişki yapılarına önem verilmesinin yararlı olacağını düşündürmektedir.

Bu tez ile ülkemizde daha önceden üzerinde yeterli sayıda çalışma yapılmamış olan deri benlik kavramının araştırılması ve uyuşturucu madde kullanan kişilerin benlik yapılanmalarında bir bozulmanın olduğu düşüncesi somutlaştırılmıştır.

Suç ile ilgili araştırmalarda insan ruhsallığının büyük yer kapladığı düşünülecek olursa suçu önlemek için insan ruhsallığının iyi anlaşılması gerektiği fikrinden yola çıkarak uyuşturucu madde kullanmak suçunu işleyen kişilerin ruhsal dünyası bu tez ile

yeniden açıklanmaya çalışılmıştır.

Adli tıp açısından uyuşturucu madde kullanan bireylere bakıldığı zaman bu kişilerin kendilerine yönelik şiddet göstermek suretiyle yasada suç olarak tanımlanmış bir fiili işleyen bireyler olarak görülmektedirler. Uyuşturucu madde kullanan bireylerin benlik yapılanmalarındaki bozulmaların açıklanmaya çalışıldığı bu tez ile uyuşturucu madde kullanımında psikoterapinin de önemi vurgulanmaktadır.

Adli tıp alanında psikanalizle yapılan çalışmaların azlığı göz önüne alınacak olursa bu tezin her iki alanı ortak kılma özelliği bakımından da önem taşıdığı söylenebilir.

Hem ülkemizde hem de dünyada Anzieu'dan sonra bu kavram üzerinde yeterli çalışılmamış olup deri benlik kavramıyla ilgili yapılacak yeni çalışmalara özellikle bu kavramın daha da anlaşılmasına ve geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Eroin ve diğer uyuşturucu madde kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarının karşılaştırılması, eroin maddesini damar içi yolla kullanan kişiler ve diğer yollarla kullanan kişilerin deri benlik yapılanmalarının karşılaştırılması gibi yeni çalışmaların yapılmasının uyuşturucu madde kullanan bireylerin deri benlik yapılanmalarının anlaşılması hususunda yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- 1)ANZIEU,D. (1989). The Skin Ego. Yale University Press, New Haven& London
- 2)AYDEMİR, E. H. (2002) ‘İletişim Organı Olarak Derinin Önemi ve Psikokutan Hastalıkların Etiği’ . Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi, 10, 77-80
- 3)SZWEC,G. (2006). ‘LES MALADIES DE PEAU DANS QUELQUES MODELES PSYCHOSOMATIQUES’ Bazı Psikosomatik Modellere Göre Deri Hastalıkları. (N.ZABCI, Çev.) Psikanaliz Buluşmaları 3 - Psikosomatik (Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- 4)TAMAR,D. (2005). ‘Bağımlılığa Psikanalitik Bakış’ www.yeniden.org.tr (2009)
- 5)KOYUNCU,A., YAVUZ,F., KALYONCU,A., MIRSAL,H., BEYAZYÜREK,M. (2003). ‘Eroin Bağımlılarında İntihar Düşüncesi, Planı ve Girişimi’. Bağımlılık Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 3
- 6)TUNABOYLU İKİZ,T., İŞÇİMEN,A., PİRİM,B., YAVUZ,E., ATAĞ,İ. (2006). ‘Psoriasis, Liken Simpleks Kronikus ve Alopesi Universalis Hastalarında Ruhsal Süreçlerin Rorschach Testi İle İncelenmesi’ Dermotose Dergisi, 2006/1, 45-50
- 7) ‘Deri Hastalıkları’ <http://www.guncelle.com/guncel-kaynak/267016-deri-hastaliklari.html> (2009)
- 8)PARMAN,T. (Ed.). (2005). Psikanaliz Yazıları 11-Psikosomatik (Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- 9)ANZIEU,D. (2005). Freud’un Otoanalizi ve Psikanalizin Keşfi (1.Basım) (N.Tura Çev.) İstanbul: Metis Yayınları/Ötekini Dinlemek –2
- 10)‘T. Berry Brazelton, M.D.’ <http://www.brazelton-institute.com/berrybio.html> (2009)

- 11) 'Sigmund Freud' tr.wikipedia.org/wiki/Sigmund_Freud (2009)
- 12) 'Paul Federn' http://www.answers.com/topic/federn-paul (2009)
- 13) 'Eroin' www.iem.gov.tr (2009)
- 14) 'Eroin' tr.wikipedia.org (2009)
- 15) EVREN,C., TAMAR,D., ÖGEL,K., ÖNDER,E., ÇAKMAK,D. (2000). 'Damar Yolu ile Eroin Kullanan Kişilerin Özellikleri' www.yeniden.org.tr (2009)
- 16) ÖGEL,K., YILMAZÇETİN,C., TANER,S. (2003) Ergenlerde Madde Kullanım Bozukluklarına Yaklaşım Kılavuzu (1.Baskı), Iq Kültür Sanat Yayıncılık
- 17) 'Eroin resim 1' http://thedopeattic.wordpress.com/2008/06/01/after-the-overdose-of-xanaxtry-heroin/ (2009)
- 18) 'Eroin resim 2' http://af11.files.wordpress.com/2009/07/heroin_powder.jpg (2009)
- 19) 'Uyuşturucu Maddeler' www.psikofarma.info (2009)
- 20) YALNIZ,Ö., PEKTAŞ,Ö., ŞAHİN,E., KALYONCU,A., MIRSAL,H., BEYAZYÜREK,M. (2003). 'Almanya'da Yaşayan Türk Eroin Bağımlılarının Özellikleri' 39. Ulusal Psikiyatri Kongresi, Kongre Bildirileri Özet Kitabı, s:595-598, Antalya
- 21) 'Eroin resim 3' www.sxc.hu/.../489544_preparing_heroine.jpg (2009)
- 22) EVREN,C., TAMAR,D., ÖGEL,K., ÇORAPÇIOĞLU,A., ÇAKMAK,D. (2000). 'Damar Yolu ile Eroin Kullanımı ve İlişkili Bazı Davranış Biçimleri' www.yeniden.org.tr (2009)

- 23) UZUN, E. (2006) Erken Yetişkinlikte Sigara, Alkol, Uyuşturucu/Uyarıcı Madde Kullanımının Sosyal Benlik Algısı, Kontrol Odağı, Otonomi ve Öfke Kontrolü ile İlişkisinin Araştırılması İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul
- 24) DİNÇMEN, K. (2005). Psikiyatri / Psikosomatik Tıp, Sadeleştirilmiş, basitleştirilmiş. (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- 25) EVREN, C., ER, F., ERKIRAN, M., ÇAKMAK, D. (2002). ‘Tedavi Arayışında Olan Eroin Bağımlılarında I. Eksen Psikiyatrik Komorbidite: Sosyodemografik ve Madde Kullanım Özellikleri ile İlişkisi’ Klinik Psikiyatri Dergisi sayı:5 (92-104)
- 26) MIRSAL, H., KALYONCU, A., PEKTAŞ, Ö., TAN, D., BEYAZYÜREK, M. (2003). ‘Damar Yolundan Eroin Kullananlarda Hepatit B, Hepatit C ve HIV Yaygınlığı’ Bağımlılık Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1
- 27) TAMAR, D. (2005). ‘Şiddetli Tutkunun Öyküsü’ www.yeniden.org.tr (2009)
- 28) TAMAR, D. (2005) ‘Aşk ve Bağımlılık: Kimyasal Bir Aşk Hikayesi’ www.yeniden.org.tr (2009)
- 29) TAMAR, D. (2006). ‘Madde Kullanımı: Ölümün Başka Yüzü’ Yansıtma, Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi, Ergenlik, Sayı 5-6 / Kasım-Aralık 2006.
- 30) Yansıtma, Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi, Ergenlik, Sayı 5-6 / Kasım-Aralık 2006.
- 31) PARMAN, T. (Ed.). (2001). Psikanaliz Yazıları 3-Yalnızlık (Üçüncü Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- 32) TUNABOYLU İKİZ, T. (2005). Anne-Çocuk İlişkisinde Kendini Sakinleştirme Yöntemleri , Psikanaliz Yazıları 11 - Psikosomatik (Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

33)McDOUGALL,J. (1989). Theaters of the Body, A Psychoanalytic Approach to Psychosomatic Illness (First Edition). New York: W.W.Norton Company.

34) DEREBOY,F. (2000) ‘Şizofreniye İlişkin Psikanalitik Yaklaşımlar’ Şizofreni Dizisi 2000;1:11-19

35) ABRAVEYA, E. (2005) Yaşamın Başlangıcında Beden ve Söz , Psikanaliz Yazıları 11 - Psikosomatik (Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

36)TUNCER,C., ERSÜL,Ç., BEYAZYÜREK,M., KALYONCU,A., BEŞİKÇİ,N. (1987). ‘Alkol Bağımlılığı ve Psoriasis’ XXIII. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, Bilimsel Çalışmaları, s:195-197, İstanbul

37)PİRİM,B. 2002, ‘Yeme Bozuklukları ile Öfke Tarzı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

38)TUNABOYLU İKİZ,T.(2001). Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu-I (Kodlama ve Uygulama) (İkinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayınları.

39)ZABCI,N. 2004, ‘Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocukların kişilik özelliklerinin Rorschach Testi ile değerlendirilmesi’, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

40)FISHER, S., CLEVELAND, S. (1967). Body Image and Personality (Second Edition). New York: Dover Publications

41)TUNABOYLU İKİZ,T.(2002). Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu-II (Erişkin Psikopatolojisinin Değerlendirilmesi) (Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayınları.

42)TUNABOYLU İKİZ,T., ERDEM ATAK,İ., DÜŞGÖR PİRİM,B., ZABCI,N. (2009). Rorschach Kodlama Kitabı 2 Yetişkin Normları.(Birinci Basım). İstanbul: Bağlam Yayınları.

EKLER

EK-1. Rorschach Testi Protokol Örneği

31 yaş, erkek, ilköğretim mezunu

Yanıt	Anket	Kodlama
<p>1. Kart Yarasa olabilir mi? Yarasa herhalde ... Başka bir şey çıkaramıyorum..</p> <p>Belki duvarda duran asılı bir insana, karşılıklı asılı duran bir insan da olabilir. Karşılıklı durulur ya simetrik herhalde.. başka bir şey değil..</p> <p>daha çok bir hayvana sanki yarasaya falan benzetiyorum</p>	<p>?şöyle siyah duvarlara asılı olan belgesellerde falan çıkıyor ya yarasalar şu kanatları falan hıhı evet..</p> <p>? şöyle düşündüğümüz zaman bir yere tırmanan insan olur ya.. şöyle karşılıklı iki insan gibi duruyor. İstanbul'un fethi'ne baktım şöyle şövalyeler falan olur ya.. biraz da böyle kahve falı yorumlamaya benziyor..</p> <p>Bu kadar..</p>	<p>G F+ A ban</p> <p>D F+ H</p>
<p>2. Kart sanki bu da böyle uçak orta kısmı böyle uçağa benziyor gibi..</p> <p>ama sağlı sollu baktığımız zaman aya mı benziyor o ayı yavrusuna mı simetrik olduğu için karşılıklı duruyor ama şu kısmı uçağa benziyor.. savaş uçağına bu kadar herhalde..</p> <p>Böyle karşılıklı olmasa da tek bir taraftan olsa harita da diyecem ama karşılıklı olduğu için değişiyor.</p>	<p>? şöyle savaş uçakları olur ya yani ABD tipi büyük yarasa gövdesi kanatlar da daha büyük zaten şu kırmızılar herhalde egzoz kısmı oluyor.. öyle görmek istiyorum.. Şöyle bakınca dediğim gibi iki tane ayı yavrusu gibi bir şey mi oynuyorlar..</p> <p>Yan taraftan bakılırsa bu taraftan tavşana da benziyor.. bilmiyorum mantıksız mı mantıklı mı söylediklerim ama...</p> <p>Bu kadar..</p>	<p>Dbl F+ Nesne</p> <p>G F+ A →Kan</p> <p>D F± Harita</p>
<p>3. Kart şöyle alttan bakıldığı zaman bir kase gibi, kase demiyim de vazo gibi</p> <p>ne biliyim şöyle karşılıklı duran iki kişi gibi de gözüküyor.. bu kişileri biraz daha soyut sadece eller ayakları kalıcak şekilde gözüküyor ve</p> <p>ön tarafta bir gravat şeyi papyona benziyor daha çok karşılıklı oturan iki insana benziyor sanki.. vazodan ziyade birşeyler yapıyor yemek mi artık birşeyler yapıyor.. bu kadar</p>	<p>?şöyle vazo gibi bir görüntüsü var. Kırmızılarla birlikte çiçek çağrışım yapıyor gibi..</p> <p>?orta tarafta sanki kazan gibi ya da tencere gibi bir şey gibi geliyor. Karşılıklı oturan iki insan , iki bayan şu ortadaki tencere gibi tasarım edersek..</p> <p>?şurası papyona benziyor gravat gibi şeklinden.</p>	<p>D F+ Nesne</p> <p>G K H ban</p> <p>D F+ Nesne</p>
<p>4. Kart bu da ne biliyim ürkütücü birşeye benziyor yine bir yarasa gibi mi değil hani küçük mikropları büyütürler ya mikroskopta aynı onun gibi benzetiyorum bakterilerin ya da mikropların büyümüş hali..</p> <p>diğer taraftan hayvan derisine de benzeyebilir yani. Bu kadar yani</p>	<p>? şu tv.lerde görüyorum da bazı şey kanalları var ya hani şeyleirn milyon defa büyütülmüşlüğünü gösteriyor bi şekil var mesela geriye gittiğinde çok basit birşeymiş ama büyütüldüğünde tuhaf şekil çıkıyor ona benzettim.</p> <p>?sanki şu kol kısımları şu ayak derisi gibi büyük baş hayvanların derisi olur ya kurban bayramında</p>	<p>G ClobF Mikrop</p> <p>G F+ Post</p>

	ona benzettim. Deriden ziyade dedim ya bakteri mikrop daha mantıklı geliyor bana..	
5. Kart bu biraz kelebeğe benziyor bazı çeşit cins kelebekler olur ya kanatlar falan farklı ama rengi siyah olduğu için yarasa da olabilir. Evet bu kadar..	? şu yabancı yerlerdeki kelebekler kanatlarında falan şekilleri olan uçlarında fazla çıkıntıları benekleri olan cins yani cins şeyler olur ya o tür.. ?renginin siyah olması bi de şöyle sanki kafa kısmı veya kelebekler falan olur ya incelen suratlar	G FC' A ban
6. Kart bu bir sanki bir kemanın kemana benzetiyorum bu kısmını ama şu kulakları olmasa da daha çok benzetebiliriz.. döner de diyebiliriz bilmiyorum saçma mı geliyor söylediklerim bu fazlalıklar olmasa döner de olabilir.. veya bir keman da olabilir.	?şu kemanın şu akort kısmı olur ya ona benzettim.. şu alt kısmı olmasa ?şu orta kısmı sanki dönerin yapıldığı zaman olur ya ona benzetiyorum şu fazlalıklar olmasa ona da benziyecek..	G F+ Nesne D F- Nesne
7. Kart bu herhalde bir şu iç kısma bakarsak yine aynı şekilde o vazoya benzetebiliriz. Şu beyaz kısmı, şu siyah kısımlar sanki ilk baharda bulutlar olur ya büyük bağlantılı veya küçük bağlantılı.. çok da benziyor. Haritadan bakıldığı zaman İstanbul boğazının görüntüsüne benziyor. Bu kadar daha fazla benzetemedim..	? şu o beyaz kısmını siyahları fon olarak gördüğün zaman beyaz kısım vazoya benziyor burada daha çok benziyor diğer resme göre.. ? şu birbirlerine bağlı olan ilkbaharda olur ya parçalı bulutlar olur dağınık dağınık açık havalarda olur genelde parlak.. ?şu haritanın bakıldığı zaman şu istanbul asyayla avrupanın tam bakılan yeri vardır sanki orası gibi geliyor yüksekte bakılan tam harita gibi..	Dbl F+ Nesne D E Bulut D F+ Coğ
8. Kart evet bu da daha çok uçak gibi.. ama yine aynı şekilde iki tane hayvan mı desem nasıl bir hayvan ayı mı olur fare mi olur kırmızıya bakarsak.. öyle kompleksine bakarsak vücut tomografileri çekilir ya.. beyin gibi onlar gibi. Bu .	?şöyle kompleksine baktığında jet uçakları olur ya savaş uçakları hepsi ona benziyor. Ama başka şekilde bakınca iskelet resimleri gibi sadece buna bakarsan hayvan gibi ayakları falan ayı mı desem domuz gibi de olabilir.	D F+ Nesne D F+ A ban G F- Röntgen
9. Kart bu daha çok sanki meyve salatası olur ya değişik meyvelerden salatalar olur ya şu marulla olan salatalar kırmızılar falan öyle birşeyi andırdı. Bir açıdan bakarsan yine aynı şekilde bir bardak veya vazo gibi gözükebilir bu kadar.	?şöyle renkli olması yeşilli kırmızılı sarılı falan karışık renkli yoksa sabahleyin kahvaltı yapmadık ta herşeyi yemek gibi mi gördük.. ?yine aynı şekilde orta kısımları simetrik olduğu için iç kısım vazoya benziyor tüm resimlerin orta kısmı simetrik olduğu için bir kısmı inciliyor, bir kısım büyüyor o kısım vazoya benzetiyorum	G CF Gıda Dbl F+ Nesne

<p>10. Kart evet burası daha çok böyle çiçeklerin olduğu bir yer artık bu pencereden baktıktan sonra olur yine karşılıklı renk. Kuş gibi de görebiliriz şöyle bir ağacın dallarına kurulmuş muhabbet kuşları olur ya küçüklerden renkleri mavi sarı yeşil..</p> <p>yine bir açıdan eğer renkleri görmesek böyle bir iskelet tomografisine benzetebiliriz renklerini bu kadar..</p>	<p>?şöyle kuşların olduğu bahçeler olur ya daha çok sallı çiçekler falan muhabbet kuşları olur şöyle odanın içinde her tarafında gezen saksıdan çıkan sanki ona benzettim. Bizim de böyle muhabbet kuşumuz vardı birden aklıma o geldi. ?şu röntgen çekildiği zaman şu göğüs röntgenleri olduğu zaman ona benzetiyorum ama bu renkler siyah beyaz düşünürsek benzetebiliriz şu kısımları gibi..</p>	<p>G CF Doğa</p> <p>D CF A</p> <p>G F- Röntgen</p>
---	--	--

En beğendiği kart: (bunlar güzel)

10- muhabbet kuşları şu sarılar yani ben kuş diyorum,

9- vazo gibi bir şey ama renklerin karışımı güzel dedim mevsim salatası gibi,

En beğenmediği kart: (farklı gibi geldi bana)

4- dedim biraz mikrop sanki andırıyor bana öyle bişey,

1- Lünaparkta çocuklar birşeylerin üzeyirne çıkıp dönerler ya.. bu ona da benziyor sanki mikroba benziyen bu.. bu değil aslında bu kötü..

PSİKOGRAM

<p>R: 24</p> <p>G: 11 G:%46</p> <p>D: 10 Dd:0 Db: 3</p>	<p>F+: 13 F+:%79 F-:3 F%: 70 F± : 1</p> <p>ClobF:1</p> <p>K: 1 C': 0 Kan: 0 C'F: 0 Kob: 0 FC': 1</p> <p>C: 0 E: 1 CF: 3 EF:0 FC: 0 FE:0 C' :0</p>	<p>A: 5 A:% 20 Ad:</p> <p>H: 2 H:% 8 Hd:0</p> <p>Anat:0 Nesne:0 Bitki:0</p> <p>Ban: 4 Şok: 0 Red: 0</p>
<p>RC:% 33 TRI: 1 K ∑ 3.C Tam.TRI: 0 k ∑ 1,5 E</p>		

EK-2.

Tablo 5. Madde Grubu Rorschach Yanıtları

	Yaş	Eğt	R	F+	F	K	kan	kob	ΣK	C	CF	FC	ΣC	A%	H%	RC	G%	red	şok	ban	E	EF	FE	ΣE	C'	C'F	FC'	ZAR	NFZ
1	28	ilk	20	86	75	2	0	0	2	2	0	0	2	30	20	25	40	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	3	5
2	37	lise	16	90	68	2	3	0	5	0	0	0	0	56	12	25	50	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4	3
3	33	lise	18	83	80	0	0	0	0	0	3	0	3	33	11	50	39	1	3	3	0	0	0	0	0	0	0	5	4
4	25	ilk	12	90	83	0	0	1	1	1	0	0	1	66	16	33	75	0	0	4	0	0	1	1	0	0	0	4	2
5	31	ilk	24	79	70	1	0	0	1	0	3	0	3	20	8	33	46	0	0	4	1	0	0	1	0	0	1	9	3
6	29	lise	32	84	80	2	0	0	2	0	0	1	1	34	28	43	28	0	0	3	0	0	2	2	0	0	0	9	4
7	40	lise	13	88	69	1	0	0	1	0	1	1	2	61	7	46	61	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	2	1
8	23	ilk	12	44	75	0	1	0	1	0	0	0	0	41	8	33	66	1	2	3	0	0	2	2	0	0	0	2	4
9	27	lise	16	31	44	3	1	1	5	1	0	1	2	38	25	25	69	0	1	2	0	0	1	1	1	0	1	2	2
10	27	ünv	16	93	93	0	0	0	0	0	0	0	0	87	0	43	37	0	2	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0
11	24	ilk	18	80	83	1	0	0	1	0	1	1	2	61	11	38	55	0	2	5	0	0	0	0	0	0	0	5	0
12	28	lise	22	50	55	1	2	0	3	0	0	5	5	22	23	36	22	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	7	1
13	31	ünv	28	65	82	1	1	1	3	0	0	0	0	50	28	32	3	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0	1	3
14	22	lise	28	75	64	2	1	3	6	2	0	1	3	35	7	42	17	0	0	2	0	1	0	1	0	0	0	5	4
15	35	ilk	12	85	58	1	0	0	1	0	0	1	1	50	8	41	58	1	0	2	0	0	1	1	0	1	1	2	1
16	25	ilk	15	27	67	2	2	0	4	0	1	0	1	33	27	27	53	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	1	5
17	23	lise	17	35	65	0	0	0	0	0	0	2	2	35	5	18	65	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	7
18	38	lise	29	34	76	2	2	0	4	0	0	1	1	52	41	28	14	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
19	24	ünv	10	50	20	4	0	1	5	0	2	1	3	20	40	30	100	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	1	2
20	27	lise	15	70	80	1	0	0	1	0	1	0	1	33	13	33	73	0	1	2	0	0	1	1	0	0	0	3	3
21	33	lise	12	58	67	0	0	0	0	0	1	0	1	42	25	17	67	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
22	22	lise	14	50	93	0	0	0	0	0	0	0	0	36	21	14	71	1	3	0	0	1	0	1	0	0	0	3	0
23	26	lise	25	80	80	0	0	0	0	1	2	0	3	24	16	32	28	0	1	1	0	0	2	2	0	0	0	9	3

Tablo 6. Kontrol Grubu Rorschach Yanitları

	Yaş	Eğt	R	F+	F	K	kan	kob	ΣK	C	CF	FC	ΣC	A%	H%	RC	G%	red	şok	ban	E	EF	FE	ΣE	C'	CF'	FC'	ZAR	NFZ
1	26	lise	17	81	64	1	0	1	2	2	1	1	4	47	23	35	47	0	5	3	0	0	1	1	0	0	1	1	1
2	29	lise	32	78	56	3	2	0	5	0	3	2	5	31	12	31	41	0	0	4	0	0	0	0	0	0	1	2	0
3	23	lise	21	96	66	2	0	0	2	0	0	1	1	38	19	38	38	0	0	2	0	0	1	1	0	0	2	1	1
4	23	lise	22	96	47	4	4	0	8	1	1	0	2	32	14	32	41	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	2
5	30	lise	75	55	61	4	14	2	20	0	0	6	6	60	15	36	9	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2
6	29	ilk	35	98	69	0	4	1	5	0	0	1	1	31	22	34	77	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	4	0
7	23	ilk	30	54	77	3	2	0	5	0	0	1	1	53	30	36	23	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	4	0
8	25	ilk	16	83	56	3	2	0	5	0	0	0	0	31	18	50	31	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3	0
9	26	ünv	40	65	58	2	4	3	9	3	1	4	8	40	25	40	25	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	3
10	25	ünv	35	94	51	3	3	1	7	1	4	4	9	26	23	48	26	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	2
11	29	lise	17	85	59	2	1	3	6	0	0	1	1	24	24	35	59	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
12	23	ilk	19	91	63	2	0	2	4	0	1	1	2	31	21	31	58	0	0	2	0	0	1	1	0	0	0	1	2
13	24	lise	22	56	73	1	4	0	5	0	0	1	1	72	9	27	27	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
14	25	ilk	16	82	69	2	1	1	4	0	0	1	1	37	12	25	56	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
15	40	ilk	13	63	62	1	1	0	2	0	0	1	1	30	15	23	31	1	3	0	0	0	2	2	0	0	0	2	1
16	30	lise	16	85	62	2	1	0	3	0	0	1	1	37	25	18	63	1	1	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2
17	25	ilk	12	87	66	0	3	0	3	0	0	1	1	75	8	33	33	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
18	23	lise	20	53	65	2	0	0	2	1	2	1	4	40	25	35	35	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	1
19	28	lise	28	79	50	4	2	0	6	2	3	0	5	28	21	28	21	0	2	0	0	0	2	2	0	0	0	1	2
20	27	lise	27	89	70	1	4	0	5	1	0	0	1	56	22	33	33	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2
21	29	lise	30	##	40	3	5	0	8	2	1	1	4	29	9	30	40	0	1	2	1	0	3	4	0	2	0	1	2
22	27	lise	32	88	50	3	0	1	4	1	4	6	11	41	13	47	25	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	6	1
23	35	lise	30	91	53	4	2	2	8	0	1	4	5	33	20	50	50	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1

ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı: Esra Nihan DUMAN

Doğum Tarihi: 24.09.1984

Medeni Durum: Bekar

Mesleği: Psikolog

Eğitim Durumu:

☞ Florya Tevfik Ercan Lisesi

☞ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü (2001-2005)

Çalıştığı Kurum:

T.C. ADALET BAKANLIĞI

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı

Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlüğü (2007- Devam etmekteyim)

Stajlar:

☞ Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu (2007- 2008)

☞ Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Nevroz Birimi (2005 Şubat-Mart-Nisan)

☞ Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu (2005 Şubat)

☞ Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu (2004 Bahar Yarıyılı)

Kullandığı Testler:

☞ TAT (Thematic Apperception Test)

☞ RORSCHACH

☞ WISC-R Çocuklar İçin Zeka Ölçeği

☞ CAT (Children's Apperception Test)

☞ LOUISA DUSS (Psikanalitik Hikayerler Testi)

☞ DENVER Gelişim Testi

☞ PORTEUS LABİRENTLERİ Zeka Testi

☞ BENTON Görsel Bellek Testi

☞ DRAW A PERSON (Bir İnsan Çiz Testi)

☞ MMPI Kişilik Envanteri (Minnesota Multiphonic Personality Inventory)

☞ FLORENCE & MARİTA LİTTAUER Kişilik Envanteri

☞ 16 PF Kişilik Envanteri (Sixteen Personality Factors)

☞ EPQ (EYSENCK Kişilik Envanteri)

☞ FLT (Fizik Düşünme Testi)

☞ D2 (Seçici Dikkat Testi)

☞ PİAGET Bilişsel Gelişim Testi